

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

Συγκριτική μελέτη για το αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων
στην αγορά εργασίας της Γερμανίας και της Σουηδίας

Μυρτώ Χατζηχρήστου

Πειραιάς, 2025

Αφιερώνω αυτή την εργασία στους γονείς μου,
που με στήριξαν με αμέριστη αγάπη και πίστη σε κάθε βήμα της πορείας μου.
Στον αδερφό μου, Άρη, για την ατελείωτη υπομονή και τις στιγμές γέλιου που με
βοήθησαν να ξεπεράσω τις δυσκολίες. Και στο Λάμπρο, το στήριγμά μου και την
έμπνευσή μου, που με ενθάρρυνε να κάνω τα όνειρά μου πραγματικότητα.

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

Συγκριτική μελέτη για το αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων
στην αγορά εργασίας της Γερμανίας και της Σουηδίας

Μυρτώ Χατζηχρήστου

Επιτροπή:

Παναγιώτης Αρτίκης

Νικόλας Μπελέσης

Νικόλαος Τσαγκαράκης

Πειραιάς, 2025

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η Διπλωματική Εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στην Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων(ΠΜΣ MBA)με τίτλο

«Συγκριτική μελέτη για το αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων στην αγορά εργασίας της Γερμανίας και της Σουηδίας»

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάπου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτήτριας

Myrto Chatzichristou

Ονοματεπώνυμο: Μυρτώ Χατζηχρήστου

Ημερομηνία: 29/10/2025

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διπλωματική εργασία εξετάζει εμπειρικά τις επιπτώσεις των μαζικών εισροών Σύριων προσφύγων στις οικονομικές επιδόσεις των χωρών υποδοχής, με έμφαση στη Γερμανία και τη Σουηδία. Μέσω οικονομετρικής ανάλυσης με χρήση μοντέλων Συνήθων Εκτιμήσεων Ελάχιστων Τετραγώνων και των Εκτιμήσεων Ενόργανης Μεταβλητής, αξιολογείται η επίδραση του ποσοστού προσφύγων στον πληθυσμό στις μεταβολές της απασχόλησης και των μισθών.

Στη Γερμανία, τα αποτελέσματα δείχνουν σταθερά θετική και στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της παρουσίας προσφύγων και της αύξησης της απασχόλησης, χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στους μισθούς. Αντίθετα, στη Σουηδία, τα αποτελέσματα είναι ασαφή, με μεγάλες διακυμάνσεις και αδυναμία εξαγωγής σαφών συμπερασμάτων λόγω αδύναμων εργαλείων Εκτιμήσεων Ενόργανης Μεταβλητής και πιθανής ενδογένειας.

Η εργασία καταλήγει ότι η επίδραση των προσφυγικών ροών εξαρτάται από το θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο κάθε χώρας, και ότι η γενίκευση των αποτελεσμάτων είναι επισφαλής. Προτείνεται περαιτέρω έρευνα με βελτιωμένα εργαλεία και εμπλουτισμένα δεδομένα για την καλύτερη κατανόηση των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων.

Λέξεις κλειδιά: Σύριοι πρόσφυγες, Προσφυγική κρίση, Γερμανία, Σουηδία, Απασχόληση, Μισθοί, Οικονομετρική ανάλυση, Συνήθεις Εκτιμήσεις Ελάχιστων Τετραγώνων, Εκτιμήσεις Ενόργανης Μεταβλητής, Μετανάστευση, Εργατική αγορά, Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Παναγιώτη Αρτική, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Η καθοδήγησή του, οι εύστοχες παρατηρήσεις του και η αμέριστη υποστήριξή του υπήρξαν καθοριστικές για την ολοκλήρωση της μελέτης αυτής. Η συμβολή του δεν περιορίστηκε μόνο στο επιστημονικό επίπεδο, αλλά αποτέλεσε και πηγή έμπνευσης για την περαιτέρω ενασχόλησή μου με το αντικείμενο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

		Σελίδα
Πίνακας 1:	Συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Γερμανία	41
Πίνακας 2:	Συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Σουηδία	42
Πίνακας 3.1.1:	Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Γερμανικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	54
Πίνακας 3.1.2:	Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Σουηδικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	55
Πίνακας 3.2.1:	Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Γερμανικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	56
Πίνακας 3.2.2:	Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Σουηδικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	57
Πίνακας 4.1.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους	59

	απασχόλησης στη Γερμανία – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	
Πίνακας 4.1.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Γερμανία – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	60
Πίνακας 4.2.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Σουηδία – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	61
Πίνακας 4.2.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Σουηδία – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	62
Πίνακας 5.1.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	64
Πίνακας 5.1.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Σουηδικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	65
Πίνακας 5.2.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	66
Πίνακας 5.2.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις	67

	Σουηδικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	
Πίνακας 6.1.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	69
Πίνακας 6.1.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Σουηδίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων	70
Πίνακας 6.2.1:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	71
Πίνακας 6.2.2:	Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Σουηδίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών	72

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

		Σελίδα
Διάγραμμα 1:	Δημογραφική διασπορά Σύριων προσφύγων	32
Διάγραμμα 2:	Συνολικές αιτήσεις ασύλου Σύριων στην Ευρώπη	33
Διάγραμμα 3:	Συνολικές αιτήσεις ασύλου Σύριων στην Ευρώπη ανά έτος	34
Διάγραμμα 4:	Ανάλυση εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares) και εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables)	47
Διάγραμμα 5:	Μέθοδος Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) για την ενδογένεια	48

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1: Προσδιορισμός του υπό μελέτη προβλήματος	1
1.2: Σημασία του υπό μελέτη προβλήματος	1
1.3: Αντικειμενικός σκοπός της εργασίας.....	1
1.4: Περίληψη της μεθοδολογίας.....	1
1.5: Διάρθρωση της εργασίας:	2
Κεφάλαιο 2: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	3
Κεφάλαιο 2.1: Σύριοι πρόσφυγες και ευρωπαϊκή οικονομία:.....	3
Κεφάλαιο 2.2: Περαιτέρω ερευνητικά αποτελέσματα στη διεθνή βιβλιογραφία:	6
Κεφάλαιο 2.4: Συνεισφορά στη Βιβλιογραφία και Ερευνητικό Ερώτημα	34
Κεφάλαιο 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	36
Κεφάλαιο 3.1 Δεδομένα.....	36
Κεφάλαιο 3.2: Μεθοδολογία	43
Κεφάλαιο 3.2.1: Διαφορά μεταξύ των εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων και Ενόργανων Μεταβλητών:	47
Κεφάλαιο 3.2.2: Όργανο (Instrument):	49
Κεφάλαιο 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	51
Κεφάλαιο 4.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στο Εργατικό Δυναμικό της Γερμανίας και της Σουηδίας:	51
Κεφάλαιο 4.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Γερμανία και στη Σουηδία:	58
Κεφάλαιο 4.3: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές και Σουηδικές Υποομάδες	63
Κεφάλαιο 4.4: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας και της Σουηδίας.....	68
Κεφάλαιο 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ.....	73
Κεφάλαιο 5.1: Παρουσίαση κυρίων συμπερασμάτων.....	73
Κεφάλαιο 5.2: Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	74
Βιβλιογραφία	76

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1: Προσδιορισμός του υπό μελέτη προβλήματος

Τον Μάρτιο του 2011, λαμβάνει χώρα σύγκρουση μεταξύ υποστηρικτών και αντιπάλων της συριακής κυβέρνησης. Οι διαδηλωτές οργανώνουν εθνικές διαδηλώσεις μεγάλης διάρκειας, με αποτέλεσμα να ονομαστεί αυτή η περίοδος Αραβική Άνοιξη. Μετά από ένα μήνα, ο Συριακός Στρατός ανοίγει πυρ εναντίον αμάχων και ξεκινά ο Εμφύλιος Πόλεμος.

Επτά χρόνια αργότερα, όπως αναφέρει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το αποτέλεσμα είναι 13,1 εκατομμύρια άνθρωποι να χρειάζονται ανθρωπιστική προστασία. 6,1 εκατομμύρια από αυτούς είναι εσωτερικά εκτοπισμένοι, ενώ 5,4 εκατομμύρια έχουν εγκαταλείψει τη χώρα. Στην Ευρώπη, περισσότεροι από 1 εκατομμύριο Σύριοι υποβάλλουν αίτηση ασύλου, με το 63% εξ αυτών να επιλέγει τη Γερμανία και τη Σουηδία.

Ακόμα κι αν, τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, η Ευρώπη έχει επηρεαστεί από τον εμφύλιο πόλεμο της Συρίας, λίγες μελέτες όπως οι Tumen (2016), Cagaptay (2014), Akgündüz, Y. E., M. van der Berg, και W. Hassink (2015) και οι Ximena και Wagner (2015), BRUn, C., Fakih, A., Shuayb, M., & HAmmoUD, M. (2021) και Khawaldah, H., & Alzboun, N. (2022) διερευνούν τον αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων στην Τουρκία, στο Λίβανο και στην Ιορδανία.

1.2: Σημασία του υπό μελέτη προβλήματος

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι μελέτες που αναλύουν τον αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων σε αυτές τις χώρες είναι λίγες. Η κύρια συμβολή της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση αυτού του κύματος προσφύγων σε δύο ευρωπαϊκές αγορές εργασίας και πιο συγκεκριμένα στη γερμανική και τη σουηδική αγορά εργασίας καθώς και συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων. Η εργασία προσφέρει νέες πληροφορίες και μπορεί να αποτελέσει βάση για περαιτέρω έρευνα και πολιτικές ένταξης.

1.3: Αντικειμενικός σκοπός της εργασίας

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας είναι: Ποιος είναι ο αντίκτυπος των Σύριων προσφύγων στην γερμανική και σουηδική αγορά εργασίας;

1.4: Περίληψη της μεθοδολογίας

Η εργασία ακολουθεί τη μεθοδολογία των Ximena V. Del Caprio και Mathis Wagner «Ο αντίκτυπος των Σύριων προσφύγων στην Τουρκική αγορά εργασίας», η οποία

δημοσιεύθηκε στον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας («World Bank Group») τον Αύγουστο του 2015.

Η εκτίμηση αυτής της μελέτης βασίζεται σε δύο διαφορετικά μοντέλα γραμμικής παλινδρόμησης, τις Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (OLS) και τις Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών (IV). Οι λόγοι για τη χρήση και των δύο μοντέλων είναι ότι οι Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων ενδέχεται να είναι μεροληπτικές, λόγω της ύπαρξης ενδογένειας, και οι Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών μπορούν να οδηγήσουν σε αμφιλεγόμενα αποτελέσματα και να έχουν κακή απόδοση όταν το δείγμα είναι μικρό.

1.5: Διάρθρωση της εργασίας:

Η εργασία οργανώνεται ως εξής:

- Ενότητα 2: Παρουσιάζει την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, συμπεριλαμβανομένου
- Ενότητα 3: Αναλύει τα δεδομένα και την προέλευσή τους καθώς και επεξηγεί τη μεθοδολογία, τη διαφορά μεταξύ των εκτιμήσεων OLS και IV, και την ανάπτυξη της Ενόργανης Μεταβλητής.
- Ενότητα 4: Παρουσιάζει τα βασικά αποτελέσματα και στατιστικές συμπερασματολογίες.
- Ενότητα 5: Κλείνει με τα κύρια συμπεράσματα και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Κεφάλαιο 2: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η παρούσα μελέτη βασίζεται στη μεθοδολογία των Ximena V. Del Caprio και Mathis Wagner «Ο αντίκτυπος των Σύριων Προσφύγων στην Τουρκική Αγορά Εργασίας». Οι συγγραφείς διερευνούν τον αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων στην Τουρκική Αγορά Εργασίας μεταξύ των ετών 2011 και 2014, εξετάζοντας τη στατιστικά σημαντική διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας των ιθαγενών, καθώς και σε ομάδες πληθυσμού όπως οι γυναίκες ή οι νέοι. Τα κυριότερα σημεία αυτής της εργασίας είναι ότι το επίπεδο της άτυπης εργασίας των γυναικών είναι χαμηλότερο, ενώ το ποσοστό της επίσημης εργασίας και της σχολικής φοίτησης είναι υψηλότερο. Ταυτόχρονα, ο μέσος μισθός των ιθαγενών αυξάνεται. Η κύρια πρόκληση για το μέλλον που καταλήγουν οι συγγραφείς είναι η κατανόηση των δεξιοτήτων των προσφύγων, ώστε να μπορούν να εισέλθουν στην επίσημη αγορά εργασίας. Στη συνέχεια, στην Ενότητα 2.1, εξετάζεται ο ρόλο των Σύριων προσφύγων στην ευρωπαϊκή οικονομία. Στην Ενότητα 2.2, παρουσιάζονται περαιτέρω αποτελέσματα στη διεθνή βιβλιογραφία, σχετικά με τους πρόσφυγες από διαφορετικές πηγές πληθυσμού σε διαφορετικές χώρες σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Τέλος, στην Ενότητα 2.3, αναλύεται τη χρονολόγηση των ιστορικών γεγονότων από την έναρξη του συριακού εμφυλίου πολέμου μέχρι σήμερα.

Κεφάλαιο 2.1: Σύριοι πρόσφυγες και ευρωπαϊκή οικονομία:

Οι Σύριοι πρόσφυγες διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ευρωπαϊκή οικονομία. Όπως αναφέρει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), οι χώρες που δέχονται περισσότερους πρόσφυγες τείνουν να αυξάνουν το ΑΕΠ τους. Πιο συγκεκριμένα, το ΑΕΠ της Γερμανίας, της Σουηδίας και της Αυστρίας αυξάνεται κατά 0,3, 0,4 και 0,5 αντίστοιχα. Η γερμανική κυβέρνηση επιτυγχάνει αυτά τα αποτελέσματα, δαπανώντας περισσότερα από 20 δισεκατομμύρια το 2016 για στέγαση, σίτιση, κάλυψη ιατρικών αναγκών, εκπαίδευση και προετοιμασία των προσφύγων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η σουηδική κυβέρνηση δαπάνησε το 1% του ΑΕΠ της το 2016 για στέγαση, διατροφή, υγεία, εκπαίδευση και υπηρεσίες υποστήριξης για τους αιτούντες άσυλο. Η Σουηδία είναι γνωστή για τη σχετικά ανοιχτή ανθρωπιστική πολιτική μετανάστευσης και για την εφαρμογή ενός «προγράμματος εισαγωγής» για τους πρόσφυγες. Αυτό το πρόγραμμα περιλαμβάνει γλωσσική κατάρτιση, προετοιμασία για την απασχόληση και κοινωνικές σπουδές, όλα με στόχο τη διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας. Το σουηδικό πρόγραμμα εισαγωγής είναι προσβάσιμο σε όλους τους πρόσφυγες ηλικίας 20-64 ετών και συνδέεται με οικονομικά οφέλη, τα οποία συνεχίζονται για έξι μήνες αφότου οι συμμετέχοντες βρουν εργασία.

Εκτός από τον βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο των προσφύγων στην οικονομία μιας χώρας, πρέπει να ληφθεί υπόψη και το μακροπρόθεσμο αντίκτυπο. Επειδή το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των αιτούντων άσυλο, καθώς και η διάρκεια παραμονής των προσφύγων στη χώρα υποδοχής, είναι άγνωστα, το αποτέλεσμα δεν μπορεί να προβλεφθεί. Επιπλέον, τα δημόσια κεφάλαια και η οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής εξαρτώνται επίσης από τον αριθμό των προσφύγων που βρίσκουν εργασία και το επίπεδο των μισθών τους.

Από την πλευρά των προσφύγων, τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι πολλαπλά. Η διαδικασία υποβολής αίτησης και χορήγησης ασύλου είναι χρονοβόρα, με μέσο χρόνο έξι μήνες ή και περισσότερο σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. Εκτός από αυτό, οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν την έλλειψη γνώσης της γλώσσας υποδοχής, καθώς και τη δυσκολία αναγνώρισης των πιθανών πτυχίων τους. Σε ορισμένες χώρες, το δικαίωμα στην απασχόληση δεν είναι εγγυημένο, καθώς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, οι πρόσφυγες δεν μπορούν να εργαστούν νόμιμα. Στη Γερμανία, μόνο το 12% των προσφύγων εργάζονται, ενώ το 41,6% έχει εγγραφεί ως αναζητούντες εργασία. Στη Σουηδία, οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν αρχικά πολύ υψηλή ανεργία και χαμηλά ποσοστά απασχόλησης σε σύγκριση με τους γηγενείς, με μόνο σταδιακή βελτίωση με την πάροδο του χρόνου, και ένα σημαντικό κενό απασχόλησης παραμένει για πολλά χρόνια μετά την άφιξή τους.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να εξεταστεί είναι τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας των ατόμων που μεταναστεύουν στη Γερμανία και στη Σουηδία. Ο C. M. Beyer (2016) αναλύει τα αποτελέσματα της μετανάστευσης στη Γερμανία τα τελευταία σαράντα χρόνια. Η μελέτη δείχνει ότι οι γηγενείς κερδίζουν 20% περισσότερα από τους μετανάστες με το ίδιο υπόβαθρο, τη στιγμή που ο μετανάστης εγκαθίσταται στη Γερμανία. Η διαφορά αυτή μειώνεται κατά 1% για τα πρώτα χρόνια, αλλά χωρίς να εξαλείφεται. Η σουηδική αγορά εργασίας παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες, με επίμονες ανισότητες στην απασχόληση και τα κέρδη σε σύγκριση με τους γηγενείς Σουηδούς. Έρευνα του Lundborg (2013) παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση της ένταξης των προσφύγων, υπογραμμίζοντας ότι τα ποσοστά απασχόλησης των προσφύγων υστερούν σε σχέση με αυτά των γηγενών για το μεγαλύτερο μέρος του εργασιακού τους βίου στη Σουηδία. Κατά την άφιξή τους, οι πρόσφυγες βιώνουν πολύ υψηλά επίπεδα ανεργίας και, παρόλο που το χάσμα μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, δεν εξαλείφεται ποτέ πλήρως. Για παράδειγμα, το χάσμα απασχόλησης μεταξύ προσφύγων και γηγενών ξεκινά από περίπου 27% και μειώνεται σε περίπου 10% μετά από 11 χρόνια διαμονής, αλλά ακόμη και μετά από 30 χρόνια, παραμένει ένα υπολειμματικό χάσμα (Lundborg, 2013).

Όσον αφορά τους μετανάστες στη Γερμανία που δεν έχουν δεξιότητες γραφής στα γερμανικά ή πτυχίο στα γερμανικά, το αρχικό χάσμα είναι σχεδόν 30%. Για όσους έχουν καλή γνώση των δεξιοτήτων γραφής στα γερμανικά, η διαφορά είναι 12%, ενώ για όσους κατέχουν πτυχίο στα γερμανικά είναι 6%. Στη Σουηδία, η απόκτηση δεξιοτήτων που αφορούν συγκεκριμένες χώρες - όπως η γλωσσική επάρκεια, η εκπαίδευση που αποκτήθηκε στη Σουηδία και η κοινωνική ένταξη (π.χ., η ύπαρξη Σουηδού συντρόφου) - βελτιώνει τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας για τους μετανάστες, αλλά αυτοί οι παράγοντες δεν επαρκούν για την εξάλειψη του μειονεκτήματος. Ο Duvander (2001) διαπιστώνει ότι ακόμη και οι μετανάστες με πολύ καλές γνώσεις σουηδικής γλώσσας ή σουηδική εκπαίδευση εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν υψηλότερη ανεργία και είναι πιο πιθανό να είναι υπερεκπαιδευμένοι για τις θέσεις εργασίας τους σε σύγκριση με τους γηγενείς. Για παράδειγμα, οι μετανάστες με σουηδικό πτυχίο ή άριστες γλωσσικές δεξιότητες είναι εξίσου πιθανό με τους Σουηδούς να είναι υπερεκπαιδευμένοι για τις θέσεις τους, αλλά ο κίνδυνος ανεργίας τους παραμένει σημαντικά υψηλότερος (Duvander, 2001).

Τέλος, στη Γερμανία τα άτομα που μεταναστεύουν από αναπτυσσόμενες χώρες κερδίζουν κατά ένα τρίτο περισσότερα από αυτά που εγκαταλείπουν τις αναπτυσσόμενες. Στη Σουηδία, η χώρα ή η περιοχή προέλευσης παίζει κρίσιμο ρόλο στην ένταξη στην αγορά εργασίας. Οι πρόσφυγες από πολιτισμικά απομακρυσμένες περιοχές, όπως η Μέση Ανατολή και το Κέρας της Αφρικής, αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες αρχικές δυσκολίες. Ο Lundborg (2013) δείχνει ότι οι πρόσφυγες από το Ιράν, το Ιράκ και το Κέρας της Αφρικής έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό ημερών ανεργίας και, ενώ η κατάστασή τους βελτιώνεται με την πάροδο του χρόνου, η σύγκλιση με άλλες ομάδες είναι αργή. Αντίθετα, οι πρόσφυγες από την Ανατολική Ευρώπη και τη Λατινική Αμερική, οι οποίοι είναι πολιτισμικά πιο κοντά στη Σουηδία, βιώνουν καλύτερα αποτελέσματα απασχόλησης. Οι διακρίσεις είναι επίσης ένας σημαντικός παράγοντας. Ακόμα και μετά τον συνυπολογισμό της εκπαίδευσης, της γλώσσας και άλλων δεξιοτήτων που αφορούν συγκεκριμένες χώρες, ένα σημαντικό μέρος του χάσματος απασχόλησης και μισθών παραμένει ανεξήγητο, γεγονός που υποδηλώνει την ύπαρξη διακρίσεων στην αγορά εργασίας (Duvander, 2001, Lundborg, 2013). Μελέτες έχουν δείξει ότι οι υποψήφιοι για εργασία με ονόματα που ακούγονται αραβικά, για παράδειγμα, αντιμετωπίζουν υψηλότερα εμπόδια στην απασχόληση, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι πρόσφυγες από χώρες με μουσουλμανική πλειοψηφία βρίσκονται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση (Lundborg, 2013).

Στη Γερμανία, ο κύριος λόγος για τον οποίο οι μετανάστες λαμβάνουν χαμηλότερους μισθούς από τους γηγενείς είναι το είδος της θέσης που κατέχουν. Οι περισσότεροι

Γερμανοί έχουν μια εργασία που απαιτεί ανώτερη εκπαίδευση και υψηλή «αυτονομία», χαρακτηριστικά που συνδέονται με υψηλότερους μισθούς. Αντίθετα, η πλειοψηφία των μεταναστών που προέρχονται από αναπτυσσόμενες χώρες δεν διαθέτει αυτά τα χαρακτηριστικά. Αυτό δικαιολογεί και τα ποσοστά ανεργίας αυτής της ομάδας πληθυσμού, τα οποία το 2013 ήταν δύο φορές υψηλότερα από αυτά των γηγενών. Ο C.M. Beyer καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι μετανάστες αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας, αλλά διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη βελτίωση της οικονομίας της χώρας από την οποία μεταναστεύουν. Στη Σουηδία, οι διαφορές των φύλων στα αποτελέσματα απασχόλησης είναι λιγότερο έντονες μεταξύ των προσφύγων από ό,τι μεταξύ των ιθαγενών. Οι γυναίκες πρόσφυγες, σε σύγκριση με τις ιθαγενείς γυναίκες, έχουν σχετικά καλύτερες επιδόσεις από τους άνδρες πρόσφυγες σε σύγκριση με τους ιθαγενείς άνδρες. Ωστόσο, τα συνολικά ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι χαμηλότερα μεταξύ των γυναικών προσφύγων, γεγονός που μπορεί να αντανakλά τη θετική επιλογή μεταξύ εκείνων που συμμετέχουν (Lundborg, 2013). Η εκπαίδευση παίζει επίσης ρόλο: οι πρόσφυγες με υψηλότερη μόρφωση τα πηγαίνουν καλύτερα από τους συναδέλφους τους με χαμηλότερη μόρφωση, ειδικά μετά από περισσότερα από 15 χρόνια στη Σουηδία. Ωστόσο, ακόμη και οι πρόσφυγες με υψηλό μορφωτικό επίπεδο είναι συχνά υπερεκπαιδευμένοι για τις θέσεις εργασίας που αποκτούν, γεγονός που αντικατοπτρίζει τα εμπόδια στην αναγνώριση των προσόντων στο εξωτερικό και την περιορισμένη πρόσβαση σε θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στις δεξιότητές τους (Duvander, 2001).

Κεφάλαιο 2.2: Περαιτέρω ερευνητικά αποτελέσματα στη διεθνή βιβλιογραφία:

Το φαινόμενο του πρόσφυγα δεν είναι καινούργιο στη σύγχρονη ιστορία. Σύμφωνα με την Wall Street Journal, στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1939 - 1945) 60 εκατομμύρια άνθρωποι, εκ των οποίων 12 εκατομμύρια Γερμανοί, αναγκάστηκαν να εκτοπιστούν από τα σπίτια τους. Τρία χρόνια αργότερα, το 1948, η σύγκρουση μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης προκάλεσε 5,1 εκατομμύρια πρόσφυγες, ενώ ο πόλεμος της Κορέας από το 1950 έως το 1953 οδήγησε σε 1 έως 5 εκατομμύρια εκτοπισμένους. Ο πόλεμος του Βιετνάμ, ο οποίος διήρκεσε περίπου δύο δεκαετίες και έληξε το 1975, ανάγκασε 3 εκατομμύρια Βιετναμέζους να εγκατασταθούν σε άλλες χώρες, ενώ η σύγκρουση στο Αφγανιστάν, από το 1979 έως το 2014, ανάγκασε 2,6 εκατομμύρια Αφγανούς να γίνουν πρόσφυγες. Από την πτώση του καθεστώτος του Siad Barre το 1991, η Σομαλία βίωσε πολλαπλά κύματα εκτοπισμού όλα αυτά τα χρόνια και στο τέλος του 2014, έγινε η τρίτη μεγαλύτερη πηγή προσφύγων παγκοσμίως, με 1,1 εκατομμύριο πρόσφυγες.

Το 1994, η γενοκτονία της Ρουάντα πυροδότησε μια μαζική έξοδο περισσότερων από 2 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη χώρα, ενώ ταυτόχρονα τα τέσσερα χρόνια της σύγκρουσης στην πρώην Γιουγκοσλαβία άφησαν 2,7 εκατομμύρια εκτοπισμένους. Οι πρόσφυγες από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό το 1998 ήταν περίπου μισό εκατομμύριο, ενώ από τον πόλεμο στο Ιράκ ήταν 4 εκατομμύρια. Οι τελευταίοι εκτοπισμοί ανθρώπων προέρχονται από τη Μιανμάρ, 479 χιλιάδες, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, 850 χιλιάδες και το Σουδάν, 660 χιλιάδες.

Τίποτα δεν μπορεί να συγκριθεί με τον αριθμό των εκτοπισμένων από τη Συρία. 6 εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν τη χώρα, ενώ 13,1 εκατομμύρια είναι εσωτερικά εκτοπισμένοι. Στην Ενότητα 2.2 αναφέρονται τα ιστορικά στοιχεία του Συριακού Πολέμου.

Ο αντίκτυπος αυτής της συνεχιζόμενης προσφυγικής μετανάστευσης αναλύεται από πολλούς συγγραφείς για διαφορετικούς πληθυσμούς προσφύγων ή διαφορετικές χώρες υποδοχής. Οι Rutinwa και Kamang (2003) με τη «Μελέτη για τον Αντίκτυπο των Προσφύγων στη ΒΔ Τανζανία», που διεξήχθη από το Κέντρο Μελέτης Αναγκαστικής Μετανάστευσης στο Πανεπιστήμιο του Νταρ ες Σαλάμ και υποστηρίχθηκε από διάφορες ανθρωπιστικές οργανώσεις, παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση των πολύπλευρων επιπτώσεων της εισροής προσφύγων στη βορειοδυτική Τανζανία. Η μελέτη, με επικεφαλής τους Δρ. Μποναβεντούρα Ρουτίνβα και Δρ. Κότι Καμάνγκα, εξετάζει τις συνέπειες της παρουσίας προσφύγων στην ασφάλεια, το περιβάλλον, τις υποδομές, τη διακυβέρνηση και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα προσφέρει συστάσεις πολιτικής για βελτιωμένη διαχείριση και ένταξη των προσφύγων.

Ιστορικά, η Τανζανία διατήρησε μια πολιτική «ανοιχτών θυρών» προς τους πρόσφυγες, χορηγώντας τους ευρεία κοινωνικοοικονομικά δικαιώματα και επαναπατρίζοντάς τους μόνο όταν βελτιώθηκαν οι συνθήκες στις χώρες καταγωγής τους. Ωστόσο, τη δεκαετία του 1990, η κυβέρνηση στράφηκε σε μια πολιτική προσωρινής προστασίας, περιορίζοντας την κυκλοφορία των προσφύγων και τις δραστηριότητες αυτοδυναμίας. Αυτή η αλλαγή οφείλεται στις αντιληπτές αρνητικές επιπτώσεις των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για την ασφάλεια, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της πίεσης στους τοπικούς πόρους. Η κυβέρνηση εξέφρασε επίσης την απροθυμία της να χορηγήσει μαζική πολιτογράφηση και υποστήριξε την προστασία των προσφύγων εντός των «ασφαλών ζωνών» στις χώρες προέλευσής τους. Η νέα εξωτερική πολιτική της Τανζανίας έδωσε περαιτέρω προτεραιότητα στα οικονομικά συμφέροντα έναντι των πολιτικών ή ανθρωπιστικών κριτηρίων, σηματοδοτώντας μια μειωμένη προθυμία ανάληψης του κόστους προστασίας των προσφύγων χωρίς επαρκή διεθνή υποστήριξη.

Η μελέτη υπογραμμίζει ότι η παρουσία προσφύγων έχει επιδεινώσει τις σχέσεις της Τανζανίας με τις γειτονικές χώρες, ιδίως το Μπουρούντι, το οποίο κατηγορεί την Τανζανία ότι φιλοξενεί αντάρτες. Ενώ η κυβέρνηση αρχικά υπερασπίστηκε την υποχρέωσή της να προστατεύει τους πρόσφυγες, αργότερα εξέτασε τον αναγκαστικό επαναπατρισμό για να αποφύγει τις περιφερειακές συγκρούσεις, παρά το γεγονός ότι αυτό αντίκειται στο διεθνές δίκαιο περί προσφύγων. Στο εσωτερικό, η εισροή προσφύγων έχει συνδεθεί με αυξημένη εγκληματικότητα, συμπεριλαμβανομένων δολοφονιών και ένοπλων ληστειών, που οδήγησε σε εκτοπισμό και ένταση μεταξύ προσφύγων και κοινοτήτων υποδοχής. Ωστόσο, οι συγγραφείς σημειώνουν ότι μεγάλο μέρος του εγκλήματος οφείλεται στην εγγύτητα της περιοχής με ζώνες συγκρούσεων και όχι στους ίδιους τους πρόσφυγες.

Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος αναδείχθηκε ως σημαντική ανησυχία, ειδικά κατά τα πρώτα χρόνια της έντονης εισροής προσφύγων. Η αποψίλωση των δασών, η διάβρωση του εδάφους, η ρύπανση των υδάτων και η παράνομη λαθροθηρία ήταν διαδεδομένες. Σε απάντηση, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις εφάρμοσαν εκτεταμένα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και διατήρησης, συμπεριλαμβανομένης της μεγάλης κλίμακας δένδροφύτευσης και της οριοθέτησης καταφυγίων θηραμάτων. Αυτές οι παρεμβάσεις ανέστρεψαν ορισμένες αρνητικές τάσεις, με περισσότερα δέντρα να φυτεύονται τώρα από όσα κόβονται και αύξησαν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση τόσο των προσφύγων όσο και των κοινοτήτων υποδοχής.

Η άφιξη προσφύγων και ανθρωπιστικών οργανισμών άσκησε σημαντική πίεση στις ήδη περιορισμένες τοπικές υποδομές και κοινωνικές υπηρεσίες. Δρόμοι, γέφυρες, σχολεία και εγκαταστάσεις υγείας υπέφεραν από υπερβολική χρήση και παραμέληση. Ωστόσο, οι διεθνείς οργανισμοί επένδυσαν σημαντικά στην αποκατάσταση και επέκταση των υποδομών, κάτι που ωφέλησε τόσο τους πρόσφυγες όσο και τους τοπικούς πληθυσμούς. Για παράδειγμα, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δαπάνησε σχεδόν 450.000 δολάρια ΗΠΑ σε έργα οδοποιίας μεταξύ του 1995 και 1999, και οι δείκτες υγείας και εκπαίδευσης στις περιοχές υποδοχής προσφύγων βελτιώθηκαν σημαντικά, ξεπερνώντας τους εθνικούς μέσους όρους σε ορισμένες περιπτώσεις. Η πρόσβαση σε καθαρό νερό αυξήθηκε επίσης χάρη στις κοινές προσπάθειες των τοπικών κοινοτήτων, της κυβέρνησης και των διεθνών οργανισμών.

Οι τοπικές δομές διακυβέρνησης αντιμετώπισαν αυξημένη πίεση λόγω των απαιτήσεων διαχείρισης ζητημάτων που σχετίζονται με τους πρόσφυγες, ιδίως της ασφάλειας. Έως και το ήμισυ του χρόνου των τοπικών αξιωματούχων καταναλώθηκε σε αυτές τις αρμοδιότητες. Παρ' όλα αυτά, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις παρείχαν σημαντική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης επιπλέον αστυνομικών, της

κατασκευής διοικητικών κτιρίων και της προσφοράς εκπαίδευσης και υλικοτεχνικής βοήθειας. Η μελέτη υποδηλώνει ότι η υποστήριξη αυτή θα πρέπει να είναι πιο συστηματική και να ανταποκρίνεται σε προϋπάρχοντες περιορισμούς.

Ενώ η ανασφάλεια και η έλλειψη πόρων είχαν αρνητικές επιπτώσεις, η παρουσία προσφύγων και οργανισμών βοήθειας τόνωσαν τις τοπικές οικονομίες. Η αυξημένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, οι ευκαιρίες απασχόλησης και οι τοπικές προμήθειες από οργανισμούς όπως το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων ενίσχυσαν το εμπόριο και την αγροτική παραγωγή. Οι τοπικές αυτοδιοικήσεις επωφελήθηκαν από την αύξηση των φορολογικών εσόδων και οι κοινότητες υποδοχής απέκτησαν πρόσβαση σε βελτιωμένες υπηρεσίες και υποδομές. Ωστόσο, αυτά τα οφέλη έχουν μερικές φορές αντισταθμιστεί από τον πληθωρισμό και τον ανταγωνισμό στην αγορά εργασίας.

Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις των προσφύγων είναι σημαντικές, υπάρχουν επίσης σημαντικά οφέλη που μπορούν να μεγιστοποιηθούν μέσω καλύτερης πολιτικής και σχεδιασμού. Οι βασικές συστάσεις περιλαμβάνουν την αύξηση της διεθνούς βοήθειας, τη διατήρηση και ενίσχυση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων, την ευθυγράμμιση των επενδύσεων σε υποδομές και κοινωνικές υπηρεσίες με τις τοπικές ανάγκες και την αναθεώρηση των πολιτικών για τους πρόσφυγες, ώστε να καταστεί δυνατή η μεγαλύτερη συμμετοχή των προσφύγων στην αγορά εργασίας. Η μελέτη αναφέρει επίσης την ανάγκης πιο συστηματικής υποστήριξης της τοπικής διακυβέρνησης και μεγαλύτερη διαφάνεια και συνεργασία μεταξύ των ανθρωπιστικών οργανισμών.

Η μελέτη "Αντιδράσεις της Τοπικής Προσφοράς Εργασίας στη Μετανάστευση" των Del Carpio, Özden, Testaverde, και Wagner (2015) παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι γηγενείς εργαζόμενοι στη Μαλαισία αντιδρούν στη μετανάστευση, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην περίοδο από το 1990 έως το 2010. Η έρευνα εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της διεθνούς κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και επιδιώκει να καλύψει ένα κενό στη βιβλιογραφία, η οποία έχει επικεντρωθεί κυρίως στις χώρες του ΟΟΣΑ, παρέχοντας σπάνια και λεπτομερή στοιχεία από μια αναπτυσσόμενη χώρα που βιώνει σημαντική μετανάστευση από Νότο προς Νότο.

Η Μαλαισία έχει βιώσει μια ραγδαία αύξηση του μεταναστευτικού πληθυσμού της τις τελευταίες δεκαετίες, με το μερίδιο των μεταναστών στον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας να αυξάνεται από 3,2% το 1990 σε 10,4% το 2010. Η πλειονότητα αυτών των μεταναστών προέρχεται από την Ινδονησία και τις Φιλιππίνες, ενώ οι υπόλοιποι προέρχονται από άλλες χώρες της Ανατολικής και Νότιας Ασίας. Η εισροή μεταναστών έχει εγείρει σημαντικά ερωτήματα σχετικά με τον αντίκτυπο στις αγορές εργασίας των

ιθαγενών, ιδίως όσον αφορά την απασχόληση, την εσωτερική μετανάστευση και τις ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές.

Οι συγγραφείς χρησιμοποιούν λεπτομερή ετήσια δεδομένα από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Μαλαισίας (LFS), η οποία παρέχει πληροφορίες σε ατομικό επίπεδο σχετικά με την κατάσταση απασχόλησης, την εκπαίδευση, την ηλικία, το φύλο και άλλα δημογραφικά χαρακτηριστικά. Η ανάλυση διεξάγεται σε επίπεδο πολιτείας, με κύρια μονάδα παρατήρησης να είναι μία από τις 15 πολιτείες της Μαλαισίας σε ένα δεδομένο έτος. Για την αντιμετώπιση της ενδογένειας των μεταναστευτικών ροών - δεδομένου ότι οι μετανάστες μπορούν να επιλέξουν να μετακινηθούν σε πολιτείες που αντιμετωπίζουν θετικές διαταραχές στη ζήτηση εργασίας - η μελέτη χρησιμοποίησε μια προσέγγιση οργανικής μεταβλητής (IV). Το εργαλείο κατασκευάστηκε χρησιμοποιώντας αλλαγές στον πληθυσμό και την ηλικιακή δομή των χωρών προέλευσης, σε αλληλεπίδραση με την ιστορική τάση των μεταναστών από αυτές τις χώρες και τις ηλικιακές ομάδες να εγκατασταθούν σε συγκεκριμένες πολιτείες της Μαλαισίας.

Το κεντρικό εύρημα της μελέτης είναι ότι η αυξημένη μετανάστευση στις πολιτείες της Μαλαισίας οδήγησε σε σημαντική εσωτερική μετανάστευση ιθαγενών Μαλαισιανών. Για κάθε 10 μετανάστες που εισέρχονται σε μια πολιτεία, υπάρχει μια εισροή περίπου 7,6 ιθαγενών σε ηλικία εργασίας, εκ των οποίων τα δύο τρίτα είναι εργαζόμενοι και το ένα τρίτο είναι εκτός εργατικού δυναμικού. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αύξηση του πληθυσμού εκτός εργατικού δυναμικού επικεντρώνεται στις νοικοκυρές και τους φοιτητές, χωρίς σημαντική επίδραση στον αριθμό των συνταξιούχων. Αυτό το μοτίβο υποδηλώνει ότι ολόκληρες οικογένειες, συμπεριλαμβανομένων των συζύγων (συχνά νοικοκυρών) και των παιδιών, μετεγκαθίστανται ως απάντηση στη ζήτηση εργασίας που προκαλείται από τη μετανάστευση.

Οι επιπτώσεις στην απασχόληση είναι ιδιαίτερα έντονες μεταξύ των Μαλαισιανών μεσαίας και χαμηλής ειδίκευσης, με ελάχιστη έως καθόλου θετική επίδραση που παρατηρείται για τους ιθαγενείς με υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Στην πραγματικότητα, η απασχόληση των ιθαγενών με πανεπιστημιακά πτυχία μπορεί ακόμη και να μειωθεί ελαφρώς ως απάντηση στη μετανάστευση. Η μελέτη διαπιστώνει επίσης ότι οι θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση επικεντρώνονται στους άνδρες, ενώ η αύξηση του πληθυσμού εκτός εργατικού δυναμικού αφορά σε μεγάλο βαθμό τις γυναίκες, γεγονός που συνάδει με τη μετακίνηση οικογενειών και όχι ατόμων.

Οι συγγραφείς ερμηνεύουν τα ευρήματά τους υπό το πρίσμα δύο οικονομικών μηχανισμών: των φαινομένων υποκατάστασης και των φαινομένων κλίμακας. Το φαινόμενο υποκατάστασης καταγράφει την αλλαγή στην ζητούμενη ποσότητα που

οφείλεται αποκλειστικά στην αλλαγή στη σχετική τιμή του αγαθού. Όταν η τιμή ενός αγαθού πέφτει, γίνεται σχετικά φθηνότερο σε σύγκριση με άλλα αγαθά. Οι καταναλωτές τείνουν στη συνέχεια να απομακρύνονται από τις πλέον ακριβότερες εναλλακτικές λύσεις και να προτιμούν το αγαθό του οποίου η τιμή έχει μειωθεί. Οδηγείται από μια αλλαγή στις σχετικές τιμές, διατηρώντας σταθερή την αγοραστική δύναμη του καταναλωτή. Το φαινόμενο υποκατάστασης είναι πάντα αρνητικό (ή μηδέν σε περιπτώσεις ακμής). Μια μείωση της τιμής οδηγεί πάντα σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας λόγω του φαινομένου υποκατάστασης, και μια αύξηση της τιμής οδηγεί πάντα σε μείωση της ζητούμενης ποσότητας λόγω του φαινομένου υποκατάστασης. Το Φαινόμενο Κλίμακας (ή Φαινόμενο Εισοδήματος) καταγράφει την αλλαγή στην ζητούμενη ποσότητα που οφείλεται αποκλειστικά στην αλλαγή στο πραγματικό εισόδημα (ή αγοραστική δύναμη) του καταναλωτή που προκαλείται από την αλλαγή της τιμής. Όταν η τιμή ενός αγαθού μειώνεται, το πραγματικό εισόδημα των καταναλωτών αυξάνεται ουσιαστικά - μπορούν να αγοράσουν περισσότερα με το ίδιο χρηματικό ποσό. Αυτή η αλλαγή στην αγοραστική δύναμη επηρεάζει την ζητούμενη ποσότητα όλων των αγαθών, συμπεριλαμβανομένου του αγαθού του οποίου η τιμή άλλαξε. Προκαλείται από μια αλλαγή στην αγοραστική δύναμη, διατηρώντας τις σχετικές τιμές σταθερές. Το φαινόμενο κλίμακας μπορεί να είναι θετικό, αρνητικό ή μηδενικό: Για τα κανονικά αγαθά, η αύξηση του πραγματικού εισοδήματος οδηγεί σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας. Συνεπώς, μια μείωση της τιμής (η οποία αυξάνει το πραγματικό εισόδημα) οδηγεί σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας λόγω του φαινομένου κλίμακας. Για τα κατώτερα αγαθά, μια αύξηση του πραγματικού εισοδήματος οδηγεί σε μείωση της ζητούμενης ποσότητας. Επομένως, μια μείωση της τιμής (η οποία αυξάνει το πραγματικό εισόδημα) οδηγεί σε μείωση της ζητούμενης ποσότητας λόγω του φαινομένου κλίμακας. Η συνολική επίδραση μιας μεταβολής της τιμής στη ζητούμενη ποσότητα είναι το άθροισμα των επιδράσεων υποκατάστασης και κλίμακας. Στο κανονικό αγαθό, τόσο η επίδραση υποκατάστασης όσο και η επίδραση κλίμακας λειτουργούν προς την ίδια κατεύθυνση. Μια μείωση της τιμής οδηγεί σε μεγαλύτερη αύξηση της ζητούμενης ποσότητας (και αντίστροφα). Στο κατώτερο αγαθό, η επίδραση υποκατάστασης και η επίδραση κλίμακας λειτουργούν σε αντίθετες κατευθύνσεις. Μια μείωση της τιμής εξακολουθεί να οδηγεί σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας, αλλά η αύξηση είναι μικρότερη επειδή το φαινόμενο κλίμακας αντισταθμίζει εν μέρει το φαινόμενο υποκατάστασης. Στην ακραία περίπτωση ενός αγαθού Giffen (ένα πολύ έντονα κατώτερο αγαθό), το φαινόμενο κλίμακας μπορεί να υπερτερήσει του φαινομένου υποκατάστασης, οδηγώντας σε μείωση της τιμής που στην πραγματικότητα μειώνει τη ζητούμενη ποσότητα.

Ενώ η μετανάστευση μπορεί να οδηγήσει στην αντικατάσταση των γηγενών εργαζομένων με μετανάστες (ειδικά σε θέσεις εργασίας χαμηλής ειδίκευσης), μειώνει επίσης το κόστος παραγωγής και διεγείρει την επέκταση της παραγωγής, αυξάνοντας έτσι τη ζήτηση για γηγενή εργασία. Στη Μαλαισία, το φαινόμενο κλίμακας υπερτερεί του φαινομένου υποκατάστασης, με αποτέλεσμα μια καθαρή αύξηση της απασχόλησης των γηγενών σε επίπεδο πολιτείας. Ωστόσο, επειδή η εισροή γηγενών συχνά συνοδεύεται από μη εργαζόμενα μέλη οικογενειών, ο συνολικός λόγος απασχόλησης προς πληθυσμό αυξάνεται μόνο μέτρια.

Η μελέτη διεξάγει μια σειρά ελέγχων ευστάθειας, συμπεριλαμβανομένων εναλλακτικών προδιαγραφών της οργανικής μεταβλητής, διαφορετικών συστημάτων στάθμισης και λογαριθμικών μοντέλων. Τα αποτελέσματα παραμένουν συνεπή σε όλες αυτές τις διακυμάνσεις, ενισχύοντας την εγκυρότητα των κύριων ευρημάτων. Περαιτέρω αναλύσεις ανά φύλο, ηλικία και εκπαίδευση αποκαλύπτουν ότι οι αντιδράσεις της αγοράς εργασίας στη μετανάστευση είναι ετερογενείς, με τις ισχυρότερες επιπτώσεις μεταξύ των ανδρών σε ηλικία εργασίας και εκείνων με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο.

Πέρα από τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας, η έρευνα υπογραμμίζει τις ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις της μετανάστευσης. Η μετακίνηση ολόκληρων οικογενειών ως απάντηση στη ζήτηση εργασίας που προκαλείται από τη μετανάστευση έχει επιπτώσεις στη δομή των νοικοκυριών, τους ρόλους των φύλων και τις εκπαιδευτικές αποφάσεις. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η μετανάστευση όχι μόνο αναδιανέμει την απασχόληση και τον πληθυσμό μεταξύ των πολιτειών, αλλά προκαλεί και σημαντικές κοινωνικές αλλαγές, ιδιαίτερα μεταξύ των γυναικών και των παιδιών.

Οι Del Carpio et al. (2015) συμβάλλουν σημαντικά στη βιβλιογραφία σχετικά με τη μετανάστευση και τις αγορές εργασίας, παρέχοντας λεπτομερή στοιχεία από το πλαίσιο μιας αναπτυσσόμενης χώρας. Η ανάλυσή τους καταδεικνύει ότι η μετανάστευση μπορεί να τονώσει την απασχόληση των ντόπιων και την εσωτερική μετανάστευση, ιδίως μεταξύ των εργαζομένων χαμηλότερης και μεσαίας ειδίκευσης, και ότι αυτές οι επιπτώσεις εκτείνονται πέρα από την αγορά εργασίας και περιλαμβάνουν ευρύτερες κοινωνικές δυναμικές. Η μελέτη υπογραμμίζει τη σημασία της εξέτασης πολλαπλών περιθωρίων προσαρμογής - απασχόληση, οικογενειακή μετανάστευση και συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό - κατά την αξιολόγηση του αντίκτυπου της μετανάστευσης στις χώρες προορισμού.

Η μελέτη "Οικονομικός Αντίκτυπος των Προσφύγων στη Ρουάντα" των Taylor et al. (2016) παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων των καταυλισμών προσφύγων του Κονγκό στις τοπικές οικονομίες υποδοχής στη Ρουάντα.

Η έρευνα, που διεξήχθη σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, στο Ντέιβις, το Διεθνές Ινστιτούτο Έρευνας για την Επισιτιστική Πολιτική, το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών και την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ασχολείται με ένα κρίσιμο και συχνά αμφιλεγόμενο θέμα: τον αντίκτυπο των προσφύγων στις οικονομίες των αναπτυσσόμενων χωρών υποδοχής. Χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό μικροδεδομένων και μοντέλων προσομοίωσης, η μελέτη προσφέρει εμπειρικά στοιχεία για το πώς οι διαφορετικές μορφές βοήθειας - μετρητά έναντι σε είδος - επηρεάζουν τόσο τους πρόσφυγες όσο και τις γύρω κοινότητες.

Η παγκόσμια προσφυγική κρίση έχει οδηγήσει εκατομμύρια ανθρώπους να εκτοπιστούν λόγω εμφύλιων συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών, με την πλειοψηφία να φιλοξενείται σε καταυλισμούς σε αναπτυσσόμενες χώρες. Το 2015, πάνω από 15 εκατομμύρια πρόσφυγες βρίσκονταν υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, με το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων να παρέχει επισιτιστική βοήθεια είτε σε μετρητά είτε σε είδος. Ο οικονομικός αντίκτυπος αυτών των προσφύγων στις χώρες υποδοχής αποτελεί αντικείμενο συζήτησης, με ορισμένους να υποστηρίζουν ότι οι πρόσφυγες αποτελούν βάρος, ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι μπορούν να συμβάλουν θετικά στις τοπικές οικονομίες. Προηγούμενες μελέτες έχουν δώσει ανάμικτα αποτελέσματα, συχνά περιορισμένα από περιορισμούς δεδομένων και μεθοδολογικές προκλήσεις.

Οι Taylor et al. (2016) χρησιμοποιούν μια μοναδική προσέγγιση ενσωματώνοντας οικονομετρική ανάλυση δεδομένων μικροερευνών τόσο από νοικοκυριά και επιχειρήσεις προσφύγων όσο και από νοικοκυριά και επιχειρήσεις της χώρας υποδοχής σε ακτίνα 10 χιλιομέτρων από τρία στρατόπεδα προσφύγων του Κονγκό στη Ρουάντα. Η μελέτη χρησιμοποιεί τοπικά μοντέλα γενικής ισορροπίας (GE) και προσομοιώσεις Monte Carlo για την εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων των προσφύγων και για τη σύγκριση των επιπτώσεων της χρηματικής βοήθειας έναντι της βοήθειας σε είδος. Τα τρία στρατόπεδα που μελετήθηκαν περιλαμβάνουν δύο όπου οι πρόσφυγες έλαβαν χρηματική βοήθεια (Gihembe και Nyabiheke) και ένα όπου έλαβαν επισιτιστική βοήθεια σε είδος (Kigeme).

Η μελέτη αποκαλύπτει ότι η χρηματική βοήθεια προς τους πρόσφυγες δημιουργεί σημαντικές θετικές επιπτώσεις στο εισόδημα για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά της χώρας υποδοχής. Συγκεκριμένα, ένας επιπλέον ενήλικας πρόσφυγας που λαμβάνει οικονομική βοήθεια αυξάνει το ετήσιο πραγματικό εισόδημα στην τοπική οικονομία κατά 205 δολάρια σε 253 δολάρια, ποσό που είναι σημαντικά μεγαλύτερο από τα 120-126 δολάρια βοήθειας που λαμβάνει κάθε πρόσφυγας. Αυτές οι επιπτώσεις είναι κυρίως αποτέλεσμα της αυξημένης ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες, η οποία διεγείρει

περαιτέρω δαπάνες και δημιουργία εισοδήματος στην τοπική οικονομία. Τα νοικοκυριά της χώρας υποδοχής, αν και δεν είναι άμεσοι αποδέκτες βοήθειας, επωφελούνται από το αυξημένο εισόδημα λόγω των οικονομικών τους αλληλεπιδράσεων με τους πρόσφυγες.

Αντίθετα, ο αντίκτυπος της επισιτιστικής βοήθειας σε είδος είναι σημαντικά μικρότερος. Ενώ οι πρόσφυγες συχνά πωλούν ένα μέρος των μεριδίων τροφίμων τους στις τοπικές αγορές, το κάνουν σε τιμές κάτω από την τοπική λιανική αξία, μειώνοντας το συνολικό όφελος. Το κόστος συναλλαγών και η καθοδική πίεση στις τοπικές τιμές τροφίμων, που προκύπτει από την αυξημένη προσφορά, περιορίζουν τις θετικές επιπτώσεις στην κοινότητα υποδοχής. Η προσομοιωμένη επίδραση στο πραγματικό εισόδημα ενός επιπλέον πρόσφυγα στον καταυλισμό σε είδος είναι 145 δολάρια, με το μεγαλύτερο μέρος του οφέλους να παραμένει εντός του καταυλισμού προσφύγων αντί να εισέρχεται στην οικονομία υποδοχής.

Η μελέτη διαπιστώνει επίσης ότι η οικονομική βοήθεια διεγείρει το εμπόριο μεταξύ της τοπικής οικονομίας και της υπόλοιπης Ρουάντα, ενισχύοντας περαιτέρω τα θετικά αποτελέσματα. Κάθε επιπλέον δολάριο οικονομικής βοήθειας αυξάνει το τοπικό εισόδημα από 51 δολάρια σε 1,95 δολάρια, με σημαντικά μερίδια να καταλήγουν τόσο στους πρόσφυγες όσο και στους κατοίκους της περιοχής. Ο αντίκτυπος στις τιμές είναι ελάχιστος, γεγονός που υποδηλώνει ότι η τοπική προσφορά μπορεί να ανταποκριθεί στην αυξημένη ζήτηση χωρίς να προκαλέσει σημαντικό πληθωρισμό.

Τα ευρήματα αμφισβητούν την αντίληψη ότι οι πρόσφυγες αποτελούν απλώς ένα βάρος για τις οικονομίες υποδοχής. Αντίθετα, η μελέτη καταδεικνύει ότι, όταν τους επιτρέπεται να αλληλεπιδρούν ελεύθερα με τις τοπικές αγορές, οι πρόσφυγες μπορούν να δημιουργήσουν οικονομικά οφέλη που υπερβαίνουν την αξία της βοήθειας που λαμβάνουν. Οι θετικές επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα έντονες με την οικονομική βοήθεια, η οποία ενισχύει την αγοραστική δύναμη των προσφύγων και διεγείρει την τοπική οικονομική δραστηριότητα. Η βοήθεια σε είδος, αν και εξακολουθεί να είναι ωφέλιμη, είναι λιγότερο αποτελεσματική λόγω των στρεβλώσεων της αγοράς και του κόστους συναλλαγών.

Η μελέτη αναγνωρίζει ορισμένους περιορισμούς, όπως τον αποκλεισμό των οικονομικών επιπτώσεων της κατασκευής και συντήρησης καταυλισμών, οι οποίοι πιθανότατα αυξάνουν περαιτέρω τα οφέλη για τις οικονομίες υποδοχής. Επιπλέον, τα αποτελέσματα ισχύουν περισσότερο για τους πρόσφυγες που βρίσκονται σε καταυλισμούς στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου είναι δυνατή η ενσωμάτωση με τις τοπικές οικονομίες.

Οι Taylor et al. (2016) παρέχουν ισχυρά εμπειρικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι πρόσφυγες, ιδίως όταν υποστηρίζονται με οικονομική βοήθεια, μπορούν να έχουν καθαρό θετικό αντίκτυπο στις οικονομίες των χωρών υποδοχής. Η μελέτη υπογραμμίζει τη σημασία των τρόπων παροχής βοήθειας και τη δυνατότητα των προσφύγων να συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη όταν τους δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουν στην οικονομική ζωή. Αυτά τα ευρήματα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην πολιτική για τους πρόσφυγες και στις στρατηγικές βοήθειας, υποδηλώνοντας ότι η οικονομική βοήθεια με βάση τα μετρητά μπορεί να προσφέρει μεγαλύτερα οφέλη τόσο για τους πρόσφυγες όσο και για τις κοινότητες υποδοχής.

Όσον αφορά τους Σύρους πρόσφυγες, υπάρχουν διαφορετικές μελέτες σε διαφορετικές χώρες. Ο Tummen (2016) αναφέρει ότι η εμφύλια σύγκρουση στη Συρία, η οποία ξεκίνησε το 2011, προκάλεσε μαζική μετακίνηση πληθυσμών, με γειτονικές χώρες όπως η Τουρκία, ο Λίβανος, το Ιράκ και η Ιορδανία να επωμίζονται το κύριο βάρος της εισροής προσφύγων. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015, μόνο η Τουρκία φιλοξενούσε περίπου 2,2 εκατομμύρια Σύρους πρόσφυγες, γεγονός που την καθιστά κρίσιμη για την εξέταση των οικονομικών συνεπειών της μεγάλης κλίμακας αναγκαστικής μετανάστευσης. Η μελέτη του Tummen (2016), που δημοσιεύτηκε στο «The American Economic Review», χρησιμοποιεί μια σχεδόν πειραματική προσέγγιση για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των εισροών Σύριων προσφύγων στις αγορές εργασίας της Τουρκίας, τις τιμές καταναλωτή και τα ενοίκια κατοικιών, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες για τις οικονομικές προσαρμογές και τη αστική δυναμική που προέκυψαν από αυτό το πρωτοφανές κύμα μετανάστευσης.

Η ανάλυση του Tummen αξιοποιεί την εξωγενή φύση των αρχικών εισροών προσφύγων, αντιμετωπίζοντάς ως ένα φυσικό πείραμα. Η μελέτη διακρίνει μεταξύ περιοχών «θεραπείας - treatment» —περιοχών με υψηλές συγκεντρώσεις προσφύγων— και περιοχών «ελέγχου - control» με αμελητέα παρουσία προσφύγων. Συγκρίνοντας τις περιόδους πριν και μετά τη μετανάστευση (2010-2011 έναντι 2012-2013), η έρευνα απομονώνει τις επιπτώσεις των εισροών προσφύγων σε διάφορα οικονομικά αποτελέσματα. Οι πηγές δεδομένων περιλαμβάνουν την Τουρκική Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (LFS) για την ανάλυση της αγοράς εργασίας, τα δεδομένα του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (CPI) της Τουρκικής Στατιστικής Υπηρεσίας για τις επιπτώσεις στις τιμές και την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (ILCS) για τα ενοίκια κατοικιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτά τα σύνολα δεδομένων δεν περιλαμβάνουν άμεσες παρατηρήσεις προσφύγων, εστιάζοντας αντ' αυτού στα αποτελέσματα του γηγενούς πληθυσμού.

Η μελέτη διαπιστώνει ότι η άφιξη Σύριων προσφύγων οδήγησε σε στατιστικά σημαντική μείωση της άτυπης απασχόλησης μεταξύ των γηγενών στις περιοχές θεραπείας, με μείωση 2,26 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίθετα, υπήρξε μια μικρή αύξηση στην επίσημη απασχόληση (0,46 ποσοστιαίες μονάδες), αν και αυτό δεν αντιστάθμισε τη συνολική μείωση της απασχόλησης. Το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των ιθαγενών αυξήθηκε κατά 0,77 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 1,03 ποσοστιαίες μονάδες. Τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι οι άνδρες ήταν πιο πιθανό να παραμείνουν άνεργοι, ενώ οι γυναίκες έτειναν να αποχωρούν εντελώς από το εργατικό δυναμικό. Είναι σημαντικό ότι η μελέτη σημειώνει ότι στους Σύριους πρόσφυγες δεν χορηγούνταν επίσημες άδειες εργασίας και η τουρκική αγορά εργασίας χαρακτηριζόταν ήδη από υψηλά επίπεδα άτυπης απασχόλησης, ιδίως στις περιοχές που επηρεάστηκαν περισσότερο από τις εισροές προσφύγων. Παρά αυτές τις μεταβολές στην απασχόληση, η μελέτη δεν διαπιστώνει στατιστικά σημαντική επίδραση στα επίπεδα των μισθών των ιθαγενών, είτε στον επίσημο είτε στον άτυπο τομέα.

Ένα αξιοσημείωτο εύρημα της έρευνας είναι η μείωση των τιμών καταναλωτή σε περιοχές που φιλοξενούν μεγάλο αριθμό προσφύγων, με μέση μείωση περίπου 2,5%. Αυτή η επίδραση ήταν πιο έντονη στα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται σε άτυπους τομείς έντασης εργασίας, όπου οι τιμές μειώθηκαν κατά περίπου 4%. Αντίθετα, οι τιμές στους επίσημους τομείς έντασης εργασίας παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες. Η μελέτη το αποδίδει στην αυξημένη προσφορά εργασίας χαμηλού κόστους στον άτυπο τομέα, η οποία μείωσε το κόστος παραγωγής και, κατά συνέπεια, τις τιμές καταναλωτή. Αυτή η δυναμική ευθυγραμμίζεται με την ευρύτερη βιβλιογραφία σχετικά με τις επιπτώσεις της μετανάστευσης χαμηλής ειδίκευσης στις τιμές.

Η εισροή προσφύγων είχε επίσης σημαντικό αντίκτυπο στην αγορά κατοικίας. Συνολικά, τα ενοίκια κατοικιών αυξήθηκαν κατά περίπου 5,5% στις περιοχές θεραπείας. Ωστόσο, αυτή η επίδραση ήταν ετερογενής σε όλο το φάσμα ποιότητας των ενοικιαζόμενων μονάδων. Τα ενοίκια για μονάδες χαμηλότερης κατηγορίας αυξήθηκαν μέτρια κατά 1,7%, ενώ οι μονάδες υψηλότερης κατηγορίας παρουσίασαν σημαντική αύξηση περίπου 11%. Αυτό το μοτίβο υποδηλώνει μια διαδικασία οικιστικού διαχωρισμού, με τους γηγενείς κατοίκους να επιδιώκουν να μετακινηθούν σε γειτονίες υψηλότερης ποιότητας σε απάντηση στην αυξημένη ζήτηση για κατοικίες χαμηλού κόστους από τους πρόσφυγες. Η μελέτη αντιπαραβάλλει αυτό το εύρημα με άλλα επεισόδια μετανάστευσης, όπως το Mariel Boatlift, όπου οι αυξήσεις ενοικίων συγκεντρώθηκαν σε μονάδες χαμηλότερης ποιότητας, υπογραμμίζοντας το μοναδικό θεσμικό και δημογραφικό πλαίσιο της συριακής προσφυγικής κρίσης στην Τουρκία.

Το Mariel Boatlift αναφέρεται σε ένα μαζικό μεταναστευτικό γεγονός από την Κούβα προς τις Ηνωμένες Πολιτείες που έλαβε χώρα το 1980. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, περίπου 125.000 Κουβανοί έφυγαν από το λιμάνι Mariel της Κούβας και έφτασαν στο Μαϊάμι της Φλόριντα, μέσα σε λίγους μήνες. Η έξοδος πυροδοτήθηκε όταν η κουβανική κυβέρνηση, υπό τον Φιντέλ Κάστρο, ανακοίνωσε ότι όποιος επιθυμούσε να εγκαταλείψει τη χώρα μπορούσε να το κάνει από το λιμάνι Mariel. Αυτό οδήγησε σε μια ξαφνική και μεγάλη εισροή Κουβανών μεταναστών στις Ηνωμένες Πολιτείες, ιδιαίτερα συγκεντρωμένων στην περιοχή του Μαϊάμι.

Το Mariel Boatlift αναφέρεται συχνά στην οικονομική βιβλιογραφία ως ένα φυσικό πείραμα για τη μελέτη των επιπτώσεων της μεγάλης κλίμακας μετανάστευσης στις τοπικές αγορές εργασίας και στέγασης. Επειδή το γεγονός ήταν ξαφνικό και οι μετανάστες δεν επιλέχθηκαν με βάση οικονομικά κριτήρια, παρέχει μια μοναδική ευκαιρία να αναλυθεί πώς μια τοπική οικονομία απορροφά μια ταχεία αύξηση του πληθυσμού. Για παράδειγμα, η μελέτη του David Card (1990) χρησιμοποίησε το Mariel Boatlift για να εξετάσει τον αντίκτυπο στην αγορά εργασίας του Μαϊάμι, βρίσκοντας ελάχιστα στοιχεία αρνητικών επιπτώσεων στους μισθούς ή την απασχόληση των γηγενών εργαζομένων.

Στο πλαίσιο του οικονομικού αντίκτυπου των προσφύγων και των μεταναστών, το Mariel Boatlift συγκρίνεται συχνά με άλλα γεγονότα μετανάστευσης μεγάλης κλίμακας, όπως η εισροή Σύριων προσφύγων στην Τουρκία. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές. Για παράδειγμα, πριν από το Mariel Boatlift, το Μαϊάμι είχε ήδη μια σημαντική κουβανική κοινότητα, η οποία επηρέασε τα πρότυπα ένταξης και στέγασης των νεοαφιχθέντων. Αντίθετα, η κρίση των Σύριων προσφύγων στην Τουρκία αφορούσε έναν πληθυσμό με λιγότερους προϋπάρχοντες κοινοτικούς δεσμούς, οδηγώντας σε διαφορετικά οικονομικά και αστικά αποτελέσματα, όπως πρότυπα οικιστικού διαχωρισμού και αυξήσεις ενοικίων κατοικιών.

Η μελέτη του Tumen (2016) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το οικονομικό κόστος των εισροών Σύριων προσφύγων για τους γηγενείς Τούρκους, αν και στατιστικά σημαντικό, ήταν διαχειρίσιμο. Οι κύριες επιπτώσεις έχουν συγκεντρωθεί στην άτυπη αγορά εργασίας, στις τιμές καταναλωτή σε άτυπους τομείς και στα ενοίκια κατοικιών - ιδιαίτερα σε γειτονίες υψηλότερης ποιότητας. Η έρευνα υπογραμμίζει τη σημασία του θεσμικού πλαισίου, της δομής της αγοράς εργασίας και της αστικής δυναμικής στη διαμόρφωση του οικονομικού αντίκτυπου της μεγάλης κλίμακας αναγκαστικής μετανάστευσης. Καθώς εξελίσσεται η κατάσταση των προσφύγων, η μελέτη προβλέπει ότι θα χρειαστεί περαιτέρω έρευνα για την κατανόηση των μακροπρόθεσμων κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών συνεπειών για τις χώρες υποδοχής.

Ο Cagartay (2014) αναφέρει ότι ο εμφύλιος πόλεμος της Συρίας, που ξέσπασε το 2011, είχε βαθιές επιπτώσεις όχι μόνο εντός της Συρίας αλλά και πέρα από τα σύνορά της, ιδιαίτερα στην Τουρκία. Η εισροή Σύριων προσφύγων στην Τουρκία, ιδίως στις νότιες επαρχίες της, έχει δημιουργήσει σημαντικές δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις. Η έκθεση που δημοσιεύτηκε από το Ινστιτούτο Πολιτικής της Ουάσινγκτον για την Εγγύς Ανατολή, παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση αυτών των πολύπλευρων επιπτώσεων, εστιάζοντας στις επαρχίες Γκαζιαντέπ, Χατάι, Κιλίς, Μαρντίν και Σανλιούρφα.

Η άφιξη Σύριων προσφύγων έχει αλλάξει δραματικά το δημογραφικό τοπίο των νότιων συνοριακών επαρχιών της Τουρκίας. Από τον Ιούνιο του 2014, τα επίσημα στοιχεία έδειχναν πάνω από ένα εκατομμύριο Σύριους πρόσφυγες στην Τουρκία, με περίπου το 83% να συγκεντρώνεται στις πέντε προαναφερθείσες επαρχίες. Αυτή η εισροή έχει οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στην εθνική και θρησκευτική σύνθεση αυτών των περιοχών. Για παράδειγμα, το Κιλίς, το οποίο προηγουμένως είχε αραβικό πληθυσμό μικρότερο από 1%, είδε αυτό το ποσοστό να αυξάνεται στο 59% λόγω της παρουσίας προσφύγων. Ομοίως, το Χατάι, ιστορικά έδρα μιας σημαντικής αραβικής κοινότητας Αλαουιτών, έχει βιώσει μια μετατόπιση στην θρησκευτική του ισορροπία, καθώς οι Σουνίτες Άραβες πρόσφυγες έχουν γίνει πιο εμφανείς, εγείροντας ανησυχίες για πιθανές εντάσεις μεταξύ Σουνιτών και Αλαουιτών.

Ο δημογραφικός μετασχηματισμός περιπλέκεται περαιτέρω από τα υψηλά ποσοστά γεννήσεων μεταξύ των προσφύγων και την πιθανότητα μακροπρόθεσμης ή μόνιμης εγκατάστασης, δεδομένης της συνεχιζόμενης σύγκρουσης στη Συρία. Η έκθεση κάνει παραλληλισμούς με την εμπειρία των Αφγανών προσφύγων στο Πακιστάν, υποδηλώνοντας ότι η συριακή παρουσία θα μπορούσε να έχει διαρκείς επιπτώσεις στην εθνική σύνθεση και την κοινωνική δυναμική της νότιας Τουρκίας.

Η αντίδραση της Τουρκίας στην προσφυγική κρίση σηματοδότησε μια σημαντική απόκλιση από τις παραδοσιακές πολιτικές ασύλου, οι οποίες προηγουμένως χορηγούσαν καθεστώς πρόσφυγα μόνο σε Ευρωπαίους. Ο νόμος του 2013 για τους Αλλοδαπούς και τη Διεθνή Προστασία παρείχε προσωρινή νομική προστασία στους Σύριους πρόσφυγες, επιτρέποντάς τους να διαμένουν στην Τουρκία και να έχουν πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες. Ωστόσο, η πορεία προς την πολιτογράφηση παραμένει περίπλοκη, με την υπηκοότητα να είναι διαθέσιμη κυρίως μέσω γέννησης, γάμου ή πενταετούς διαμονής. Η έκθεση σημειώνει ότι ενώ ορισμένοι Σύριοι έχουν αποκτήσει την τουρκική υπηκοότητα, είτε μέσω γάμου είτε μέσω ειδικών κυβερνητικών απαλλαγών, η πλειοψηφία παραμένει σε επισφαλή νομική θέση.

Η ένταξη στην τουρκική κοινωνία θέτει πρόσθετες προκλήσεις. Οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν εμπόδια στην επίσημη απασχόληση, καταφεύγοντας συχνά σε χαμηλόμισθη, άτυπη εργασία. Η τουρκική κυβέρνηση έχει εξετάσει το ενδεχόμενο τροποποίησης των νόμων για τη χορήγηση αδειών εργασίας σε επαρχίες με υψηλό πληθυσμό προσφύγων, αλλά οι ανησυχίες για την τοπική ανεργία εξακολουθούν να υπάρχουν. Οι προσπάθειες για την παροχή εκπαίδευσης και γλωσσικής κατάρτισης σε παιδιά και νέους από τη Συρία βρίσκονται σε εξέλιξη, ωστόσο η κλίμακα της ανάγκης είναι τεράστια.

Οι οικονομικές συνέπειες της εισροής προσφύγων είναι λεπτές. Αρχικά, το κλείσιμο των συριακών συνόρων και η απώλεια των συριακών αγορών επηρέασαν αρνητικά το εμπόριο στη νότια Τουρκία, ιδίως σε επαρχίες με εξαγωγικό προσανατολισμό όπως το Γκαζιαντέπ και η Σανλιούρφα. Ωστόσο, η έκθεση επισημαίνει μια αξιοσημείωτη ανάκαμψη και ομοιόμορφη αύξηση των εξαγωγών προς τη Συρία, λόγω της ζήτησης για προμήθειες βοήθειας και της δημιουργίας νέων εμπορικών διαύλων. Οι τουρκικές εταιρείες έχουν προσαρμοστεί προμηθεύοντας αγαθά σε ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στη Συρία και διευκολύνοντας τις εξαγωγές μέσω Σύριων επιχειρηματιών που έχουν μετακομίσει στην Τουρκία.

Παρά τις θετικές αυτές τάσεις, ο αυξημένος πληθυσμός έχει επιβαρύνει τους τοπικούς πόρους, συμβάλλοντας σε υψηλότερο κόστος διαβίωσης και ανεργία σε ορισμένες περιοχές. Η μακροπρόθεσμη οικονομική ένταξη των προσφύγων παραμένει ένα κρίσιμο ζήτημα, με πιθανές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή και την περιφερειακή σταθερότητα.

Η παρουσία Σύριων προσφύγων έχει αυξήσει τις υπάρχουσες εθνικές και θρησκευτικές ευαισθησίες, ιδίως σε επαρχίες με σημαντικούς πληθυσμούς Αλαουιτών ή Αλεβιτών. Η έκθεση καταγράφει περιπτώσεις έντασης και βίας, καθώς και την πολιτικοποίηση του ζητήματος των προσφύγων στο πλαίσιο της ευρύτερης αντίθεσης στο κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και την πολιτική του για τη Συρία. Ο κίνδυνος περαιτέρω πόλωσης και αναταραχής επιδεινώνεται από την αντίληψη ορισμένων Τούρκων πολιτών ότι η προσέγγιση της κυβέρνησης ευνοεί τους Σουνίτες πρόσφυγες και τις ομάδες της αντιπολίτευσης στη Συρία.

Η έκθεση καταλήγει τονίζοντας την ανάγκη για ολοκληρωμένες στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η προσφυγική κρίση. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν τη συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες για τον μετριασμό των εθνικών και θρησκευτικών εντάσεων, τη διευκόλυνση της ένταξης των προσφύγων μέσω νομικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων και την αναζήτηση μεγαλύτερης διεθνούς υποστήριξης,

ιδίως από τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την κατανομή του οικονομικού και υλικοτεχνικού βάρους.

Η εμπειρία της Τουρκίας με την συριακή προσφυγική κρίση υπογραμμίζει την περίπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρωπιστικών, οικονομικών και πολιτικών παραγόντων στη διαχείριση των μεγάλης κλίμακας μετακινήσεων πληθυσμού. Η μακροχρόνια παρουσία Σύριων προσφύγων στη νότια Τουρκία θα συνεχίσει να διαμορφώνει τον δημογραφικό και κοινωνικό ιστό της περιοχής, με επιπτώσεις στην εθνική πολιτική και τη διεθνή συνεργασία.

Οι Brun, C., Fakih, A., Shuayb, M., & HAMMOUD, M. (2021) αναφέρουν ότι η συριακή σύγκρουση, που μετράει πλέον πάνω από μια δεκαετία, έχει σοβαρές επιπτώσεις σε όλη τη Μέση Ανατολή, με τον Λίβανο να φέρει σημαντικό μερίδιο του βάρους ως χώρα υποδοχής Σύριων προσφύγων. Η έκθεση «Ο Οικονομικός Αντίκτυπος της Συριακής Προσφυγικής Κρίσης στον Λίβανο» (Παγκόσμιο Συμβούλιο Προσφύγων και Μετανάστευσης, 2021) παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση των πολύπλευρων επιπτώσεων της εισροής προσφύγων στην οικονομία, την κοινωνία και το πολιτικό περιβάλλον του Λιβάνου. Αυτό το δοκίμιο συνθέτει τα βασικά ευρήματα της έκθεσης, τοποθετεί την προσφυγική κρίση στο πλαίσιο των προϋπάρχουσων ευπαθειών του Λιβάνου και συζητά τις επιπτώσεις για την πολιτική και τη μελλοντική δράση.

Πριν από την άφιξη των Σύριων προσφύγων το 2011, ο Λίβανος αντιμετώπιζε ήδη βαθιές οικονομικές προκλήσεις. Η περίοδος μετά τον εμφύλιο πόλεμο (1990-2010) χαρακτηρίστηκε από αστάθεια, εξωτερικούς κραδασμούς και εξάρτηση από τη διεθνή βοήθεια. Παρά τις περιόδους οικονομικής ανάπτυξης, ο Λίβανος αντιμετώπιζε επίμονα προβλήματα όπως υψηλή ανεργία, σημαντική ανισότητα εισοδήματος και αυξανόμενο εμπορικό έλλειμμα. Το πλουσιότερο 1% των Λιβανέζων έλεγχε το 25% του εθνικού εισοδήματος και πάνω από το ένα τρίτο του πληθυσμού ζούσε σε συνθήκες φτώχειας. Οι υποδομές της χώρας, ιδίως ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας, μαστίζονταν από διαφθορά και αναποτελεσματικότητα, και η οικονομία εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές και τα εμβάσματα. Αυτές οι δομικές αδυναμίες έθεσαν τις βάσεις για την ευπάθεια του Λιβάνου σε επακόλουθα σοκ, συμπεριλαμβανομένης της συριακής προσφυγικής κρίσης.

Ο Λίβανος φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων κατά κεφαλήν παγκοσμίως, με τις κυβερνητικές εκτιμήσεις να υποδηλώνουν ότι 1,5 εκατομμύριο Σύριοι πρόσφυγες διαμένουν στη χώρα, μαζί με σημαντικούς πληθυσμούς Παλαιστινίων προσφύγων. Η άφιξη των Σύριων προσφύγων συνέπεσε με την οικονομική ύφεση του Λιβάνου, την πανδημία COVID-19 και την έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού, δημιουργώντας μια

«ανθρωπιστική κρίση μέσα σε μια οικονομική κρίση». Σε αντίθεση με τις δημοφιλείς αφηγήσεις, η μακροοικονομική ανάλυση της έκθεσης δεν διαπιστώνει σημαντική αιτιώδη επίδραση της εισροής προσφύγων στην οικονομική ανάπτυξη, την αγορά εργασίας, το εμπόριο, τον πληθωρισμό ή την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας του Λιβάνου. Αντίθετα, η οικονομική παρακμή της χώρας αποδίδεται σε μακροχρόνια κακοδιαχείριση, διαφθορά και αποτυχίες διακυβέρνησης.

Οι Σύριοι πρόσφυγες στον Λίβανο αντιμετωπίζουν έντονη ευαλωτότητα, με λιγότερο από το 20% να κατέχει νόμιμη άδεια παραμονής και η συντριπτική πλειοψηφία να ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Η οικονομική κρίση έχει επιδεινώσει τη κοινή φτώχεια τόσο μεταξύ των προσφύγων όσο και μεταξύ των Λιβανέζων πολιτών, με το 91% των εκτοπισμένων Σύριων να ζει με λιγότερα από 2,90 δολάρια την ημέρα και το 77% όλων των οικογενειών (Λιβανέζων, Παλαιστινίων και Σύριων) να μην έχουν επαρκή τροφή. Οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν υψηλή ανεργία, περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη και επισφαλείς συνθήκες στέγασης. Η πανδημία επιδείνωσε αυτές τις προκλήσεις, οδηγώντας σε αυξημένη επισιτιστική ανασφάλεια, παιδική εργασία και εξάρτηση από την ανθρωπιστική βοήθεια.

Η πολιτική απάντηση του Λιβάνου στην προσφυγική κρίση χαρακτηρίζεται από αποκλεισμό και ασφάλεια. Η κυβέρνηση, η οποία δεν έχει υπογράψει τη Σύμβαση για τους Πρόσφυγες του 1951, αντιμετωπίζει τους Σύριους ως «επισκέπτες» χωρίς επίσημο καθεστώς πρόσφυγα, περιορίζοντας τη νόμιμη διαμονή τους και την πρόσβασή τους στην απασχόληση. Οι πολιτικές στοχεύουν ολοένα και περισσότερο στην αποτροπή της ένταξης και στην ενθάρρυνση της επιστροφής, παρά τις επικίνδυνες συνθήκες στη Συρία. Η πλειονότητα των Σύριων προσφύγων εργάζεται στον άτυπο τομέα, συχνά στη γεωργία και τις κατασκευές, με περιορισμένη νομική προστασία. Τα διεθνή και εθνικά σχέδια αντιμετώπισης, όπως το Σχέδιο Αντιμετώπισης Κρίσης στον Λίβανο (LCRP), έχουν επικεντρωθεί στην ανθρωπιστική βοήθεια και την ανθεκτικότητα, αλλά η εφαρμογή τους έχει παρεμποδιστεί από πολιτικές διαιρέσεις και ανεπαρκή χρηματοδότηση.

Χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο αυτοπαλίνδρομης διανυσματικής ανάλυσης (VAR), η έκθεση ελέγχει αυστηρά τον αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων σε βασικούς οικονομικούς δείκτες. Τα ευρήματα δεν δείχνουν σταθερά καμία απόδειξη ότι η παρουσία των προσφύγων έχει προκαλέσει οικονομική παρακμή, αυξημένη ανεργία ή επιβαρύνσεις στις δημόσιες υπηρεσίες σε μακροοικονομικό επίπεδο. Αντ' αυτού, η διεθνής βοήθεια που σχετίζεται με την αντιμετώπιση των προσφύγων έχει παράσχει ένα προσωρινό προστατευτικό στοιχείο για την οικονομία του Λιβάνου. Η έκθεση αμφισβητεί την χρήση των προσφύγων ως αποδιοπομπαίων τράγων για τα οικονομικά δεινά του

Λιβάνου και ζητά μια μετατόπιση του λόγου ώστε να αναγνωρίζονται οι πρόσφυγες ως πιθανά περιουσιακά στοιχεία και όχι ως βάρη.

Η έκθεση υποστηρίζει μια αλλαγή παραδείγματος τόσο στις εθνικές όσο και στις διεθνείς προσεγγίσεις στην προσφυγική κρίση στον Λίβανο. Οι βασικές συστάσεις περιλαμβάνουν τη μετάβαση από την αντιμετώπιση των προσφύγων ως βάρους στην αναγνώριση της πιθανής συμβολής τους στην οικονομική ανάκαμψη και ανάπτυξη, προτεραιότητα στην υποστήριξη τοπικών πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων σε επίπεδο δήμου, ιδίως στις περιφερειακές περιοχές, για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής συμμετοχής, αντιμετώπιση των Διαρθρωτικών Ανισοτήτων: Αντιμετώπιση της προϋπάρχουσας περιθωριοποίησης και προώθηση της ανθρώπινης ανάπτυξης, με έμφαση στην εκπαίδευση, την ισότητα των φύλων και την κοινή ευημερία και μεταρρύθμιση της Βοήθειας και της Πολιτικής: Διασφάλιση ότι η διεθνής βοήθεια εξαρτάται από τα αποτελέσματα της χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ότι τόσο οι πρόσφυγες όσο και οι κοινότητες υποδοχής συμμετέχουν ουσιαστικά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η κρίση των Σύριων προσφύγων στον Λίβανο είναι βαθιά συνυφασμένη με τις ευρύτερες οικονομικές και διακυβερνητικές προκλήσεις της χώρας. Η έκθεση καταρρίπτει τον μύθο ότι οι πρόσφυγες είναι η βασική αιτία της οικονομικής κατάρρευσης του Λιβάνου, επισημαίνοντας αντ' αυτού τον ρόλο της συστημικής κακοδιαχείρισης και των πολιτικών αποκλεισμού. Η αντιμετώπιση της κρίσης απαιτεί μια ολιστική, χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση που αξιοποιεί τις δυνατότητες τόσο των προσφύγων όσο και των κοινοτήτων υποδοχής, μεταρρυθμίζει τις δομές διακυβέρνησης και δίνει προτεραιότητα στην ανθρώπινη ανάπτυξη. Μόνο μέσω μιας τέτοιας μετατόπισης μπορεί ο Λίβανος να ελπίζει ότι θα διαχειριστεί τις επιδεινούμενες κρίσεις του και θα οικοδομήσει ένα πιο ανθεκτικό μέλλον.

Η εισροή Σύριων προσφύγων στην Ιορδανία από την έναρξη του συριακού εμφυλίου πολέμου το 2011 είχε βαθιές και πολύπλευρες επιπτώσεις στη χώρα υποδοχής. Σύμφωνα με τους Khawaldah και Alzboun (2022), η Ιορδανία έχει δεχτεί πάνω από 1,2 εκατομμύρια Σύριους πρόσφυγες, με περισσότερους από μισό εκατομμύριο να είναι εγγεγραμμένοι στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR). Αυτή η μεγάλης κλίμακας μετανάστευση έχει ασκήσει σημαντική πίεση στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον της Ιορδανίας, ιδίως σε κοινότητες που γειτνιάζουν με τη Συρία, όπως το Mafraq, το Irbid και το Amman.

Οι οικονομικές συνέπειες της συριακής προσφυγικής κρίσης στην Ιορδανία είναι από τις πιο έντονες. Η άφιξη προσφύγων έχει εντείνει τον ανταγωνισμό για θέσεις εργασίας,

ιδίως στον άτυπο τομέα, οδηγώντας σε αυξημένα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των Ιορδανών. Η μελέτη υπογραμμίζει ότι το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 12,5% το 2010 σε 18,5% το 2017 και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ μειώθηκε απότομα μετά την κρίση. Επιπλέον, η εισροή έχει αυξήσει τα ενοίκια κατοικιών και τις τιμές των ακινήτων, ασκώντας περαιτέρω πίεση στους Ιορδανούς χαμηλού εισοδήματος. Η αυξημένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες έχει συμβάλει στον πληθωρισμό, ενώ οι δημόσιες δαπάνες έχουν αυξηθεί ραγδαία λόγω της ανάγκης παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης, υγείας, ασφάλειας και άλλων υπηρεσιών στους πρόσφυγες. Το άμεσο και έμμεσο κόστος φιλοξενίας Σύριων προσφύγων από το 2011 εκτιμάται σε περίπου 7,9 δισεκατομμύρια δολάρια, με τον προϋπολογισμό του 2019 για τις ανάγκες που σχετίζονται με τους πρόσφυγες να φτάνει τα 2,4 δισεκατομμύρια δολάρια (Khawaldah & Alzboun, 2022). Παρά τις προκλήσεις αυτές, έχουν παρατηρηθεί ορισμένες θετικές οικονομικές επιπτώσεις. Οι Σύριοι πρόσφυγες έχουν προμηθεύσει την αγορά εργασίας με ειδικευμένους και χαμηλόμισθους εργάτες, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα των ιορδανικών προϊόντων. Ο αυξημένος πληθυσμός έχει επίσης δημιουργήσει νέα ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, τονώνοντας ορισμένους τομείς της οικονομίας. Επιπλέον, η ανθρωπιστική ανταπόκριση της Ιορδανίας έχει προσελκύσει διεθνή οικονομική βοήθεια και επενδύσεις, γεγονός που έχει αντισταθμίσει εν μέρει το δημοσιονομικό βάρος.

Οι κοινωνικές επιπτώσεις της προσφυγικής κρίσης είναι πολύπλοκες και, σε πολλές περιπτώσεις, αρνητικές. Η μελέτη αναφέρει αυξημένα ποσοστά εγκληματικότητας και κατάχρησης ναρκωτικών μεταξύ των νέων, καθώς και αυξημένη πίεση στις υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης. Η δημογραφική μετατόπιση έχει επηρεάσει τις ιορδανικές παραδόσεις, τις κοινωνικές σχέσεις και τον τρόπο ζωής, οδηγώντας μερικές φορές σε κοινωνικές εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων υποδοχής και των προσφύγων. Η πολιτική διπλής βάρδιας στα σχολεία, που εφαρμόζεται για να φιλοξενήσει τον αυξανόμενο αριθμό μαθητών, έχει μειώσει την ποιότητα της εκπαίδευσης και έχει αυξήσει την αναλογία μαθητών-δασκάλων. Κοινωνικές εντάσεις έχουν επίσης προκύψει από τον ανταγωνισμό για περιορισμένους πόρους και τις διαφορές στα έθιμα και τις συνήθειες. Παρ' όλα αυτά, η παρουσία Σύριων προσφύγων έχει καλλιεργήσει ορισμένα θετικά κοινωνικά αποτελέσματα, όπως την αύξηση των κοινωνικών δεσμών και ένα αίσθημα ανθρωπιστικής αλληλεγγύης μεταξύ των Ιορδανών. Η διεθνής φήμη της χώρας έχει ενισχυθεί λόγω του ρόλου της στην παροχή καταφυγίου σε όσους έχουν ανάγκη.

Η Ιορδανία, ήδη μια από τις χώρες με τη μεγαλύτερη έλλειψη νερού στον κόσμο, έχει βιώσει επιδεινωμένο περιβαλλοντικό στρες λόγω της εισροής προσφύγων. Η μελέτη εντοπίζει αυξημένη πίεση στους πόρους καθαρού νερού, μειωμένη διαθεσιμότητα νερού κατά κεφαλήν και μεγαλύτερη πίεση στις υποδομές. Η έλλειψη επαρκών συστημάτων

αποχέτευσης στους καταυλισμούς προσφύγων έχει οδηγήσει σε ρύπανση των υπόγειων υδάτων, ενώ η συνολική αύξηση του πληθυσμού έχει οδηγήσει σε υψηλότερες ποσότητες στερεών αποβλήτων και ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Αυτές οι περιβαλλοντικές προκλήσεις έχουν επιβαρύνει επιπλέον τις δημοτικές υπηρεσίες και έχουν αυξήσει τις ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα.

Οι Khawaldah και Alzboun (2022) τονίζουν την ανάγκη για ισορροπημένες πολιτικές απαντήσεις που να ανταποκρίνονται τόσο στις ανάγκες των Ιορδανών πολιτών όσο και των προσφύγων. Τα προτεινόμενα μέτρα περιλαμβάνουν την κατασκευή δικτύων αποχέτευσης για τους καταυλισμούς, την προώθηση της εξοικονόμησης νερού, την ιεράρχηση των Ιορδανών σε ευκαιρίες απασχόλησης μέσω νομοθεσίας και την οικονομική υποστήριξη των πληγεισών κυβερνήσεων. Συνιστάται επίσης η ενσωμάτωση των προσφύγων στις τοπικές κοινότητες και η ενθάρρυνση των συριακών επιχειρηματικών επενδύσεων. Η μελέτη υπογραμμίζει τη σημασία της συνεχιζόμενης διεθνούς βοήθειας και της επιδίωξης μιας πολιτικής λύσης στην συριακή κρίση για τη διευκόλυνση της τελικής επιστροφής των προσφύγων. Η δημόσια αντίληψη, όπως καταγράφεται από την έρευνα της μελέτης σε 1.080 Ιορδανούς, αποκαλύπτει υψηλό επίπεδο ανησυχίας σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις της προσφυγικής κρίσης, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των ηλικιωμένων ερωτηθέντων. Ωστόσο, υπάρχει επίσης αναγνώριση της θετικής συμβολής των προσφύγων, ιδίως όσον αφορά τη δυναμική της αγοράς εργασίας και τη διεθνή αναγνώριση.

Η κρίση των Σύρων προσφύγων είχε σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην Ιορδανία. Ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις είναι σημαντικές —εκδηλώνονται με αυξημένη ανεργία, κοινωνικές εντάσεις και υποβάθμιση του περιβάλλοντος— υπάρχουν επίσης αξιοσημείωτα θετικά αποτελέσματα, όπως η βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα της αγοράς και η διεθνής υποστήριξη. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η εισροή προσφύγων απαιτεί ολοκληρωμένες, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμες πολιτικές παρεμβάσεις, καθώς και συνεχή διεθνή συνεργασία και υποστήριξη.

Η μελέτη των Akgündüz, van den Berg και Hassink (2015) διερευνά τις οικονομικές συνέπειες της μεγάλης κλίμακας εισροής προσφύγων στις τοπικές οικονομίες της Τουρκίας, εστιάζοντας στις τιμές των τροφίμων και των κατοικιών, τα ποσοστά απασχόλησης και τα πρότυπα εσωτερικής μετανάστευσης. Χρησιμοποιώντας μια μεθοδολογία διαφοράς-σε-διαφορά (difference-in-difference methodology “DiD”), οι συγγραφείς παρέχουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση των βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων

της προσφυγικής κρίσης στην αγορά εργασίας των χωρών υποδοχής και στις περιφερειακές οικονομίες.

Η άφιξη Σύριων προσφύγων στην Τουρκία ξεκίνησε μέτρια το 2011, αλλά κλιμακώθηκε ραγδαία, φτάνοντας σε κρίσιμες διαστάσεις μέχρι το 2012 και το 2013. Η τουρκική κυβέρνηση, αν και δεν αναγνώριζε επίσημα τους Σύριους ως πρόσφυγες, τους χορήγησε καθεστώς «επισκέπτη», το οποίο περιόρισε τα νόμιμα δικαιώματα και την κινητικότητα τους, αλλά εξασφάλισε προσωρινή προστασία και πολιτική ανοιχτών συνόρων. Οι περισσότεροι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν σε καταυλισμούς κοντά στα συριακά σύνορα, με ορισμένους να μετακινούνται σε αστικές περιοχές, ιδίως σε εκείνους με οικογενειακές διασυνδέσεις ή καλύτερους πόρους. Οι νοτιοανατολικές περιοχές της Τουρκίας, που χαρακτηρίζονται από σχετικά χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού και οικονομική ανάπτυξη, υπέστησαν το κύριο βάρος αυτής της εισροής.

Η μελέτη αξιοποιεί τη γεωγραφική συγκέντρωση των καταυλισμών προσφύγων και την αιφνίδια εισροή για να εφαρμόσει μια προσέγγιση DiD. Η μεθοδολογία DiD είναι μια ποσοτική ερευνητική τεχνική που χρησιμοποιείται συνήθως στα οικονομικά και τις κοινωνικές επιστήμες για την εκτίμηση της αιτιώδους επίδρασης μιας συγκεκριμένης παρέμβασης ή θεραπείας - όπως μια αλλαγή πολιτικής, η εφαρμογή προγράμματος ή, στο πλαίσιο της αναφερόμενης μελέτης, μια μεγάλης κλίμακας εισροή προσφύγων - σε ένα αποτέλεσμα ενδιαφέροντος. Η προσέγγιση DiD είναι ιδιαίτερα πολύτιμη όταν οι τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές δεν είναι εφικτές και αξιοποιεί δεδομένα παρατήρησης για την προσέγγιση των πειραματικών συνθηκών.

Στον πυρήνα της, η μεθοδολογία DiD συγκρίνει τις αλλαγές στα αποτελέσματα με την πάροδο του χρόνου μεταξύ μιας ομάδας που εκτίθεται στη θεραπεία (η «ομάδα θεραπείας») και μιας ομάδας που δεν εκτίθεται (η «ομάδα ελέγχου»). Η βασική υπόθεση είναι ότι, ελλείψει της θεραπείας, και οι δύο ομάδες θα είχαν ακολουθήσει παράλληλες τάσεις με την πάροδο του χρόνου. Εξετάζοντας τη διαφορά στην εξέλιξη των αποτελεσμάτων μεταξύ των δύο ομάδων πριν και μετά την παρέμβαση, ο εκτιμητής DiD απομονώνει την επίδραση που αποδίδεται στη θεραπεία, αφαιρώντας συσχετικούς παράγοντες που είναι κοινοί και στις δύο ομάδες.

Αυτή η μέθοδος συγκρίνει τις περιοχές που φιλοξενούν πρόσφυγες (ομάδα θεραπείας) με την υπόλοιπη Τουρκία (ομάδα ελέγχου) πριν και μετά την κρίση. Η ανάλυση καλύπτει τρεις κύριες διαστάσεις: (1) τον πληθωρισμό στις τιμές τροφίμων και κατοικιών, (2) τα ποσοστά απασχόλησης σε όλες τις ομάδες δεξιοτήτων και (3) τα πρότυπα εσωτερικής μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων τόσο των εισροών όσο και των εκροών των ιθαγενών Τούρκων.

Το κύριο πλεονέκτημα της μεθοδολογίας DiD είναι η ικανότητά της να ελέγχει μη παρατηρούμενους παράγοντες που είναι σταθεροί με την πάροδο του χρόνου και επηρεάζουν και τις δύο ομάδες εξίσου, καθώς και χρονικές τάσεις που είναι κοινές και στις δύο ομάδες. Ωστόσο, η εγκυρότητα της προσέγγισης DiD βασίζεται στην υπόθεση των «παράλληλων τάσεων»: ότι, ελλείψει της θεραπείας, η διαφορά μεταξύ των ομάδων θεραπείας και ελέγχου θα παρέμενε σταθερή με την πάροδο του χρόνου.

Οι συγγραφείς διεξάγουν αρκετούς ελέγχους ευστάθειας, συμπεριλαμβανομένων δοκιμών εικονικού φαρμάκου και εναλλακτικών προδιαγραφών ομάδων ελέγχου, για να επικυρώσουν τα ευρήματά τους. Τα αποτελέσματα παραμένουν συνεπή σε όλες αυτές τις δοκιμές, ενισχύοντας την αξιοπιστία των συμπερασμάτων. Παρ' όλα αυτά, η μελέτη αναγνωρίζει ορισμένους περιορισμούς, όπως η έλλειψη λεπτομερών δεδομένων σχετικά με την απασχόληση και την κατανάλωση των προσφύγων, και η εστίαση στις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις. Οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, ιδίως καθώς οι πρόσφυγες ενσωματώνονται περαιτέρω στην τουρκική κοινωνία και την αγορά εργασίας, παραμένουν ένα ανοιχτό ερώτημα για μελλοντική έρευνα.

Η έρευνα διαπιστώνει ότι η εισροή προσφύγων οδήγησε σε στατιστικά σημαντική αύξηση των τιμών των τροφίμων και, σε μικρότερο βαθμό, των τιμών των κατοικιών στις πληγείσες περιοχές. Η αύξηση της ζήτησης για βασικά αγαθά, λόγω της αιφνίδιας αύξησης του πληθυσμού, είναι ο κύριος παράγοντας αυτού του πληθωρισμού. Ωστόσο, η επίδραση στις τιμές του τομέα της φιλοξενίας ήταν αμελητέα, υποστηρίζοντας το συμπέρασμα ότι η κατανάλωση των προσφύγων επικεντρώθηκε σε βασικά αγαθά και όχι σε είδη πολυτελείας. Ο εκτιμώμενος αντίκτυπος υποδηλώνει ότι μια εισροή προσφύγων που ισοδυναμεί με το 1% του τοπικού πληθυσμού αύξησε τον πληθωρισμό των τροφίμων κατά περίπου 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, μια μέτρια αλλά αξιοσημείωτη επίδραση.

Σε αντίθεση με τις συνήθεις ανησυχίες, η μελέτη βρίσκει ελάχιστα έως καθόλου στοιχεία ότι η εισροή προσφύγων επηρέασε αρνητικά τα ποσοστά απασχόλησης των ιθαγενών Τούρκων, ανεξάρτητα από το επίπεδο δεξιοτήτων. Τα ποσοστά απασχόλησης για τους ντόπιους με χαμηλή, μεσαία και υψηλή εξειδίκευση παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητα στις περιοχές που φιλοξενούν πρόσφυγες. Αυτό το εύρημα ευθυγραμμίζεται με μεγάλο μέρος της υπάρχουσας βιβλιογραφίας για τη μετανάστευση, η οποία συχνά αναφέρει ελάχιστες αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση των ντόπιων. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η έλλειψη αντίκτυπου μπορεί να οφείλεται στην αδυναμία των προσφύγων, οι οποίοι συχνά δεν διαθέτουν γλωσσικές δεξιότητες και νόμιμο καθεστώς εργασίας, να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους ντόπιους στην αγορά

εργασίας. Επιπλέον, η άτυπη φύση της απασχόλησης των προσφύγων, ιδίως σε τομείς χαμηλής εξειδίκευσης, μπορεί να έχει περιορίσει την υποκατάστασή τους με τους ντόπιους εργαζόμενους.

Η πιο έντονη επίδραση της προσφυγικής κρίσης παρατηρήθηκε στα πρότυπα εσωτερικής μετανάστευσης. Η μελέτη καταγράφει μια σημαντική μείωση της εσωτερικής μετανάστευσης σε περιοχές που φιλοξενούν πρόσφυγες, ενώ η μετανάστευση από αυτές τις περιοχές παρέμεινε αμετάβλητη. Αυτό υποδηλώνει ότι ενώ οι τωρινοί ντόπιοι επέλεξαν να παραμείνουν, οι πιθανοί νεοεισερχόμενοι από άλλα μέρη της Τουρκίας αποθαρρύνθηκαν από τον αυξημένο ανταγωνισμό και το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης. Ωστόσο, η μείωση της εσωτερικής μετανάστευσης ήταν πολύ μικρότερη από την κλίμακα της εισροής προσφύγων, υποδεικνύοντας περιορισμένο εκτοπισμό των ντόπιων από την τοπική αγορά εργασίας.

Η κρίση των Σύριων προσφύγων στην Τουρκία παρέχει ένα φυσικό πείραμα για την αξιολόγηση του οικονομικού αντίκτυπου της μεγάλης κλίμακας αναγκαστικής μετανάστευσης στις κοινότητες υποδοχής. Η μελέτη των Akgündüz et al. (2015) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά τις σημαντικές αυξήσεις στον τοπικό πληθυσμό και τη ζήτηση για βασικά αγαθά, οι αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση των ιθαγενών ήταν ελάχιστες. Η κύρια οικονομική συνέπεια ήταν μια μέτρια αύξηση στις τιμές των τροφίμων και των κατοικιών, η οποία μπορεί να επηρεάσει δυσανάλογα τους ιθαγενείς με χαμηλότερο εισόδημα. Η εσωτερική μετανάστευση στις πληγείσες περιοχές μειώθηκε, αλλά όχι αρκετά για να αντισταθμίσει την κλίμακα της εισροής προσφύγων. Αυτά τα ευρήματα συμβάλλουν στην ευρύτερη συζήτηση σχετικά με τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στην αγορά εργασίας, υποδηλώνοντας ότι ακόμη και οι μεγάλες και ξαφνικές μετακινήσεις προσφύγων μπορεί να έχουν περιορισμένες αρνητικές συνέπειες για τους ιθαγενείς εργαζόμενους βραχυπρόθεσμα.

Αυτά τα αποτελέσματα ευθυγραμμίζονται με την εργασία του Card (2005), η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μετανάστευση έχει μικρή επίδραση στο ποσοστό απασχόλησης των ιθαγενών. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία παρέχει μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση των οικονομικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες μετά το 1965, εστιάζοντας σε δύο κεντρικά ερωτήματα: εάν η μετανάστευση μειώνει τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας των λιγότερο εξειδικευμένων ιθαγενών εργαζομένων και εάν οι μετανάστες και τα παιδιά τους αφομοιώνονται με επιτυχία στην αμερικανική κοινωνία. Βασισμένος σε εκτεταμένα εμπειρικά στοιχεία, ο Card αμφισβητεί την επικρατούσα απαισιόδοξη αφήγηση σχετικά με την πρόσφατη μετανάστευση, προσφέροντας μια λεπτή και βασισμένη σε δεδομένα προοπτική.

Μια πρωταρχική ανησυχία στη συζήτηση για τη μετανάστευση είναι εάν η εισροή λιγότερο εξειδικευμένων μεταναστών μειώνει τους μισθούς και τις προοπτικές απασχόλησης των εξίσου εξειδικευμένων ιθαγενών εργαζομένων. Ο Card εξετάζει αυτό το ζήτημα αναλύοντας δεδομένα από την Απογραφή των ΗΠΑ του 2000 και άλλες πηγές, συγκρίνοντας πόλεις με ποικίλα επίπεδα εισροών μεταναστών. Διαπιστώνει ότι ενώ οι μετανάστες εκπροσωπούνται δυσανάλογα μεταξύ των εργαζομένων με λιγότερο από δευτεροβάθμια εκπαίδευση — αποτελώντας το 28% αυτής της ομάδας, παρά το γεγονός ότι αποτελούν μόνο το 13% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας — οι σχετικοί μισθοί των ιθαγενών που έχουν εγκαταλείψει το λύκειο δεν συσχετίζονται με τη σχετική προσφορά εργαζομένων με λιγότερο μορφωτικό επίπεδο. Ο Card διαπιστώνει ότι ούτε η επιλεκτική κινητικότητα των ιθαγενών ούτε οι μεταβολές στη δομή της τοπικής βιομηχανίας (όπως προβλέπεται από τα εμπορικά μοντέλα Heckscher-Ohlin) παίζουν σημαντικό ρόλο στην απορρόφηση της μεταναστευτικής εργασίας. Αντίθετα, η μεγαλύτερη απορρόφηση συμβαίνει εντός των βιομηχανιών, με τις εταιρείες να προσαρμόζουν τις παραγωγικές τους διαδικασίες για να αξιοποιήσουν τη διαθέσιμη εργασία χωρίς ουσιαστικές αλλαγές στους σχετικούς μισθούς.

Το μοντέλο εμπορίου Heckscher-Ohlin (HO) είναι μια θεμελιώδης θεωρία στη διεθνή οικονομία που εξηγεί πώς οι χώρες εμπλέκονται στο εμπόριο με βάση τα σχετικά τους παραγωγικά τους αποθέματα, όπως η εργασία, το κεφάλαιο και η γη. Αναπτύχθηκε από τους Σουηδούς οικονομολόγους Eli Heckscher και Bertil Ohlin στις αρχές του 20ού αιώνα, το μοντέλο βασίζεται στην ιδέα ότι οι χώρες θα εξαγουν αγαθά που χρησιμοποιούν εντατικά τους άφθονους και φθηνούς συντελεστές παραγωγής τους και θα εισάγουν αγαθά που χρησιμοποιούν εντατικά τους σπάνιους και ακριβούς συντελεστές παραγωγής τους.

Στον πυρήνα του, το μοντέλο HO υποθέτει ότι οι χώρες διαφέρουν ως προς τα σχετικά τους παραγωγικά τους αποθέματα (π.χ., μερικές έχουν περισσότερο κεφάλαιο, άλλες περισσότερη εργασία). Τα αγαθά διαφέρουν ως προς την ένταση με την οποία χρησιμοποιούν αυτούς τους συντελεστές (π.χ., ορισμένα αγαθά απαιτούν περισσότερη εργασία, άλλα περισσότερο κεφάλαιο). Οι συντελεστές παραγωγής είναι κινητοί εντός των χωρών αλλά ακίνητοι μεταξύ των χωρών. Υπάρχει τέλειος ανταγωνισμός σε όλες τις αγορές και η τεχνολογία είναι η ίδια σε όλες τις χώρες.

Δεδομένων αυτών των υποθέσεων, το μοντέλο προβλέπει ότι μια χώρα θα ειδικευτεί και θα εξαγει αγαθά που χρησιμοποιούν εντατικά τους άφθονους συντελεστές της, ενώ θα εισάγει αγαθά που απαιτούν συντελεστές στους οποίους είναι σχετικά σπάνιοι.

Στο πλαίσιο των αγορών εργασίας και της μετανάστευσης, το μοντέλο HO έχει συγκεκριμένες επιπτώσεις. Όταν μια χώρα δέχεται εισροή ενός συγκεκριμένου τύπου εργασίας (για παράδειγμα, εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης μέσω της μετανάστευσης), το μοντέλο προβλέπει ότι η οικονομία θα προσαρμοστεί επεκτείνοντας τις βιομηχανίες που χρησιμοποιούν εντατικά αυτό το είδος εργασίας. Αυτή η προσαρμογή αναμένεται να συμβεί μέσω αλλαγών στη δομή των τοπικών βιομηχανιών και όχι μέσω αλλαγών στους σχετικούς μισθούς. Με άλλα λόγια, αντί να παρατηρηθεί σημαντική πτώση των μισθών για τους γηγενείς εργαζόμενους χαμηλής ειδίκευσης, η τοπική οικονομία μπορεί να απορροφήσει τη νέα προσφορά εργασίας αυξάνοντας την παραγωγή των βιομηχανιών που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην εργασία χαμηλής ειδίκευσης.

Η ανάλυση του David Card, όπως συζητείται στο παρεχόμενο έγγραφο, εξετάζει εάν οι προβλέψεις του μοντέλου HO ισχύουν σε πόλεις των ΗΠΑ που αντιμετωπίζουν υψηλή μετανάστευση. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, ενώ υπάρχει κάποια προσαρμογή στον κλάδο, το μεγαλύτερο μέρος της απορρόφησης της μεταναστευτικής εργασίας συμβαίνει εντός των κλάδων και όχι μέσω μεγάλης κλίμακας αλλαγών στη σύνθεση του κλάδου. Επιπλέον, δεν παρατηρείται ο αναμενόμενος αρνητικός αντίκτυπος στους γηγενείς μισθούς, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι προσαρμογές της αγοράς εργασίας στον πραγματικό κόσμο είναι πιο περίπλοκες από ό,τι προβλέπει το μοντέλο HO.

Το εμπορικό μοντέλο Heckscher-Ohlin παρέχει ένα θεωρητικό πλαίσιο για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι οικονομίες προσαρμόζονται στις αλλαγές στην προσφορά συντελεστών παραγωγής, όπως αυτές που προκαλούνται από τη μετανάστευση. Δίνει έμφαση στις προσαρμογές σε επίπεδο κλάδου έναντι των μεταβολών των μισθών, αλλά εμπειρικά στοιχεία από τις ΗΠΑ υποδηλώνουν ότι αυτές οι προσαρμογές είναι συχνά πιο λεπτές, με το μεγαλύτερο μέρος της απορρόφησης της μεταναστευτικής εργασίας να συμβαίνει εντός των κλάδων και να έχει ελάχιστο αντίκτυπο στους γηγενείς μισθούς.

Πέρα από τις επιπτώσεις στην αγορά εργασίας, ο Card αξιολογεί την αφομοίωση των μεταναστών, εστιάζοντας ιδιαίτερα στα εκπαιδευτικά και οικονομικά αποτελέσματα της δεύτερης γενιάς. Ενώ οι μετανάστες πρώτης γενιάς, ειδικά εκείνοι που φτάνουν χωρίς απολυτήριο λυκείου, τείνουν να κερδίζουν λιγότερα από τους ιθαγενείς, τα παιδιά τους που γεννήθηκαν στις ΗΠΑ παρουσιάζουν αξιοσημείωτη ανοδική κινητικότητα. Οι μετανάστες δεύτερης γενιάς έχουν, κατά μέσο όρο, υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο και μισθούς από τα παιδιά των ιθαγενών, ακόμη και όταν οι γονείς τους έφτασαν με χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης.

Η ανάλυση της διαγενεακής κινητικότητας από τον Card αποκαλύπτει μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των επιπέδων εκπαίδευσης των μεταναστών γονέων και των παιδιών

τους, αλλά και ένα σημαντικό φαινόμενο "κάλυψης". Για παράδειγμα, τα παιδιά Μεξικανών μεταναστών, των οποίων οι πατέρες είχαν πολύ λιγότερη σχολική φοίτηση από τους γηγενείς πατέρες, έκλεισαν το 80% του χάσματος εκπαίδευσης σε μία μόνο γενιά. Αυτό το μοτίβο ισχύει για ένα ευρύ φάσμα ομάδων από τις χώρες προέλευσης, υποδηλώνοντας ότι η διαδικασία αφομοίωσης είναι ισχυρή και ότι τα παιδιά των μεταναστών ενσωματώνονται με επιτυχία στην αμερικανική κοινωνία.

Ο Card καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η «αναθεωρητική» άποψη για την πρόσφατη μετανάστευση στις ΗΠΑ ως απειλή για τους γηγενείς εργαζόμενους και πηγή μόνιμης μειονεξίας είναι υπερβολικά απαισιόδοξη. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι μετανάστες δεν έχουν βλάψει σημαντικά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας των λιγότερο ειδικευμένων γηγενών και ότι τα παιδιά των μεταναστών επιτυγχάνουν εκπαιδευτική και οικονομική επιτυχία με ρυθμούς ίσους ή και υψηλότερους από εκείνους των γηγενών Αμερικανών. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι το νέο κύμα μετανάστευσης, αντί να είναι επιζήμιο, μπορεί να συμβάλλει θετικά στον ιστό της αμερικανικής κοινωνίας.

Κεφάλαιο 2.3: Χρονολόγιο

Σε αυτήν την ενότητα, αναλύεται συνοπτικά τα ιστορικά γεγονότα από την έναρξη του Συριακού Εμφυλίου Πολέμου μέχρι σήμερα.

Ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία είναι μια συνεχιζόμενη σύγκρουση στη Συρία που ξεκίνησε με τη Συριακή Επανάσταση τον Μάρτιο του 2011, όταν η λαϊκή δυσαρέσκεια για το καθεστώς Μπάαθ που κυβερνούσε ο Μπασάρ αλ-Άσαντ πυροδότησε μεγάλης κλίμακας διαμαρτυρίες και συγκεντρώσεις υπέρ της δημοκρατίας σε όλη τη Συρία, στο πλαίσιο των ευρύτερων διαμαρτυριών της Αραβικής Άνοιξης στην περιοχή. Το καθεστώς Άσαντ απάντησε στις διαμαρτυρίες με θανατηφόρα βία, πυροδοτώντας έναν εμφύλιο πόλεμο που κορυφώθηκε με την πτώση του καθεστώτος Άσαντ τον Δεκέμβριο του 2024. Όλες οι επαναστατικές παρατάξεις ενώθηκαν στην υπηρεσιακή συριακή κυβέρνηση έως τις 12 Μαρτίου 2025.

Η συριακή αντιπολίτευση στον Μπασάρ αλ-Άσαντ ξεκίνησε μια εξέγερση, σχηματίζοντας ομάδες όπως ο Ελεύθερος Συριακός Στρατός. Οι δυνάμεις κατά του Άσαντ έλαβαν όπλα από κράτη όπως το Κατάρ και η Τουρκία. Οι δυνάμεις υπέρ του Άσαντ έλαβαν οικονομική και στρατιωτική υποστήριξη από το Ιράν και τη Ρωσία: Το Ιράν ξεκίνησε στρατιωτική επέμβαση για την υποστήριξη της συριακής κυβέρνησης το 2013 και η Ρωσία ακολούθησε το 2015. Μέχρι τότε, οι αντάρτες είχαν εγκαθιδρύσει την Προσωρινή Συριακή Κυβέρνηση καθώς κατέλαβαν τις περιφερειακές πρωτεύουσες της Ράκα το 2013 και της Ιντλίμπ το 2015.

Το 2014, το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και της Συρίας (ISIS) κατέλαβε τον έλεγχο της Ανατολικής Συρίας και του Δυτικού Ιράκ, ωθώντας έναν συνασπισμό υπό την ηγεσία των Ηνωμένων Πολιτειών να ξεκινήσει μια εκστρατεία αεροπορικών βομβαρδισμών κατά του ISIS, παρέχοντας παράλληλα επίγεια υποστήριξη και προμήθειες στις Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις (SDF), έναν συνασπισμό με κουρδική κυριαρχία υπό την ηγεσία των Μονάδων Λαϊκής Άμυνας (YPG). Το 2016, η Τουρκία ξεκίνησε εισβολή στη βόρεια Συρία, σε απάντηση στη δημιουργία της Αυτόνομης Διοίκησης Βόρειας και Ανατολικής Συρίας (Ροζάβα) υπό κουρδική ηγεσία, ενώ παράλληλα ίδρυσε τον Συριακό Εθνικό Στρατό (SNA) για να τη βοηθήσει να πολεμήσει το ISIS και τις φιλο-Άσαντ δυνάμεις.

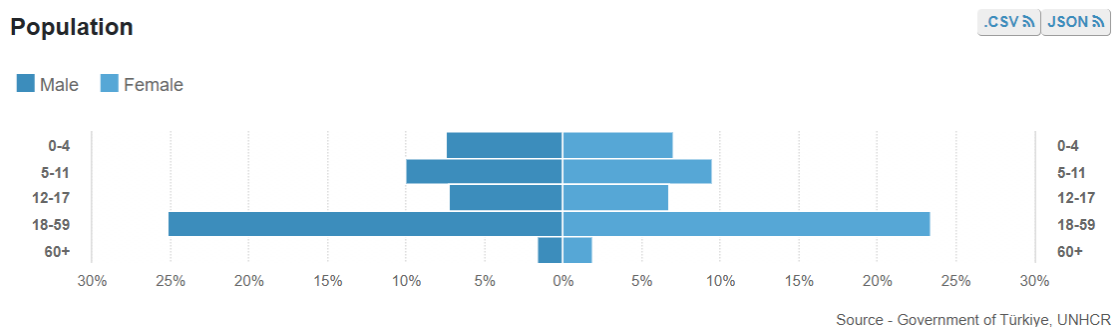
Η νίκη των φιλο-Άσαντ δυνάμεων τον Δεκέμβριο του 2016 στην τετραετή Μάχη του Χαλεπίου σηματοδότησε την ανακατάληψη της μεγαλύτερης πόλης της Συρίας πριν από τον πόλεμο. Στο Κυβερνείο Ιντλίμπ, η πολιτοφυλακή Χαγιάτ Ταχρίρ αλ-Σαμ (HTS) σχημάτισε την Συριακή Κυβέρνηση Σωτηρίας, μια τεχνοκρατική, ισλαμική κυβέρνηση που κυβέρνησε την περιοχή από το 2017 έως το 2024. Το ISIS ηττήθηκε στη Ράκα και το Ντέιρ εζ-Ζορ. Τον Δεκέμβριο του 2019, οι δυνάμεις του καθεστώτος εξαπέλυσαν επίθεση στην επαρχία Ιντλίμπ, η οποία έληξε με κατάπαυση του πυρός από το 2020 έως τον Νοέμβριο του 2024. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου υπήρξαν τακτικές συγκρούσεις μεταξύ των φιλο-Άσαντ δυνάμεων και της HTS.

Η HTS εξαπέλυσε μια μεγάλη επίθεση στις 27 Νοεμβρίου 2024, με την υποστήριξη του SNA. Το Χαλέπι έπεσε σε τρεις ημέρες, δίνοντας ώθηση στους επαναστάτες σε όλη τη χώρα. Οι αντάρτες του Νότου εξαπέλυσαν τη δική τους επίθεση, καταλαμβάνοντας τη Νταράα και τη Σουγουάιντα. Η HTS κατέλαβε τη Χάμα, ενώ ο Συριακός Ελεύθερος Στρατός και οι SDF εξαπέλυσαν τις δικές τους επιθέσεις στην Παλμύρα και το Ντέιρ εζ-Ζορ, αντίστοιχα. Στις 8 Δεκεμβρίου, ο Μπασάρ αλ-Άσαντ κατέφυγε στη Μόσχα καθώς η Χομς και η Δαμασκός έπεσαν στα χέρια των επαναστατών, ο πρωθυπουργός του μεταβίβασε την εξουσία στη νέα κυβέρνηση και το Ισραήλ εξαπέλυσε εισβολή στο Κυβερνείο Κουνέιτρα της Συρίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας του ΟΗΕ) από την 58χρονη κατοχή των συριακών Υψιπέδων Γκολάν.

Στο Συνέδριο Νίκης της Συριακής Επανάστασης που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο στη Δαμασκό στις 29 Ιανουαρίου 2025, η νέα κυβέρνηση ανακοίνωσε τη διάλυση αρκετών ένοπλων πολιτοφυλακών και την ενσωμάτωσή τους στο Υπουργείο Άμυνας της Συρίας, καθώς και τον διορισμό του πρώην ηγέτη της Χασάν Τσανγκ Τάουν, Άχμεντ αλ-Σάραα, ως προέδρου της Συρίας. Η ειρηνευτική διαδικασία στη Συρία ενσωμάτωσε όλες τις επαναστατικές παρατάξεις στους νέους συριακούς κρατικούς θεσμούς έως τις 12 Μαρτίου 2025.

Σύμφωνα με το Κέντρο Τεκμηρίωσης Παραβιάσεων (Violation Documentation Center - VDC) στη Συρία, από τον Απρίλιο του 2011 έως τον Ιούνιο του 2022, έχουν καταγραφεί 239.251 θάνατοι που σχετίζονται με το Μπάαθ. Η συριακή κυβέρνηση ευθύνεται για περισσότερους από 69%.

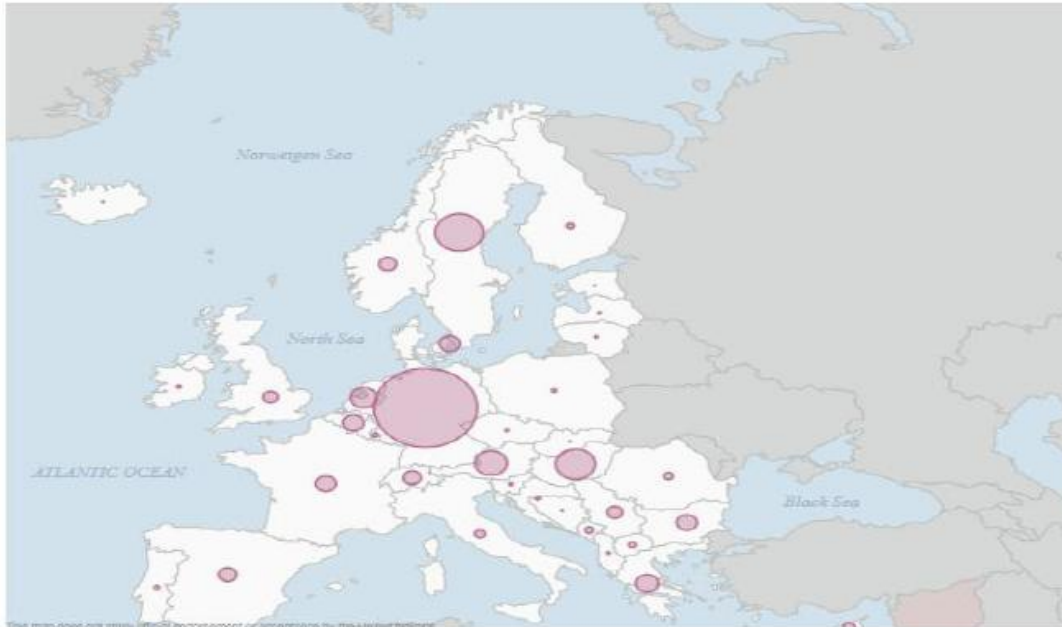
Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) δηλώνει ότι περισσότεροι από 16,7 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εγγραφεί ως πρόσφυγες. Η κατάσταση στη Συρία παραμένει μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις εκτοπισμού στον κόσμο, με πρόβλεψη για το 2025 για 7,2 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους και 6,2 εκατομμύρια πρόσφυγες, οι οποίοι φιλοξενούνται κυρίως στις γειτονικές χώρες της Αιγύπτου, του Ιράκ, της Ιορδανίας, του Λιβάνου και της Τουρκίας. Το Διάγραμμα 1 δείχνει τη δημογραφική διασπορά των 1,79 εκατομμύρια Σύριων προσφύγων που έχουν καταγραφεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αίγυπτο, το Ιράκ, την Ιορδανία και τον Λίβανο, 2,87 εκατομμύρια Σύριους που έχουν καταγραφεί από την κυβέρνηση της Τουρκίας, καθώς και περισσότερους από 43.000 Σύριους πρόσφυγες που έχουν καταγραφεί στη Βόρεια Αφρική. Η παρακάτω περιφερειακή δημογραφική ανάλυση βασίζεται σε διαθέσιμα δεδομένα από την Αίγυπτο, το Ιράκ, την Ιορδανία, τον Λίβανο και την Τουρκία.

Διάγραμμα 1: Δημογραφική διασπορά Σύριων προσφύγων, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

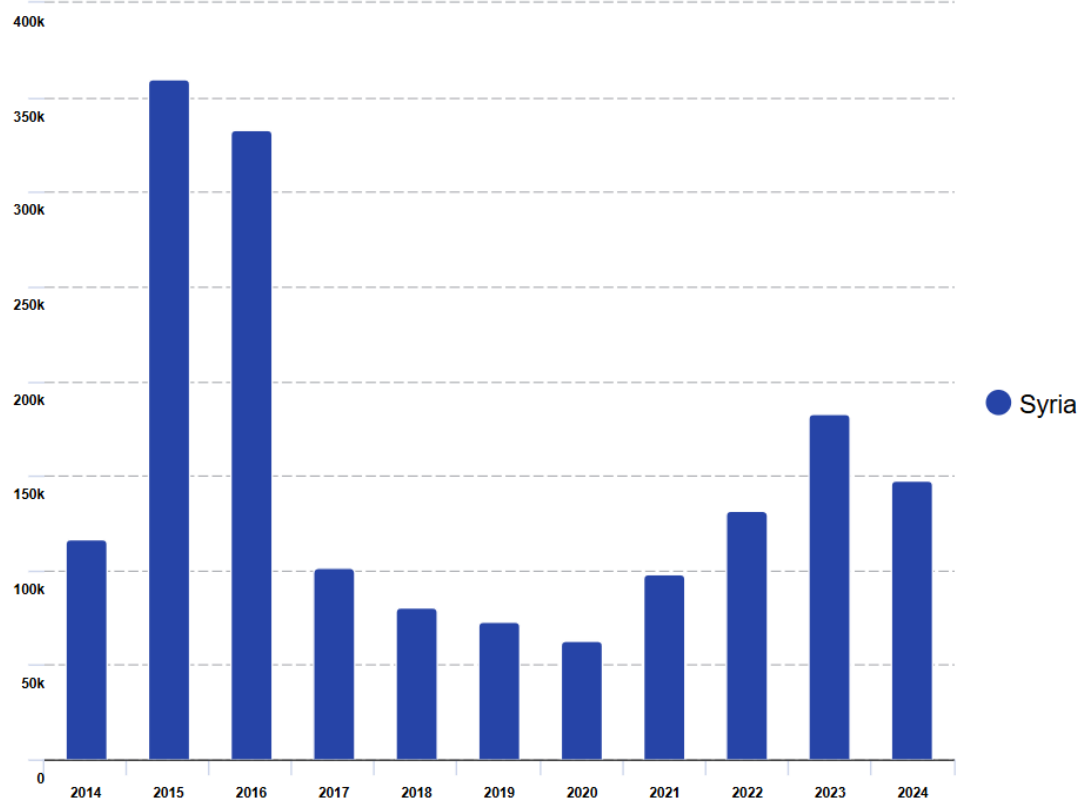
Στην Ευρώπη, ο συνολικός αριθμός αιτήσεων ασύλου Σύριων προσφύγων από τον Απρίλιο του 2011 έως τον Δεκέμβριο του 2017 είναι περίπου 1.015.500, ενώ 137.798 αιτήσεις πραγματοποιήθηκαν μόνο το 2014. Η Γερμανία και η Σουηδία κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό, με 63% του συνόλου των αιτήσεων, ακολουθούμενες από την Ουγγαρία, την Αυστρία, την Ολλανδία, την Ελλάδα και το Βέλγιο με 21%. Το Διάγραμμα 2, που παρέχεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, δείχνει τις συνολικές αιτήσεις ασύλου Σύριων στην Ευρώπη. Οι περισσότερες αιτήσεις αφορούν τη Γερμανία, η οποία είναι περίπου 525.262, ακολουθούμενη από τη Σουηδία, η οποία είναι

115,25 αιτήσεις, την Ουγγαρία, η οποία είναι 77.256 αιτήσεις και την Αυστρία, η οποία είναι 51.231 αιτήσεις.

Διάγραμμα 2: Συνολικές αιτήσεις ασύλου Σύριων στην Ευρώπη, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Οι αιτήσεις για άσυλο από Σύριους πρόσφυγες στην Ευρωπαϊκή Ένωση μειώθηκε ραγδαία την περίοδο 2017 – 2020, ενώ παρατηρείται μια σημαντική άνοδος τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά το τέλος της Πανδημίας COVID-19.

Διάγραμμα 3: Συνολικές αιτήσεις ασύλου Σύριων στην Ευρώπη ανά έτος, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Κεφάλαιο 2.4: Συνεισφορά στη Βιβλιογραφία και Ερευνητικό Ερώτημα

Το φαινόμενο του πρόσφυγα, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, δεν είναι καινούργιο στη βιβλιογραφία. Τα ιστορικά γεγονότα που αναφέρονται τόσο στην αρχαία όσο και στη σύγχρονη ιστορία είναι αμέτρητα. Ωστόσο, η πρόσφατη μετεγκατάσταση Σύριων στην Ευρώπη, καθώς και σε γειτονικές χώρες, είναι τεράστια. Ο αριθμός των ανθρώπων που έχουν ανάγκη στη Συρία, όπως αναφέρεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, είναι 16,7 εκατομμύρια, ενώ 7,2 εκατομμύρια άνθρωποι είναι εσωτερικά εκτοπισμένοι. Αυτοί οι αριθμοί αποτελούν το έναυσμα για να ξεκινήσει η διερεύνηση του ρόλου των Σύριων προσφύγων στην ευρωπαϊκή κοινωνία και το πώς αυτοί οι άνθρωποι μπορούν να ενταχθούν σε κάθε χώρα με τρόπο που θα αναβαθμίσει την οικονομία της χώρας υποδοχής. Ερευνώντας τη βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα, υπάρχουν αρκετές μελέτες σχετικά με τον αντίκτυπο του Σύριου πρόσφυγα στην Τουρκία, στο Λίβανο και στην Ιορδανία, αλλά όχι τόσες πολλές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γερμανία ή η Σουηδία. Ο λόγος που η παρούσα εργασία εστιάζει στην εξέταση της Γερμανίας και της Σουηδίας είναι ο αριθμός των προσφύγων που βρίσκονται εκεί, καθώς σήμερα αποτελούν τις χώρες με τους περισσότερους Σύριους πρόσφυγες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτή η μελέτη θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία για περαιτέρω έρευνα,

όχι μόνο για την επίλυση της προσφυγικής κρίσης που υπάρχει στις μέρες μας, αλλά και για την προετοιμασία των ευρωπαϊκών χωρών για νέα κύματα μετανάστευσης.

Το κύριο ερώτημα της εργασίας είναι:

Ποιος είναι ο αντίκτυπος των Σύριων προσφύγων στην γερμανική και σουηδική αγορά εργασίας;

Κεφάλαιο 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κεφάλαιο 3.1 Δεδομένα

Το δείγμα περιέχει παρατηρήσεις από 170.000 Γερμανούς και 29.500 Σουηδούς, από το 2011 έως το 2016. Περιέχει τριμηνιαίες πληροφορίες για τον εργατικό και μη εργατικό πληθυσμό για άτομα ηλικίας 15 έως 64 ετών. Το δείγμα περιέχει επίσης τον αριθμό των αποδεκτών αιτήσεων για τον πληθυσμό της Συρίας. Αυτή η ενότητα περιγράφει τα δεδομένα και την προέλευσή τους, ενώ παράλληλα παρέχει ορισμένες πληροφορίες για το τελικό σύνολο δεδομένων.

Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Labor Force Survey (EU LFS)) παρέχει ένα μεγάλο και πλήρες σύνολο δεδομένων που περιέχει πληροφορίες για τον εργατικό και μη εργατικό πληθυσμό για όλα τα κράτη μέλη, καθώς και για την Ισλανδία, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε μια μεγάλη εγχώρια δειγματοληπτική έρευνα και παρουσιάζει τριμηνιαία και ετήσια δεδομένα από τον εργατικό και μη εργατικό πληθυσμό για άτομα ηλικίας άνω των 15 ετών, τα οποία ζουν σε ιδιωτική κατοικία. Το δείγμα εξαιρεί άτομα που εκτελούν την υποχρεωτική στρατιωτική ή κοινοτική τους θητεία ή άτομα που εντάσσονται σε ιδρύματα ή συλλογικά νοικοκυριά. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει δεδομένα από το 1983 έως το 2025.

Το σύνολο δεδομένων της Απόφασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αίτηση και την Επανεγκατάσταση (European Union Decision on Application and Resettlement) περιέχει τριμηνιαίες πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβάθμια απόφαση για την αίτηση ασύλου. Ως πρωτοβάθμια απόφαση, η Eurostat ταξινομεί τη θετική ή αρνητική ολοκλήρωση της αίτησης ασύλου, όσον αφορά τα άτομα που δικαιούνται τον Κανονισμό του Δουβλίνου ή θα πρέπει να προστατεύονται για ανθρωπιστικούς λόγους. Επιπλέον, τα διοικητικά ή δικαστικά όργανα στα κράτη μέλη μπορούν να επιταχύνουν τη διαδικασία και να χορηγήσουν άσυλο.

Ο Κανονισμός του Δουβλίνου είναι ένα βασικό κομμάτι της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καθορίζει ποιο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου για αιτούντες άσυλο που αναζητούν διεθνή προστασία βάσει της Σύμβασης της Γενεύης. Κύριος σκοπός του είναι να διασφαλίσει ότι μόνο ένα κράτος μέλος επεξεργάζεται κάθε αίτηση ασύλου, αποτρέποντας έτσι πολλαπλές αιτήσεις από το ίδιο άτομο σε διαφορετικές χώρες, μια πρακτική γνωστή ως «αγορά ασύλου».

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Δουβλίνου, η χώρα που είναι συνήθως υπεύθυνη για την επεξεργασία μιας αίτησης ασύλου είναι η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία εισέρχεται ο αιτών άσυλο. Αυτό συχνά καθορίζεται από αποδεικτικά στοιχεία όπως σφραγίδες εισόδου, δακτυλικά αποτυπώματα ή άλλα έγγραφα. Εάν ένας αιτών άσυλο ταξιδέψει σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποβάλει αίτηση ασύλου εκεί, οι αρχές μπορούν να μεταφέρουν το άτομο πίσω στην πρώτη χώρα εισόδου, η οποία στη συνέχεια είναι υπεύθυνη για την εξέταση της αίτησης.

Ο κανονισμός στοχεύει στη βελτιστοποίηση της διαδικασίας ασύλου, στη μείωση των διοικητικών βαρών και στην αποτροπή της κατάχρησης του συστήματος. Ωστόσο, έχει επίσης επικριθεί για την άσκηση δυσανάλογης πίεσης σε χώρες στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία, καθώς συχνά αποτελούν το πρώτο σημείο εισόδου για πολλούς αιτούντες άσυλο. Αυτό έχει οδηγήσει σε εκκλήσεις για μεταρρύθμιση και μεγαλύτερη αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την κατανομή της ευθύνης για τους αιτούντες άσυλο.

Η παρούσα εργασία εξετάζει τριμηνιαία δεδομένα από το 2014 έως το 2016. Όσον αφορά το σύνολο δεδομένων της Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κύριο δείγμα επικεντρώνεται στον γερμανικό και στο σουηδικό πληθυσμό σε ηλικία εργασίας από 15 έως 64 ετών. Το δείγμα αυτό χωρίζεται σε ενεργά και μη ενεργά άτομα. Ενεργά άτομα σημαίνει ότι τα άτομα είναι είτε εργαζόμενα είτε άνεργα, ενώ μη ενεργά άτομα σημαίνει ότι τα άτομα είναι στο σχολείο, συνταξιούχα ή εκτός εργατικού δυναμικού. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει λεπτομερή τριμηνιαία δεδομένα για τον ενεργό πληθυσμό, ενώ μόνο ετήσια δεδομένα για τον μη ενεργό πληθυσμό. Για την προσαρμογή των ετήσιων δεδομένων σε τριμηνιαία, πρώτα γίνεται η υπόθεση ότι το ποσοστό των ατόμων που φοιτούν στο σχολείο, είναι συνταξιούχα ή βρίσκονται εκτός εργατικού δυναμικού παραμένει το ίδιο για κάθε τρίμηνο. Στη συνέχεια, υπολογίζεται το άθροισμα του ενεργού και του μη ενεργού πληθυσμού. Εάν αυτό το άθροισμα είναι διαφορετικό από 100 τοις εκατό, το υπερβάλλον ποσό διαιρείται ισόποσα με κάθε κατηγορία μη ενεργών ατόμων.

Ακολουθώντας τους Ximena V. Del Caprio και Mathis Wagner, επισημαίνονται οι γυναίκες και οι νέοι (ηλικίας 15 έως 24 ετών), ενώ εξετάζεται επίσης το μορφωτικού επιπέδου των ηλικιωμένων (ηλικίας 25 έως 64 ετών). Σημειώνεται ότι η Σουηδία έχει ένα ευέλικτο σύστημα συνταξιοδότησης που επιτρέπει στους ανθρώπους να εργάζονται περισσότερο. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμπεριλαμβάνει άτομα έως 74 ετών ώστε να καλύψει όσους εξακολουθούν να είναι ενεργοί στην αγορά εργασίας πέραν της τυπικής ηλικίας συνταξιοδότησης των 65 ετών. Για σκοπούς συγκρισιμότητας

των στοιχείων, η ηλικιακή ομάδα 65-74 δεν συμπεριλαμβάνεται στο παρόν. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει πληροφορίες σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο και το διαχωρίζει σε επίπεδα 0 έως 2, τα οποία αφορούν λιγότερο από την πρωτοβάθμια, πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επίπεδα 3 και 4, τα οποία είναι η ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση, και επίπεδα 5 έως 8, τα οποία είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πέρα από αυτό, υπάρχει μια περαιτέρω κατηγοριοποίηση σχετικά με τους απασχολούμενους, που σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά της εργασίας. Αυτή η κατηγοριοποίηση είναι η μερική απασχόληση, η αυτοαπασχόληση, οι εργαζόμενοι που συνεισφέρουν στην οικογένεια και οι υπάλληλοι. Οι υπάλληλοι είναι αυτοαπασχολούμενοι με εργοδότες.

Όσον αφορά το μέτρο των αποδοχών, οι πληροφορίες σχετικά με τις μηνιαίες αποδοχές, καθώς και τις ώρες εργασίας, λαμβάνονται επίσης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την κατασκευή των αποδοχών ανά ώρα, χρησιμοποιείται η σταθμισμένη διάμεσος και ο μέσος όρος σχετικά με τον τύπο επαγγέλματος. Πιο συγκεκριμένα, οι αποδοχές ανά ώρα για κάθε τύπο επαγγέλματος και στη συνέχεια η διάμεσος και ο μέσος όρος αυτής της μέτρησης.

Τέλος, ο αριθμός των Σύριων προσφύγων είναι αθροιστικός, που σημαίνει ότι κάθε τρίμηνο περιέχει και τις θετικές αποφάσεις του προηγούμενου. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Γερμανία και ο Πίνακας 2 παρουσιάζει συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Σουηδία.

Στη Γερμανία, η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό είναι κατά 5% υψηλότερη από τον μέσο όρο συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με 74% το 2016. Υπάρχει επίσης αύξηση 2,3% στην απασχόληση από το 2011 έως το 2016, η οποία σχετίζεται με την αύξηση 1,3% της απασχόλησης των γυναικών και την αύξηση 1,1% της απασχόλησης των νέων ηλικίας 15 έως 24 ετών. Αυτή η αύξηση έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας κατά 1,6%, καθώς και τη μείωση της συνταξιοδότησης κατά 1,23%. Η αλλαγή στη νομοθεσία για την ηλικία συνταξιοδότησης στη Γερμανία είναι απαραίτητη για αυτή τη μείωση. Τα άτομα που γεννήθηκαν πριν από το 1947 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν στην ηλικία των 65 ετών, ενώ τα άτομα που γεννήθηκαν μετά το 1958 μπορούν να συνταξιοδοτηθούν στην ηλικία των 67 ετών. Αυτό καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πρώτη ομάδα ατόμων συνταξιοδοτήθηκε μέχρι το 2012, ενώ η δεύτερη πρέπει να περιμένει μέχρι το 2031.

Εκτός από αυτό, το ποσοστό των ατόμων που φοιτούν στο σχολείο είναι αρκετά σταθερό κατά τη διάρκεια των ετών. Στη Γερμανία, η φοίτηση στο σχολείο είναι υποχρεωτική από

το έκτο έτος της ζωής του παιδιού και τα επόμενα δέκα χρόνια. Ακόμα κι αν η υποχρέωση του πληθυσμού να φοιτά στο σχολείο είναι μέχρι το δέκατο έκτο έτος, το ποσοστό των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευσή τους είναι πάνω από 90%, ενώ το 30% έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5 έως 8 εκπαίδευσης).

Όσον αφορά τον τύπο απασχόλησης, το ποσοστό των ατόμων που εργάζονται με συμβάσεις μερικής απασχόλησης είναι αρκετά υψηλό. Το μέσο ποσοστό μερικής απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 19%, το οποίο είναι 8% υψηλότερο από το ποσοστό της Γερμανίας. Σύμφωνα με τον Marc Espocito, αναπληρωτή καθηγητή Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οικονομικών στο Grenoble Graduate School of Business στη Γαλλία, διδάσκοντα στο Harvard Extension School και ανώτερο συνεργάτη στο Πανεπιστήμιο του Cambridge-CPSL στο Ηνωμένο Βασίλειο, αυτό το υψηλό ποσοστό μερικής απασχόλησης καταλήγει σε αύξηση του αριθμού των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια. Επιπλέον, το ποσοστό των ατόμων που χαρακτηρίζονται ως εργαζόμενοι σε οικογενειακές μονάδες είναι χαμηλό, σε σύγκριση με το 5%, που είναι ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι επίσης σημαντικό να επισημανθεί η αύξηση του μέσου ωριαίου μισθού κατά 1,69 ευρώ. Αυτή η αύξηση του ωριαίου μισθού έχει ως αποτέλεσμα ο μέσος μισθός να είναι κατά 214,20 ευρώ περισσότερος.

Το 2016, η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό στη Σουηδία ανήλθε σε περίπου 77%, υπερβαίνοντας τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat, 2017). Η απασχόληση αυξήθηκε σταθερά από το 2011 έως το 2016, κυρίως λόγω της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών και των νέων ηλικίας 15 έως 24 ετών (Swedish Public Employment Service, 2017). Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε περίπου 6,8% το 2016, αντανakλώντας τις ενέργειες για την ενίσχυση της αγοράς εργασίας και την προώθηση ενεργών πολιτικών απασχόλησης (Eurostat, 2017).

Αν και η επίσημη συνταξιοδοτική ηλικία στη Σουηδία καθοριζόταν στα 65 έτη, υπήρχαν σχέδια και προσαρμογές για σταδιακή αύξηση της ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, προσαρμοσμένης στο αυξανόμενο προσδόκιμο ζωής (Swedish Pensions Agency, 2016). Το σύστημα της Σουηδίας βασίζεται σε συνδυασμό δημόσιας και επαγγελματικής σύνταξης, με ευελιξία στην ηλικία συνταξιοδότησης (OECD, 2017).

Η υποχρεωτική εκπαίδευση ξεκινά στην ηλικία των 7 ετών και διαρκεί για 9 χρόνια (Skolverket, 2016). Το 2016, πάνω από το 95% των Σουηδών μαθητών ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το 40% περίπου του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών διέθετε τριτοβάθμια εκπαίδευση (Eurostat, 2017; OECD, 2017).

Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης στη Σουηδία ήταν περίπου 17% το 2016, ελαφρώς κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat, 2017). Η μερική

απασχόληση ήταν πιο διαδεδομένη μεταξύ γυναικών και νέων, γεγονός που σχετίζεται με την ευελιξία της αγοράς εργασίας και την κοινωνική πολιτική της χώρας (Swedish Public Employment Service, 2017). Το ποσοστό των εργαζομένων σε οικογενειακές επιχειρήσεις ήταν χαμηλό, λιγότερο από 5% (Eurostat, 2017).

Οι μέσοι ωριαίοι μισθοί στη Σουηδία το 2016 κυμαίνονταν περίπου στα 20 ευρώ, με σταθερή αύξηση του μέσου μισθού τα τελευταία χρόνια (Statistics Sweden, 2017). Η παραγωγικότητα και η συλλογική διαπραγμάτευση συνέβαλαν στη διατήρηση σχετικά υψηλών αποδοχών σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πίνακας 1: Συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Γερμανία, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τα δεδομένα για τον Γερμανικό Πληθυσμό σε Ηλικία Εργασίας από το 2011 έως το 2014 προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU LFS). Το δείγμα ενδιαφέροντος είναι πληθυσμός σε ηλικία εργασίας ηλικίας 15 έως 64 ετών. Ο αριθμός των προσφύγων είναι αθροιστικός. Τα ποσοστά είναι σε ποσοστό (%). Ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας είναι σε χιλιάδες (1000). Οι αποδοχές είναι σε ονομαστικά ΕΥΡΩ (€). Σημείωση: Όλες οι παρατηρήσεις σταθμίζονται με βάση τη στάθμιση του δείγματος της Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

	2011	2014	2016
Εργαζόμενοι	71,7	73,2	74,0
Άνεργοι	5,2	4,3	3,6
Σπουδαστές	7,44	7,6	7,5
Συνταξιούχοι	3,83	2,8	2,6
Άλλοι εκτός εργασίας	11,83	12,1	12,3
Από τους εργαζομένους:			
Γυναίκες	46,7	46,9	46,9
Ηλικία 15-24	10,9	10,2	9,7
Εκπαιδευτικό Υπόβαθρο (ηλικία 25-64):			
Πρωτοβάθμια	12,9	12,3	12,3
Δευτεροβάθμια	58,7	60	59
Τριτοβάθμια	28,4	27,7	28,7
Τύπος εργασίας:			
Μερική απασχόληση	23,2	23,9	24,4
Εργοδότες	4,6	4,3	4,2
Αυταπασχολούμενος	6	5,6	5,1
Συνεισφέροντες οικογενειακοί εργαζόμενοι	0,5	0,4	0,3
Πλήρους Απασχόλησης	65,7	65,8	66

Μέσες μηνιαίες αποδοχές	1.781,3	1.927,1	1.995,5
Διάμεσες μηνιαίες αποδοχές	1.304,4	1.342,4	1.430,2
Μέσες ωριαίες αποδοχές	12,68	13,82	14,37
Διάμεσες ωριαίες αποδοχές	8,74	9,87	10,72
Πληθυσμός σε ηλικία εργασίας	37.407,3	38.555,8	39.923,5
Αριθμός Σύριων Προσφύγων	430	40.465	430.865
Παρατηρήσεις	170.000 άτομα		

Πίνακας 2: Συνοπτικά στατιστικά στοιχεία του συνόλου δεδομένων για τη Σουηδία, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τα δεδομένα για το Σουηδικό Πληθυσμό σε Ηλικία Εργασίας από το 2011 έως το 2014 προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU LFS). Το δείγμα ενδιαφέροντος είναι πληθυσμός σε ηλικία εργασίας ηλικίας 15 έως 64 ετών. Ο αριθμός των προσφύγων είναι αθροιστικός. Τα ποσοστά είναι σε ποσοστό (%). Ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας είναι σε χιλιάδες (1000). Οι αποδοχές είναι σε ονομαστικά ΕΥΡΩ (€). Σημείωση: Όλες οι παρατηρήσεις σταθμίζονται με βάση τη στάθμιση του δείγματος της Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

	2011	2014	2016
Εργαζόμενοι	73.4	74.5	75.9
Άνεργοι	5.9	6.1	5.3
Σπουδαστές	11.4	10.7	9.3
Συνταξιούχοι	7.6	7.2	7
Άλλοι εκτός εργασίας	1.7	0.3	2.4
Από τους εργαζομένους:			
Γυναίκες	47,6	48	48,2
Ηλικία 15-24	10,5	10,4	10,5
Εκπαιδευτικό Υπόβαθρο (ηλικία 25-64):			
Πρωτοβάθμια	15,5	13,3	12,1

Δευτεροβάθμια	49,4	48,6	47,4
Τριτοβάθμια	34,6	38,1	40,5
Τύπος εργασίας:			
Μερική απασχόληση	23,3	22,7	22,5
Εργοδότες	3,6	3,6	3,5
Αυταπασχολούμενος	5,9	5,6	5,3
Συνεισφέροντες οικογενειακοί εργαζόμενοι	0,2	0,1	0,2
Πλήρους Απασχόλησης	67	67,9	68,5
Μέσες μηνιαίες αποδοχές	3.250	3.450	3.700
Διάμεσες μηνιαίες αποδοχές	2.800	3.000	3.200
Μέσες ωριαίες αποδοχές	19,50	20,50	21,50
Διάμεσες ωριαίες αποδοχές	16,50	17,50	18,00
Πληθυσμός σε ηλικία εργασίας	4.406,2	4.499,5	4.638
Αριθμός Σύριων Προσφύγων	1.679	67.671	167.459
Παρατηρήσεις	29.500 άτομα		

Κεφάλαιο 3.2: Μεθοδολογία

Ακολουθώντας τη μεθοδολογία των Del Carpio και Wagner (2015), εξετάζεται η εξίσωση εκτίμησης (1), για να αξιολογηθεί το αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων στο γερμανικό και στο σουηδικό εργατικό δυναμικό. Το ίδιο εμπειρικό πλαίσιο χρησιμοποιείται για διαφορετικές εκτιμήσεις.

Πρώτον, εκτιμάται τον αντίκτυπο των Σύριων προσφύγων στην κατάσταση των ντόπιων στην αγορά εργασίας. Ως ανεξάρτητη μεταβλητή, χρησιμοποιείται η αναλογία του αριθμού των Σύριων προσφύγων διαιρούμενη με τον αριθμό του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας.

$$Y_{it} = \alpha_1 R_{it} + \alpha_2 (X_{it}) + \delta t + e_{it}, \quad (1)$$

όπου Y είναι η επίδραση των Σύριων προσφύγων στην γερμανική οικονομία για το άτομο i στο έτος t , X είναι οι μεμονωμένες μεταβλητές ελέγχου, όπως οι εικονικές (dummy)

μεταβλητές για το φύλο, την εκπαίδευση και το έτος, ενώ *dt* είναι οι σταθερές επιδράσεις ανά έτος.

Σε αντίθεση με τους Del Caprio και Wagner (2015), δεν ελέγχεται η απόσταση κάθε υποπεριοχής από τη Συρία, καθώς η Γερμανία και η Σουηδία δεν έχουν σύνορα με τη Συρία και οποιαδήποτε υπόθεση επίδρασης μεταξύ της απόστασης της υποπεριοχής και του αριθμού των Σύριων προσφύγων σε κάθε υποπεριοχή είναι ακατάλληλη.

Για την ανάπτυξη της Ενόργανης Μεταβλητής (Instrumental Variable), ακολουθείται η μεθοδολογία των Del Caprio, Ozden, Testaverde και Wagner (2013). Οι συγγραφείς αναπτύσσουν ένα εργαλείο που ελέγχει τις αλλαγές στον πληθυσμό των χωρών προέλευσης των μεταναστών στη Μαλαισία με την πάροδο του χρόνου, ενώ στο παρόν ελέγχονται οι αλλαγές στον πληθυσμό των χωρών προέλευσης των προσφύγων στη Γερμανία και τη Σουηδία με την πάροδο του χρόνου. Στην ενότητα 4.2 αναλύεται η μεταβλητή.

Χρησιμοποιούνται δύο διαφορετικά μοντέλα γραμμικής παλινδρόμησης, τις Εκτιμήσεις Συνηθισμένων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares - OLS) και τις Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables - IV). Η βασική προδιαγραφή (Baseline specification) παρουσιάζεται στον Πίνακα Α κάθε ενότητας (χωρίς μεταβλητές ελέγχου), και η πλήρης προδιαγραφή συνμεταβλητών (Full Covariates) παρουσιάζεται στον Πίνακα Β (με μεταβλητές ελέγχου). Ο λόγος που χρησιμοποιούνται δύο διαφορετικές εκτιμήσεις είναι για τον έλεγχο της ενδογένειας η οποία μπορεί να υπάρχει από την τάση ότι οι πρόσφυγες βρίσκονται στη Γερμανία και στη Σουηδία λόγω θετικών ή αρνητικών κραδασμών στη ζήτηση για εργατικό δυναμικό. Οι πρόσφυγες είναι πιο πιθανό να προτιμούν χώρες που αντιμετωπίζουν θετικούς κραδασμούς σε σχέση με την απαίτηση για εργατικό δυναμικό.

Η ενδογένεια είναι μια θεμελιώδης έννοια στην οικονομετρία και τη στατιστική, που αναφέρεται σε καταστάσεις όπου μια επεξηγηματική μεταβλητή συσχετίζεται με τον όρο σφάλματος σε ένα μοντέλο παλινδρόμησης. Αυτή η συσχέτιση μπορεί να προκύψει από διάφορες πηγές, όπως η μεροληψία παραλειπόμενων μεταβλητών, το σφάλμα μέτρησης ή η ταυτόχρονη ύπαρξη, και θέτει σημαντικές προκλήσεις για την εγκυρότητα της στατιστικής συμπερασματολογίας. Η κατανόηση της ενδογένειας είναι ζωτικής σημασίας για τους ερευνητές και τους επαγγελματίες που στοχεύουν στην εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων από εμπειρικά δεδομένα.

Η ενδογένεια εμφανίζεται όταν μια ανεξάρτητη μεταβλητή σε ένα μοντέλο παλινδρόμησης δεν είναι πραγματικά εξωγενής, που σημαίνει ότι επηρεάζεται από παράγοντες που

επηρεάζουν επίσης την εξαρτημένη μεταβλητή. Αυτό παραβιάζει μία από τις βασικές υποθέσεις του κλασικού γραμμικού μοντέλου παλινδρόμησης, η οποία απαιτεί οι επεξηγηματικές μεταβλητές να μην συσχετίζονται με τον όρο σφάλματος. Υπάρχουν τρεις κύριες πηγές ενδογένειας: η μεροληψία παραλειπόμενων μεταβλητών (omitted variable bias), το σφάλμα μέτρησης (measurement error) και η ταυτόχρονη ύπαρξη (simultaneity).

Η μεροληψία παραλειπόμενων μεταβλητών προκύπτει όταν μια σχετική μεταβλητή που επηρεάζει τόσο τις εξαρτημένες όσο και τις ανεξάρτητες μεταβλητές παραλείπεται από το μοντέλο. Για παράδειγμα, εάν μια μελέτη εξετάσει την επίδραση της εκπαίδευσης στο εισόδημα αλλά παραλείψει την έμφυτη ικανότητα, η οποία επηρεάζει τόσο την εκπαίδευση όσο και το εισόδημα, η εκτιμώμενη επίδραση της εκπαίδευσης θα είναι μεροληπτική. Σφάλμα μέτρησης συμβαίνει όταν οι μεταβλητές που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση μετρώνται με σφάλμα, οδηγώντας σε συσχέτιση μεταξύ της επεξηγηματικής μεταβλητής και του όρου σφάλματος. Η ταυτόχρονη σχέση αναφέρεται σε καταστάσεις όπου η αιτιότητα εκτείνεται και στις δύο κατευθύνσεις, όπως η προσφορά και η ζήτηση στα οικονομικά, καθιστώντας δύσκολη τη διάκριση της αιτίας από το αποτέλεσμα.

Η παρουσία ενδογένειας υπονομεύει την αξιοπιστία των εκτιμήσεων παλινδρόμησης. Συγκεκριμένα, οδηγεί σε μεροληπτικές και ασυνεπείς εκτιμήσεις παραμέτρων, που σημαίνει ότι οι εκτιμώμενοι συντελεστές δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια τις πραγματικές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένες συστάσεις πολιτικής ή σε εσφαλμένα επιστημονικά συμπεράσματα. Για παράδειγμα, εάν η ενδογένεια δεν αντιμετωπιστεί σε μια μελέτη που αξιολογεί τον αντίκτυπο ενός προγράμματος κατάρτισης στην παραγωγικότητα των εργαζομένων, το εκτιμώμενο αποτέλεσμα μπορεί να υπερεκτιμηθεί ή να υποεκτιμηθεί, οδηγώντας σε λανθασμένες αποφάσεις.

Οι ερευνητές χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές για την αντιμετώπιση της ενδογένειας. Μια κοινή προσέγγιση είναι η χρήση ενόργανων μεταβλητών (IV), οι οποίες είναι μεταβλητές που συσχετίζονται με την ενδογενή επεξηγηματική μεταβλητή αλλά δεν συσχετίζονται με τον όρο σφάλματος. Χρησιμοποιώντας την εκτίμηση Ενόργανων Μεταβλητών, οι ερευνητές μπορούν να λάβουν συνεπείς εκτιμήσεις ακόμη και παρουσία ενδογένειας. Άλλες μέθοδοι περιλαμβάνουν μοντέλα σταθερών επιδράσεων, προσεγγίσεις διαφοράς στις διαφορές και μεθόδους συνάρτησης ελέγχου, καθεμία από τις οποίες στοχεύει στον μετριασμό της μεροληψίας που εισάγουν οι ενδογενείς παλινδρομικοί παράγοντες.

Οι συνήθεις εκτιμήσεις με βάση την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων (Ordinary Least Squares) τείνουν να είναι πιο μεροληπτικές από αυτές των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables). Σύμφωνα με τους Cameron και Trivedi (2005), οι εκτιμητές Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) εφαρμόζουν έναν τρόπο μέτρησης του μεγέθους και της κατεύθυνσης της συσχέτισης, και όχι μόνο του μεγέθους της αιτιότητας, και παρέχουν συνεπείς εκτιμήσεις παραμέτρων.

Στην εμπειρική έρευνα, η υπόθεση ότι οι επεξηγηματικές μεταβλητές είναι εξωγενείς — μη συσχετισμένες με τον όρο σφάλματος— συχνά παραβιάζεται. Τέτοιες παραβιάσεις μπορούν να προκύψουν από μεροληψία παραλειπόμενων μεταβλητών, σφάλμα μέτρησης ή ταυτόχρονη εξέλιξη, οδηγώντας σε ασυνεπείς και μεροληπτικές εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων. Οι Cameron και Trivedi (2005) επισημαίνουν ότι σε αυτές τις περιπτώσεις, η παρατηρούμενη συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής παλινδρόμησης και της μεταβλητής αποτελέσματος δεν αντανάκλα απαραίτητα μια αιτιώδη σχέση. Αντίθετα, μπορεί να συγχέεται από μη παρατηρήσιμους παράγοντες, καθιστώντας δύσκολη την ερμηνεία των εκτιμώμενων συντελεστών ως αιτιωδών επιδράσεων.

Οι εκτιμητές Ενόργανων Μεταβλητών αντιμετωπίζουν αυτήν την πρόκληση εισάγοντας εργαλεία—μεταβλητές που συσχετίζονται με τις ενδογενείς παλινδρομικές μεταβλητές αλλά δεν συσχετίζονται με τον όρο σφάλματος. Οι βασικές απαιτήσεις για ένα έγκυρο εργαλείο είναι η συνάφεια (συσχέτιση με την ενδογενή παλινδρομική μεταβλητή) και η εξωγένεια (ανεξαρτησία από τον όρο σφάλματος). Αξιοποιώντας αυτά τα εργαλεία, η εκτίμηση Ενόργανων Μεταβλητών απομονώνει την απόκλιση στην ενδογενή παλινδρομική μεταβλητή που είναι εύλογα εξωγενής, επιτρέποντας έτσι την εκτίμηση των αιτιωδών επιδράσεων.

Οι Cameron και Trivedi (2005) υποστηρίζουν ότι οι εκτιμητές Ενόργανων Μεταβλητών κάνουν περισσότερα από το να παρέχουν απλώς ένα μέτρο του μεγέθους της αιτιότητας. Καταγράφουν επίσης την κατεύθυνση της συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών. Το πρόσημο της εκτίμησης Ενόργανων Μεταβλητών υποδεικνύει εάν η σχέση είναι θετική ή αρνητική, ενώ το μέγεθος αντανάκλα την ισχύ της αιτιώδους επίδρασης. Είναι σημαντικό ότι, επειδή οι εκτιμητές Ενόργανων Μεταβλητών έχουν σχεδιαστεί για να αντιμετωπίζουν την ενδογένεια, οι εκτιμήσεις παραμέτρων που προκύπτουν είναι συνεπείς, που σημαίνει ότι συγκλίνουν στην πραγματική αιτιώδη επίδραση καθώς το μέγεθος του δείγματος αυξάνεται.

Η συνέπεια των εκτιμητών Ενόργανων Μεταβλητών αποτελεί κρίσιμο πλεονέκτημα έναντι των εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων παρουσία ενδογένειας. Οι

Cameron και Trivedi (2005) τονίζουν ότι, υπό τις κατάλληλες συνθήκες, οι εκτιμητές Ενόργανων Μεταβλητών αποδίδουν εκτιμήσεις παραμέτρων που μπορούν να ερμηνευθούν ως η αιτιώδης επίδραση του ενδογενούς παλινδρομικού παράγοντα στη μεταβλητή αποτελέσματος. Αυτή η ερμηνεία εξαρτάται από την εγκυρότητα των εργαλείων, τα οποία πρέπει να ικανοποιούν τόσο τη συνάφεια όσο και την εξωγένεια. Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, οι ερευνητές μπορούν με βεβαιότητα να ερμηνεύσουν τις εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών ως αντανακλώντας την πραγματική αιτιώδη σχέση, αντί για μια ψευδή συσχέτιση που οφείλεται σε παραλειπόμενες μεταβλητές ή σφάλμα μέτρησης.

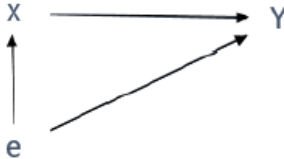
Παρακάτω εξηγείται αναλυτικά η διαφορά μεταξύ των δύο μεθόδων.

Κεφάλαιο 3.2.1: Διαφορά μεταξύ των εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων και Ενόργανων Μεταβλητών:

Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ενδογένειας στην εκτίμηση των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares), υποτίθεται μια τυπική παλινδρόμηση:

$$Y = \alpha X + e, \quad (2)$$

Οι εκτιμήσεις των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares) και οι εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) αναλύονται ως εξής:

Instrumental Variable Method:	Ordinary Least Squares Method:
	
No association between X and e	Correlation between X and e

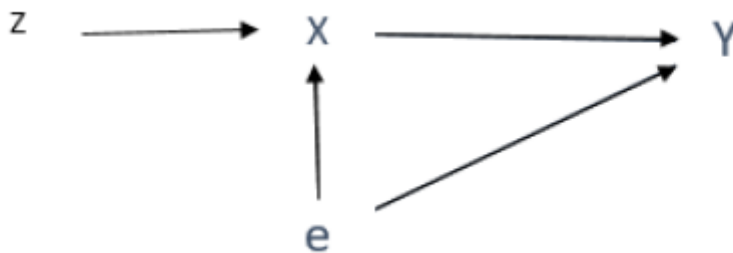
Διάγραμμα 4: Ανάλυση εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares) και εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables), Wooldridge, J. M. (2010)

Η συνήθης μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων (Ordinary Least Squares) καταρρέει την υπόθεση του μηδενικού μέσου όρου:

$$E[e | X] = 0$$

Παρόλο που η μέθοδος των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) αναπτύχθηκε αρχικά για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ενδογένειας, η συσχέτιση του X (παλινδρομική μεταβλητή) και του e (σφάλμα) μπορεί να προκύψει από άλλους παράγοντες. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει σφάλμα μέτρησης σε μια παλινδρομική μεταβλητή και η συμπεριφορά του μοντέλου υπολογίζει με βάση την πραγματική τιμή του X και ο στατιστικολόγος εξετάσει μόνο μια ανακριβή μέτρηση του X , θα επηρεάσει την ίδια συσχέτιση της παλινδρομικής μεταβλητής και του σφάλματος. Αυτό το πρόβλημα δεν μπορεί να ξεπεραστεί υποθέτοντας ότι το μέγεθος του σφάλματος μέτρησης δεν εξαρτάται από την πραγματική τιμή X . Το σφάλμα μέτρησης θα έχει ως αποτέλεσμα η μέθοδος των εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares) να παράγει μεροληπτικές και αβέβαιες εκτιμήσεις παραμέτρων όχι μόνο για την παλινδρομική μεταβλητή αλλά και για όλες τις παραμέτρους.

Η λύση που προτείνει η Μέθοδος Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) για την ενδογένεια ορίζεται ως εξής:

Διάγραμμα 5: Μέθοδος Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) για την ενδογένεια, Wooldridge, J. M. (2010)

Όπου το z συσχετίζεται με το X , αλλά όχι με το e , και είναι ένα όργανο του X .

Η μέθοδος των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) δεν είναι πάντα κατάλληλη. Σε πολλές περιπτώσεις, δεν είναι εύκολο να βρεθούν μεταβλητές που μπορούν να υπάρχουν ως έγκυρα εργαλεία, καθώς η μεταβλητή μπορεί να μην επηρεάζει το σφάλμα, αλλά την εξαρτημένη μεταβλητή. Επίσης, οι εκτιμητές των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) είναι εγγενώς μεροληπτικοί, ενώ οι

ιδιότητες πεπερασμένου δείγματος είναι συχνά αμφιλεγόμενες. Επιπλέον, όταν το δείγμα είναι μικρό, η απόδοση με τις εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) μπορεί να είναι χαμηλή. Γενικά, η ακρίβεια της εκτίμησης των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) είναι χαμηλότερη από την εκτίμηση των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares), καθώς και όταν υπάρχουν αδύναμα εργαλεία, η απώλεια ακρίβειας μπορεί να είναι αυστηρή, γεγονός που καταλήγει σε μη βελτίωση των εκτιμήσεων με τη μέθοδο των Ενόργανων Μεταβλητών (Instrumental Variables) σε σχέση με τη μέθοδο των εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (Ordinary Least Squares).

Για την αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων των δύο διαφορετικών μεθόδων, χρησιμοποιούνται και οι δύο μέθοδοι για την κατάληξη πιο ακριβή αποτελεσμάτων.

Κεφάλαιο 3.2.2: Όργανο (Instrument):

Η κύρια πρόκληση στην εκτίμηση της εξίσωσης (1) είναι ο έλεγχος οποιασδήποτε ενδογένειας της εισροής προσφύγων στη Γερμανία και στη Σουηδία, η οποία θα μπορούσε να συσχετιστεί με θετικά κραδασμού στη ζήτηση για εργατικό δυναμικό. Καθώς οι συνήθεις εκτιμήσεις με βάση την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων είναι πιθανό να είναι μεροληπτικές, είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί ως μέσο για την εισροή προσφύγων στη Γερμανία και στη Σουηδία.

Για τον έλεγχο της ενδογένειας, χρειάζεται ένα εργαλείο που δεν συσχετίζεται με τυχόν διαταραχές της ζήτησης, οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν από αλλαγές στην τεχνολογία ή τις τιμές των προϊόντων, και, ως εκ τούτου, να αυξήσουν τη ζήτηση εργασίας. Για την ανάπτυξη αυτού του εργαλείου, χρησιμοποιείται η αύξηση του πληθυσμού των Σύριων και μη Σύριων μεταναστών για την περίοδο 2011 έως 2017.

Χρησιμοποιώντας δεδομένα από την Destatis Statistisches Bundesamt, υπολογίζεται ο ετήσιος αριθμός Σύριων προσφύγων στη Γερμανία, καθώς και ο ετήσιος αριθμός μεταναστών στη Γερμανία. Το Κεντρικό Μητρώο Αλλοδαπών (Central Register of Foreigners) εξηγεί σε δελτίο τύπου στις 12 Απριλίου 2018 ότι το 2017 παρατηρήθηκε αύξηση των μεταναστών στη Γερμανία κατά περίπου 5,8% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Αυτή η υψηλή αύξηση έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των μεταναστών από τρίτες χώρες και χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά μια υψηλή και διαρκή αύξηση των ατόμων από χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στη Σουηδία, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από τη Σουηδική Στατιστική Υπηρεσία (Statistics Sweden - SCB) και την Υπηρεσία Μετανάστευσης της Σουηδίας (Swedish Migration Agency), παρατηρείται αύξηση του αριθμού των μεταναστών από τις χώρες

της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως λόγω ευκολίας στην κίνηση και αναζήτησης εργασίας ή σπουδών. Η Σουηδία ήταν μια από τις χώρες που δέχτηκαν σημαντικό αριθμό προσφύγων από τη Συρία κατά τη διάρκεια της προσφυγικής κρίσης, ιδίως το 2015. Από τότε, ο αριθμός των Σύριων προσφύγων που εισέρχονται ετησίως έχει μειωθεί, λόγω αλλαγών στην πολιτική ασύλου και των περιορισμών στα σύνορα της Ευρώπης. Παρόλο που υπήρχε σταθερός αριθμός μεταναστών τις δεκαετίες πριν, τα τελευταία χρόνια έχουν παρουσιαστεί μικτές τάσεις, με πτώση στις αφίξεις αιτούντων άσυλο αλλά αύξηση της νόμιμης μετανάστευσης από χώρα σε χώρα (για εργασία, σπουδές, οικογενειακή επανένωση).

Για την ανάπτυξη την Ενόργανης Μεταβλητής Μεταβλητών (Instrumental Variable), χωρίζεται ο πληθυσμός των αλλοδαπών στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

- Σύριοι
- Μετανάστες εκτός από Σύριους
- Μετανάστες συμπεριλαμβανομένων των Σύριων

Χρησιμοποιώντας αυτούς τους διαχωρισμούς, υπολογίζεται η ετήσια αύξηση κάθε κατηγορίας.

Η Ενόργανη Μεταβλητή (Instrumental Variable) για τις ροές αλλοδαπών σε ένα συγκεκριμένο έτος υπολογίζεται ως εξής:

$$IV_{tc} = g_{tc}$$

Όπου g είναι η αύξηση του πληθυσμού, σε κάθε κατηγορία c και έτος t . Τα συνολικά μέσα είναι τρία.

Το πλεονέκτημα αυτής της Ενόργανης Μεταβλητής (Instrumental Variable) είναι ότι η αύξηση των αλλοδαπών στη Γερμανία από κάθε διαφορετική κατηγορία καθορίζεται από τις μεταβάσεις σε αυτές τις χώρες και, ως εκ τούτου, είναι εξωγενής με τις ταυτόχρονες διαταραχές της αγοράς εργασίας στη Γερμανία

Κεφάλαιο 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι κάτωθι πίνακες δείχνουν τα κύρια αποτελέσματα. Οι εκτιμήσεις των συνήθων ελαχίστων τετραγώνων (OLS) βρίσκονται στον πρώτο πίνακα, ενώ οι εκτιμήσεις των ενόργανων μεταβλητών (IV) στο δεύτερο πίνακα. Η βασική προδιαγραφή παρουσιάζεται στον Υποπίνακα Α κάθε ενότητας (χωρίς μεταβλητές ελέγχου) και η πλήρης προδιαγραφή των συνμεταβλητών παρουσιάζεται στον Υποπίνακα Β (με μεταβλητές ελέγχου). Οι μεταβλητές ελέγχου στον Υποπίνακα Β είναι ετήσιες σταθερές επιδράσεις. Οι ενόργανες μεταβλητές ελέγχουν τις αλλαγές στον πληθυσμό των χωρών προέλευσης ξένων στη Γερμανία και τη Σουηδία με την πάροδο του χρόνου. Σε όλες τις παλινδρομήσεις, το δείγμα είναι ο εργαζόμενος πληθυσμός στη Γερμανία και τη Σουηδία για ηλικίες 15 έως 64 ετών. Όλες οι παλινδρομήσεις χρησιμοποιούν τα σταθμισμένα δεδομένα που παρέχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Labor Force Survey).

Κεφάλαιο 4.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στο Εργατικό Δυναμικό της Γερμανίας και της Σουηδίας:

Οι κάτωθι πίνακες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της επίδρασης των προσφύγων στους δείκτες εργασιακής κατάστασης της γερμανικής και της σουηδικής αγοράς: απασχολούμενοι, άνεργοι, φοιτητές, συνταξιούχοι και άλλοι που δεν συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό. Εστιάζεται τόσο στις εκτιμήσεις των Συνήθων Ελαχίστων Τετραγώνων (OLS) (Πίνακας 3.1.1 και Πίνακας 3.1.2) όσο και στις εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (VI) (Πίνακας 3.2.1 και Πίνακας 3.2.2).

Σε όλες τις προδιαγραφές, ο λόγος προσφύγων προς πληθυσμό αποκαλύπτει ουσιαστικά διαφορετικά πρότυπα για τη Γερμανία και τη Σουηδία. Στη Γερμανία, ο εκτιμώμενος συντελεστής για το μερίδιο των εργαζομένων είναι θετικός και εξαιρετικά σημαντικός τόσο στο μοντέλο εκτιμήσεων Συνήθων Ελαχίστων Τετραγώνων όσο και στο μοντέλο εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών, υποδεικνύοντας ότι οι υψηλότερες εισροές προσφύγων σχετίζονται με αύξηση του μεριδίου απασχόλησης (περίπου 0,20 έως 0,31 ποσοστιαίες μονάδες). Το μερίδιο των ανέργων παρουσιάζει αντίστοιχη αρνητική και σημαντική επίδραση (περίπου -0,12 έως -0,13), υποδηλώνοντας ότι η ανεργία μειώνεται όταν αυξάνεται ο λόγος των προσφύγων. Τα μερίδια των συνταξιούχων είναι μεγάλα και αρνητικά στο βασικό σενάριο, αλλά συρρικνώνονται σε μέγεθος μόλις προστεθούν οι έλεγχοι. Οι φοιτητές και οι άλλοι εκτός εργασίας είναι γενικά ασήμαντοι στα βασικά μοντέλα, αλλά επιτυγχάνουν σημαντικότητα σε πλήρεις προδιαγραφές, κυρίως προς την αρνητική κατεύθυνση. Οι υψηλές τιμές R^2 στη Γερμανία (έως 0,96 για

ορισμένες εξισώσεις) και το μεγάλο μέγεθος του δείγματος (170.000) δίνουν σημαντική ακρίβεια σε αυτές τις εκτιμήσεις.

Στη Σουηδία, το μοτίβο είναι σημαντικά διαφορετικό. Οι συντελεστές για όλες τις ομάδες της αγοράς εργασίας είναι μικροσκοπικοί σε μέγεθος και συχνά στατιστικά αδιακρίτως από το μηδέν: το φαινόμενο του εργαζομένου είναι το πολύ +0,013 και μηδενίζεται στην πλήρη προδιαγραφή. το φαινόμενο των ανέργων είναι αμελητέο και μη σημαντικό. Οι φοιτητές και οι συνταξιούχοι εμφανίζουν μικρούς αρνητικούς συντελεστές στην αρχική τιμή, αλλά χάνουν τη σημαντικότητά τους όταν προστίθενται έλεγχοι. και η κατηγορία Άλλοι εκτός εργασίας είναι η μόνη κατηγορία με μικρή επίδραση, η οποία ποικίλλει σε πρόσημο και σημαντικότητα μεταξύ των μοντέλων. Οι χαμηλές τιμές R^2 και το μικρότερο δείγμα (29.500) συμβάλλουν στην υψηλή αβεβαιότητα εκτίμησης, η οποία αντικατοπτρίζεται σε μεγάλα τυπικά σφάλματα, ακόμη και σε αρνητικές τιμές R^2 σε ορισμένες βασικές παλινδρομήσεις εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών.

Οι επιλογές προδιαγραφών (βασική έναντι πλήρους και εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων έναντι Ενόργανων Μεταβλητών) μεταβάλλουν κάπως τα μεγέθη των συντελεστών και τα επίπεδα σημαντικότητας, ιδιαίτερα στις πλήρεις προδιαγραφές όπου η συμπερίληψη πρόσθετων συνμεταβλητών απορροφά την απόκλιση που διαφορετικά θα μπορούσε να αποδοθεί στην αναλογία προσφύγων. Για τη Γερμανία, τα βασικά συμπεράσματα είναι ισχυρά σε όλες τις προδιαγραφές. Για τη Σουηδία, οι ήδη αδύναμες επιδράσεις συρρικνώνονται προς το μηδέν και το αντιστρεπτό πρόσημο απρόβλεπτα κατά την αλλαγή προδιαγραφών ή μεθόδου εκτίμησης.

Όταν συγκρίνουμε τις δύο χώρες, η διαφορά είναι εντυπωσιακή. Για τη Γερμανία, το φαινόμενο της «ανακατανομής» των προσφύγων είναι σαφές: η εισροή συνδέεται με υψηλότερα μερίδια απασχόλησης και χαμηλότερα μερίδια ανεργίας οικονομικά σημαντικών μεγεθών, με σημασία σε συμβατικά επίπεδα. Για τη Σουηδία, οι ανάλογες σημειακές εκτιμήσεις είναι μια τάξη μεγέθους μικρότερες (συχνά $|coef| \leq 0,01$) και σπάνια σημαντικές. Η ευρωστία των γερμανικών αποτελεσμάτων έρχεται σε αντίθεση με την ευθραυστότητα των σουηδικών ευρημάτων: το γερμανικό πρότυπο επιμένει σε όλες τις εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων και Ενόργανων Μεταβλητών και σε όλες τις βασικές και πλήρεις προδιαγραφές, ενώ το σουηδικό πρότυπο εξαφανίζεται σχεδόν εντελώς στα πιο περίτεχνα μοντέλα.

Η υψηλή ακρίβεια που παρέχεται από το μεγάλο γερμανικό δείγμα (170k) έναντι του μέτριου σουηδικού δείγματος (30k) προσθέτει αξιοπιστία σε αυτές τις διαφορές: τα τυπικά σφάλματα είναι ομοιόμορφα χαμηλότερα για τη Γερμανία. Οι τιμές R^2 αντανakλούν την εξηγητική ισχύ του μοντέλου: μέτρια έως υψηλή για τη Γερμανία (0,3–

0,9) και χαμηλή για τη Σουηδία (συνήκως κάτω από 0,5, με ορισμένες αρνητικές τιμές για τις βασικές παλινδρομήσεις εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών), επιβεβαιώνοντας ότι οι υποκείμενοι παλινδρομικοί δείκτες εξηγούν μεγαλύτερη διακύμανση στο γερμανικό πλαίσιο παρά στο σουηδικό.

Από τα παρουσιαζόμενα εμπειρικά αποτελέσματα συνάγεται ότι οι εισροές προσφύγων συνδέονται με μια ανιχνεύσιμη ανακατανομή ατόμων μεταξύ των εργασιακών καταστάσεων στη Γερμανία – ενισχύοντας το μερίδιο των απασχολούμενων και μειώνοντας το μερίδιο των ανέργων. Για τη Σουηδία, τα στοιχεία μιας τέτοιας ανακατανομής ουσιαστικά απουσιάζουν: οι πρόσφυγες δεν επηρεάζουν ουσιαστικά τα μερίδια οποιασδήποτε ομάδας της αγοράς εργασίας. Απαιτείται προσοχή κατά την ερμηνεία αυτών των συσχετίσεων μειωμένης μορφής: πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι υποθέσεις ταυτοποίησης στις οποίες βασίζονται οι εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών και η μεροληψία των παραλειπόμενων μεταβλητών θα μπορούσε να παραμείνει. Παρ' όλα αυτά, η αξιοπιστία των γερμανικών ευρημάτων σε όλες τις προδιαγραφές απαιτεί ουσιαστική ερμηνεία: η γερμανική αγορά εργασίας φαίνεται να απορροφά πρόσφυγες στο εργατικό δυναμικό περισσότερο από ό,τι η σουηδική αγορά.

Πίνακας 3.1.1: Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Γερμανικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,205*** (0,0384)	-0,130*** (0,0225)	-0,00241 (0,0110)	-0,908*** (0,0214)	0,0184 (0,0141)
R^2	0,563	0,602	0,002	0,451	0,072
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,310** (0,112)	-0,118* (0,0636)	-0,0650*** (0,0206)	-0,0543*** (0,0204)	-0,0557*** (0,0760)
R^2	0,313	0,783	0,76	0,945	0,788
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Πίνακας 3.1.2: Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Σουηδικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,013***	-0,003	-0,010***	-0,010***	0,004*
	(0,0030)	(0,0017)	(0,0021)	(0,0011)	(0,0021)
R^2	0,434	0,101	0,483	0,366	0,143
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,000	-0,001	-0,006	-0,005	-0,010*
	(0,0101)	(0,0045)	(0,0070)	(0,0040)	(0,0055)
R^2	0,486	0,483	0,542	0,370	0,535
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Πίνακας 3.2.1: Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Γερμανικής Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,201*** (0,0163)	-0,120*** (0,0111)	0,00349 (0,00962)	-0,0865*** (0,00940)	0,0148** (0,00728)
R^2	0,562	0,598	-	0,449	0,049
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,310*** (0,0353)	-0,118*** (0,0147)	-0,0650*** (0,0119)	-0,0650*** (0,0119)	-0,0650*** (0,0119)
R^2	0,748	0,783	0,76	0,966	0,867
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 3.2.2: Επιπτώσεις των Προσφύγων στην Κατάσταση της Σουηδικής
Αγοράς Εργασίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,001	0,000	-0,012	-0,001	0,011*
	(0,928)	(0,942)	(0,156)	(0,857)	(0,081)
R^2	-0,045	-0,045	0,047	-0,043	0,092
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργαζόμενοι	Άνεργοι	Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Άλλοι εκτός εργασίας
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,073	0,006	-0,030	0,020	0,077*
	(0,190)	(0,820)	(0,446)	(0,394)	(0,013)
R^2	0,458	0,405	0,471	0,239	0,542
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 4.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Γερμανία και στη Σουηδία:

Οι κάτωθι πίνακες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της επίδρασης των προσφύγων στους τύπους απασχόλησης της γερμανικής και της σουηδικής αγοράς: εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις, μισθωτοί και μερικής απασχόλησης. Εστιάζεται τόσο στις εκτιμήσεις των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (OLS) (Πίνακας 4.1.1 και Πίνακας 4.1.2) όσο και στις εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (VI) (Πίνακας 4.2.1 και Πίνακας 4.2.2).

Για τη Γερμανία, ο λόγος προσφύγων/πληθυσμού παρουσιάζει μέτρια αρνητικές επιπτώσεις στα επιχειρηματικά αποτελέσματα (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, οικογενειακές επιχειρήσεις) και μέτρια θετικές επιπτώσεις στην μισθωτή και μερική απασχόληση. Αυτές οι επιπτώσεις είναι συνεπείς σε όλες τις βασικές και τις εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών προδιαγραφές. Για τη Σουηδία, τα αποτελέσματα είναι ασταθή: ένας τεράστιος θετικός συντελεστής στην κατάσταση του εργοδότη στη βασική εκτίμησης Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων έρχεται σε αντίθεση με τις αρνητικές επιπτώσεις στους αυτοαπασχολούμενους και το ασυνεπές πρόσημα/μέγεθος στις πλήρεις και εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών προδιαγραφές.

Η Γερμανία εμφανίζει πολλούς συντελεστές σημαντικούς στο επίπεδο του 1% για τους επιχειρηματίες και σημαντικές θετικές επιπτώσεις για τους μισθωτούς και τους μερικής απασχόλησης στα μοντέλα εκτιμήσεων Ενόργανων Μεταβλητών. Η Σουηδία εμφανίζει σημασία μόνο στο βασικό μοντέλο εκτιμήσεων Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων για τους εργοδότες, τους αυτοαπασχολούμενους και τις οικογενειακές επιχειρήσεις. Η πλήρης προδιαγραφή και οι δύο εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών αποδίδουν λίγες ή καθόλου σημαντικές επιπτώσεις.

Η Γερμανία παρουσιάζει μια συνεκτική αφήγηση για τους πρόσφυγες που συσχετίζεται με τη μειωμένη επιχειρηματικότητα και την αυξημένη μισθωτή απασχόληση, σταθερή σε όλες τις προδιαγραφές και αξιόπιστη δεδομένης της προσαρμογής και της σημαντικότητας του μοντέλου. Τα ευρήματα της Σουηδίας δεν είναι αξιόπιστα: τα πρόσημα των συντελεστών μετατοπίζονται, τα μεγέθη εκρήγνυνται ή εξαφανίζονται, η σημαντικότητα εξαφανίζεται στην εκτίμηση Ενόργανων Μεταβλητών και η προσαρμογή του μοντέλου είναι κακή. Αυτές οι διαφορές μπορεί να αντανακλούν ξεχωριστές δομές της αγοράς εργασίας, καθεστώτα πολιτικής, διαφορές κλίμακας ή ζητήματα μέτρησης/οργάνου, γεγονός που υποδηλώνει προσοχή στην παρέκταση σε διαφορετικά πλαίσια.

Πίνακας 4.1.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Γερμανία – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,0369***	-0,0472***	-0,00297***	0,0317	0,0537*
	(0,00665)	(0,0114)	(0,00105)	(0,0255)	(0,0288)
R^2	0,583	0,438	0,267	0,066	0,136
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-1,19e-07	0,0500	0,00750	-0,175	-0,0250
	(0,0692)	(0,0928)	(0,00862)	(0,226)	(0,155)
R^2	0,645	0,708	0,612	0,421	0,804
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 4.1.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη
Γερμανία – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,0350 ***	-0,0424***	-0,00272***	0,0362**	0,0500**
	(0,00380)	(0,00679)	(0,000793)	(0,0158)	(0,0222)
R^2	0,581	0,433	0,233	0,040	0,135
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-1,0249***	0,0125	-0,00597***	0,148***	0,127***
	(0,00950)	(0,0175)	(0,00175)	(0,0238)	(0,0239)
R^2	0,669	0,710	0,707	0,547	0,872
N	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 4.2.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη
Σουηδία – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	116,283***	-4,865***	0,822***	-1,602	2,230
	(0,000)	(0,006)	(0,009)	(0,180)	(0,638)
R^2	0,586	0,259	0,242	0,038	-0,034
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-1,948	-8,458	1,869*	-12,963***	13,174
	(0,975)	(0,139)	(0,062)	(0,000)	(0,416)
R^2	0,639	0,204	0,219	0,419	-0,107
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Πίνακας 4.2.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους τύπους απασχόλησης στη Σουηδία – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	39,628	-7,066	1,288	-3,187	14,370
	(0,656)	(0,179)	(0,159)	(0,339)	(0,268)
R^2	-0,035	0,038	0,046	-0,002	0,012
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμενοι	Εργαζόμενοι σε οικογενειακές επιχειρήσεις	Μισθωτοί	Μερικής απασχόλησης
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	436,715	-22,262	4,724	-20,112	92,208
	(0,195)	(0,492)	(0,412)	(0,381)	(0,302)
R^2	0,668	0,131	0,098	-0,099	-0,085
N	29.500	29.500	29.500	29.500	29.500

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 4.3: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές και Σουηδικές Υποομάδες

Οι κάτωθι πίνακες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της επίδρασης των προσφύγων στους τύπους απασχόλησης της γερμανικής και της σουηδικής αγοράς: άντρες, γυναίκες, ηλικίες 15-24, ηλικίες 25-64, άτομα με πρωτοβάθμια εκπαίδευση, δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Εστιάζεται τόσο στις εκτιμήσεις των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (OLS) (Πίνακας 5.1.1 και Πίνακας 5.1.2) όσο και στις εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (VI) (Πίνακας 5.2.1 και Πίνακας 5.2.2).

Οι αναλύσεις του γερμανικού δείγματος δείχνουν ότι οι αυξήσεις στην αναλογία των Σύριων προσφύγων προς τον γερμανικό πληθυσμό συσχετίστηκαν με στατιστικά σημαντικές θετικές αλλαγές στο εξαρτημένο μέτρο για τους άνδρες (εύρος b: 0,097–0,336, εύρος SE: 0,040–0,137, $p < 0,05$ έως 0,001), τις γυναίκες (εύρος b: 0,294–0,306, εύρος SE: 0,033–0,047, $p < 0,001$), την ηλικιακή ομάδα 25–64 ετών (εύρος b: 0,214–0,238, εύρος SE: 0,021–0,108, $p < 0,001$) και εν μέρει για την ηλικιακή ομάδα 15–24 ετών, αφού προστέθηκαν οι συνμεταβλητές ($b = 0,597$, $SE = 0,207$, $p < 0,001$). Οι επιδράσεις στους αποφοίτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ήταν μέτριες αλλά θετικές ($b \approx 0,028$ –0,043, $p < 0,05$ έως 0,10), και οι επιδράσεις στους αποφοίτους δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ήταν μηδενικές. Τα αποτελέσματα διατηρήθηκαν υπό εκτίμηση με ενόργανη μεταβλητή.

Αντιθέτως, το σουηδικό δείγμα παρουσίασε ένα ασυνεπές μοτίβο. Οι βασικές εκτιμήσεις των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων υπέδειξαν ισχυρές θετικές συσχετίσεις για τις γυναίκες ($b = 62,231$, $SE = 0,000$, $p < 0,001$), την ηλικιακή ομάδα 25–64 ετών ($b = 38,148$, $SE = 0,0006$, $p < 0,001$) και τους ερωτηθέντες με τριτοβάθμια εκπαίδευση ($b = 178,413$, $SE = 0,000$, $p < 0,001$) και αρνητικές συσχετίσεις για τους άνδρες ($b = -13,355$), την πρωτοβάθμια ($b = -41,782$, $p < 0,001$) και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ($b = -24,322$, $p < 0,05$), αλλά αυτές οι συσχετίσεις εξαφανίστηκαν μόλις εισήχθησαν οι ομάδες ελέγχου (όλες οι ομάδες bs πλησίαζαν το μηδέν, οι ομάδες SE σημαντικές, οι ομάδες ns). Οι εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών για τη Σουηδία ήταν ασταθείς σε πρόσημα και μέγεθος και δεν παρείχαν σαφή στοιχεία συστηματικών επιδράσεων.

Τα γερμανικά αποτελέσματα είναι συνεκτικά, στατιστικά σημαντικά και ισχυρά σε όλες τις προδιαγραφές και τις μεθόδους εκτίμησης, υποδηλώνοντας μια συνεπή θετική συσχέτιση μεταξύ της εισροής προσφύγων και της μεταβλητής αποτελέσματος. Αντίθετα, τα σουηδικά αποτελέσματα είναι ασυνεπή, ευαίσθητα στις προδιαγραφές του μοντέλου

και σε μεγάλο βαθμό μη σημαντικά μετά την προσθήκη των ελέγχων, υποδεικνύοντας ότι δεν υπάρχει σαφές ή αξιόπιστο μοτίβο.

Πίνακας 5.1.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,0974**	0,306***	-0,0957	0,234***	0,0279**	-0,0241	-0,0166
	(0,0402)	(0,0468)	(0,0879)	(0,0423)	(0,0101)	(0,0554)	(0,0502)
R^2	0,211	0,660	0,051	0,582	0,258	0,008	0,005
N	90.455	79.545	15.858	154.142	20.769	100.478	48.753

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,336**	0,294***	0,597***	0,238**	0,0427	-0,149	0,104
	(0,137)	(0,0921)	(0,207)	(0,108)	(0,0304)	(0,0874)	(0,0909)
R^2	0,372	0,910	0,638	0,813	0,541	0,832	0,777
N	90.455	79.545	15.858	154.142	20.769	100.478	48.753

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 5.1.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Σουηδικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις
Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες</i> <i>Πληθυσμός</i>	- 13,355	62,231***	9,729	38,148***	-41,782***	-24,322**	178,413***
	(0,133)	(0,000)	(0,419)	(0,0006)	(0,0000)	(0,0011)	(0,0000)
R^2	0,058	0,623	-0,014	0,260	0,564	0,226	0,848
N	19.377	10.123	2.230	27.270	3.296	10.599	7.366

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες</i> <i>Πληθυσμός</i>	4,010	-4,010	9,297	-9,297	9,584	-6,189	-11,796
	(0,896)	(0,896)	(0,821)	(0,821)	(0,593)	(0,836)	(0,695)
R^2	0,051	0,675	-0,114	0,289	0,776	0,177	0,949
N	19.377	10.123	2.230	27.270	3.296	10.599	7.366

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 5.2.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Γερμανικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις
Ενόργανων Μεταβλητών**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,126***	0,297***	-0,155	0,214***	0,0201*	-0,0260	-0,0247
	(0,0209)	(0,0235)	(0,107)	(0,0205)	(0,0115)	(0,0248)	(0,0292)
R^2	0,193	0,656	0,019	0,577	0,237	-	-
N	90.455	79.545	15.858	154.142	20.769	100.478	48.753

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,336***	0,294***	0,597***	0,238***	0,0427*	-0,149**	0,104
	(0,0626)	(0,0330)	(0,158)	(0,0342)	(0,0237)	(0,0585)	(0,0731)
R^2	0,372	0,910	0,638	0,813	0,541	0,832	0,777
N	90.455	79.545	15.858	154.142	20.769	100.478	48.753

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 5.2.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στις Σουηδικές Υποομάδες – Εκτιμήσεις
Ενόργανων Μεταβλητών**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	11,714	26,629	-23,633	61,976	-62,516*	-29,468	125,759
	(0,665)	(0,565)	(0,479)	(0,130)	(0,045)	(0,294)	(0,268)
R^2	-0,036	-0,029	-0,021	0,060	0,132	0,006	0,012
N	19.377	10.123	2.230	27.270	3.296	10.599	7.366

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Άντρες	Γυναίκες	Ηλικίες 15-24	Ηλικίες 25-64	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	214,127	-214,127	- 221,213	221,213	-95,255	-35,175	-324,820*
	(0,198)	(0,198)	(0,326)	(0,326)	(0,334)	(0,832)	(0,041)
R^2	0,127	0,702	-0,063	0,322	0,783	0,177	0,958
N	19.377	10.123	2.230	27.270	3.296	10.599	7.366

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 4.4: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας και της Σουηδίας

Οι κάτωθι πίνακες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της επίδρασης των προσφύγων στους μισθούς της γερμανικής και της σουηδικής αγοράς: σύνολο, άνδρες, 15-64 άνδρες, 15-24 άνδρες, 25-64 γυναίκες, 15-64 γυναίκες, 15-24 γυναίκες 25-64. Εστιάζεται τόσο στις εκτιμήσεις των Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων (OLS) (Πίνακας 6.1.1 και Πίνακας 6.1.2) όσο και στις εκτιμήσεις των Ενόργανων Μεταβλητών (VI) (Πίνακας 6.2.1 και Πίνακας 6.2.2).

Στην βασική συνήθη προδιαγραφή ελαχίστων τετραγώνων για τη Γερμανία (Πίνακας 5.1.1, Πλαίσιο Α), ο συντελεστής του λόγου προσφύγων προς πληθυσμό είναι $\beta = 0,118$, $SE = 0,029$, $R^2 = 0,43$, $p < 0,001$, υποδεικνύοντας μια μέτρια αλλά στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ των εισροών προσφύγων και των μέσων μισθών. Μετά την συμπερίληψη των μεταβλητών ελέγχου (Πλαίσιο Β), η εκτίμηση μειώνεται σε $\beta = -0,037$, $SE = 0,074$, μη σημαντική. Τα αποτελέσματα της εκτίμησης Ενόργανων Μεταβλητών (Πίνακας 5.2.1) επιβεβαιώνουν το βασικό μοτίβο ($\beta = 0,141$, $SE = 0,031$, $p < 0,001$), με παρόμοια ευρήματα στην πλήρη προδιαγραφή. Στη Σουηδία (Πίνακας 5.2.1), η βασική εκτίμηση Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων αποδίδει έναν μεγάλο θετικό συντελεστή ($\beta \approx 1515$, $SE \approx .001$, $R^2 = .36$, $p < .001$), αλλά το πλήρες μοντέλο αντιστρέφει το πρόσημο ($\beta \approx -1919$, $SE \approx .010$, $R^2 = .84$, $p < .001$), υποδηλώνοντας μεροληψία παραλειπόμενων μεταβλητών. Οι εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών (Πίνακας 5.2.2) είναι ασταθείς, με αδύναμα εργαλεία και ασυνεπή αποτελέσματα. Συνολικά, η Γερμανία παρουσιάζει ένα συνεκτικό πρότυπο μέτρων μισθολογικών επιδράσεων, ενώ τα αποτελέσματα της Σουηδίας είναι ακανόνιστα και ευαίσθητα στις προδιαγραφές του μοντέλου.

Πίνακας 6.1.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
$\frac{\text{Πρόσφυγες}}{\text{Πληθυσμός}}$	0,118*** (0,0289)	0,0586*** (0,00724)	-0,00314 (0,00306)	0,0617*** (0,00789)	0,0579*** (0,00717)	- (0,00241)	0,0630*** (0,00894)
R^2	0,430	0,748	0,046	0,735	0,747	0,170	0,693
N	170.000	90.455	8.533	81.922	79.545	7.325	72.220

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
$\frac{\text{Πρόσφυγες}}{\text{Πληθυσμός}}$	-0,0372 (0,0740)	0,0582** (0,0247)	0,0135* (0,0112)	0,0446* (0,0228)	0,0351** (0,0142)	0,00534 (0,00457)	0,0297* (0,0147)
R^2	0,744	0,800	0,583	0,850	0,932	0,797	0,943
N	170.000	90.455	8.533	81.922	79.545	7.325	72.220

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

**Πίνακας 6.1.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της
Σουηδίας – Εκτιμήσεις Συνήθων Ελάχιστων Τετραγώνων**

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρε ς 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκε ς 15-64	Γυναίκε ς 15-24	Γυναίκε ς 25-64
<i>Πρόσφυη</i>	1.514,8	1.445,0660,	993,55	1.443,4	1.587,3	1.746,6	1.526,1
<i>Πληθυσμ</i>	56***	0586***	1***	29***	44***	47***	11***
	(0,001)	(0,002)	(0,008)	(0,002)	(0,001)	(0,000)	(0,002)
R^2	0,360	0,342	0,245	0,325	0,376	0,552	0,322
N	29.500	19.377	1.465	9.254	10.123	765	9.358

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρε ς 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκε ς 15-64	Γυναίκε ς 15-24	Γυναίκε ς 25-64
<i>Πρόσφυη</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Πληθυσμ</i>	1.919,2	1.962,198***	1.395,	2.135,5	1.872,9	1.600,8	2.010,5
	56***		507*	53***	65**	56***	05**
	(0,010)	(0,008)	(0,058)	(0,005)	(0,013)	(0,004)	(0,017)
R^2	0,837	0,830	0,710	0,831	0,836	0,903	0,808
N	29.500	19.377	1.465	9.254	10.123	765	9.358

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Πίνακας 6.2.1: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Γερμανίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	0,141*** (0,0313)	0,0564*** (0,00437)	-0,00592 (0,00303)	0,0625*** (0,00578)	0,0568*** (0,00513)	- (0,00184) 0,00681**	0,0648*** (0,00692)
R^2	0,413	0,746	-	0,733	0,747	-	0,688
N	170.000	90.455	8.533	81.922	79.545	7.325	72.220

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,0372 (0,0553)	0,0582**** (0,0139)	0,0135** (0,00661)	0,0446*** (0,0134)	0,0351*** (0,00749)	0,00534** (0,00226)	0,0297*** (0,00771)
R^2	0,744	0,800	0,638	0,850	0,932	0,797	0,943
N	170.000	90.455	8.533	81.922	79.545	7.325	72.220

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Πίνακας 6.2.2: Επιπτώσεις των Σύριων Προσφύγων στους μισθούς της Σουηδίας – Εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών

Υποπίνακας Α: Προδιαγραφές βασικής γραμμής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	787,924	808,467	537,324	727,743	766,824	537,324	634,823
	(0,585)	(0,566)	(0,632)	(0,613)	(0,606)	(0,632)	(0,679)
R^2	-0,0319	-0,02959	-0,03435	-0,03311	-0,03258	-0,03435	-0,03714
N	29.500	19.377	1.465	9.254	10.123	765	9.358

Υποπίνακας Β: Προδιαγραφές πλήρους συνμεταβλητής

	Σύνολο	Άνδρες 15-64	Άνδρες 15-24	Άνδρες 25-64	Γυναίκες 15-64	Γυναίκες 15-24	Γυναίκες 25-64
<i>Πρόσφυγες Πληθυσμός</i>	-0,0372	0,0582****	0,0135**	0,0446***	0,0351***	0,00534**	0,0297***
	(0,0553)	(0,0139)	(0,00661)	(0,0134)	(0,00749)	(0,00226)	(0,00771)
R^2	0,744	0,800	0,638	0,850	0,932	0,797	0,943
N	29.500	19.377	1.465	9.254	10.123	765	9.358

Σημείωση: Η ανεξάρτητη μεταβλητή Πρόσφυγες/Πληθυσμός είναι ο λόγος του αθροιστικού αριθμού προσφύγων προς τον συνολικό γερμανικό πληθυσμό. Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σταθμίζει τα δεδομένα. Η πλήρης συνμεταβλητή παλινδρόμηση περιλαμβάνει τις σταθερές επιδράσεις του έτους. *, **, *** υποδεικνύουν σημαντικότητα σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 5.1: Παρουσίαση κυρίων συμπερασμάτων

Αυτή η εργασία διερευνά σχολαστικά τις επιπτώσεις των εισροών Σύριων προσφύγων στην αγορά εργασίας στη Γερμανία και τη Σουηδία, χρησιμοποιώντας τόσο τεχνικές εκτίμησης συνήθων ελαχίστων τετραγώνων (OLS) όσο και τεχνικές εκτίμησης με βάση τις ενόργανες μεταβλητές (IV). Τα εμπειρικά ευρήματα αποκαλύπτουν μια σαφή απόκλιση μεταξύ των δύο εθνικών πλαισίων, υπογραμμίζοντας τη σημασία του θεσμικού και πολιτικού περιβάλλοντος στη διαμόρφωση των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Στη Γερμανία, τα αποτελέσματα είναι συνεπή, στατιστικά σημαντικά και ισχυρά σε όλες τις προδιαγραφές. Οι εισροές προσφύγων σχετίζονται θετικά με τα ποσοστά απασχόλησης τόσο για άνδρες όσο και για γυναίκες, σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και με μέτριες αυξήσεις μισθών. Αυτές οι επιδράσεις επιμένουν ακόμη και όταν ελέγχονται για πιθανώς ενδογενείς συνμεταβλητές, υποδηλώνοντας μια αιτιώδη σχέση και όχι απλή συσχέτιση. Οι εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών ενισχύουν αυτήν την ερμηνεία, υποδεικνύοντας ότι η παρουσία προσφύγων μπορεί να διεγείρει αντί να εμποδίσει την απόδοση της αγοράς εργασίας. Αυτό υποστηρίζει την άποψη ότι οι καλά σχεδιασμένες πολιτικές ένταξης - όπως η γλωσσική κατάρτιση, η αναγνώριση προσόντων και τα ενεργά προγράμματα αγοράς εργασίας - μπορούν να ενισχύσουν τη συμπληρωματικότητα μεταξύ προσφύγων και γηγενών εργαζομένων (Cameron & Trivedi, 2005).

Αντίθετα, η σουηδική περίπτωση παρουσιάζει μια πιο ασαφή εικόνα. Οι αρχικές εκτιμήσεις Συνήθων Ελαχίστων Τετραγώνων δείχνουν μεγάλους συντελεστές και προς τις δύο κατευθύνσεις, αλλά αυτές οι επιδράσεις διαχέονται όταν εισάγονται έλεγχοι. Οι εκτιμήσεις Ενόργανων Μεταβλητών είναι ασταθείς και υποφέρουν από προβλήματα ασθενών εργαλείων, περιορίζοντας την αξιοπιστία της αιτιώδους συμπερασματολογίας. Αυτές οι ασυνέπειες υποδηλώνουν ότι η μη μετρημένη ετερογένεια, οι ακαμψίες της αγοράς εργασίας ή οι χρονικές διαφορές στην εφαρμογή πολιτικής ενδέχεται να επισκιάσουν οποιονδήποτε καθαρό αντίκτυπο των εισροών προσφύγων. Τα σουηδικά ευρήματα, επομένως, προειδοποιούν κατά της υπεργενίκευσης και υπογραμμίζουν την ανάγκη για ανάλυση ευαίσθητη στο περιβάλλον.

Από μεθοδολογικής άποψης, η εργασία καταδεικνύει τις προκλήσεις της αιτιώδους συμπερασματολογίας στην οικονομική της μετανάστευσης. Ενώ οι τεχνικές ενδογενούς ανάλυσης προσφέρουν μια οδό για την αντιμετώπιση της ενδογένειας, η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται από την ισχύ και την εγκυρότητα των εργαλείων -

ένα ζήτημα ιδιαίτερα σημαντικό στα σουηδικά μοντέλα. Η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να διερευνήσει εναλλακτικές στρατηγικές αναγνώρισης, να επεκτείνει το χρονικό πεδίο εφαρμογής και να ενσωματώσει πλουσιότερες συνμεταβλητές όπως το κοινωνικό κεφάλαιο, η γλωσσική επάρκεια και οι δείκτες ψυχικής υγείας.

Κανονικά, τα γερμανικά στοιχεία υποδηλώνουν μια πιθανή ευθυγράμμιση μεταξύ ανθρωπιστικών στόχων και οικονομικού συμφέροντος. Η ένταξη των προσφύγων, όταν υποστηρίζεται από ισχυρά πλαίσια πολιτικής, μπορεί να αποφέρει αμοιβαία οφέλη για τις κοινωνίες υποδοχής και τους εκτοπισμένους πληθυσμούς. Αντίθετα, η σουηδική περίπτωση υπογραμμίζει την ανάγκη για προσαρμοστική, τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής που να παραμένει ευαίσθητη στα αναδυόμενα δεδομένα και στις δυναμικές που αφορούν συγκεκριμένες υποομάδες.

Συνοψίζοντας, η παρούσα εργασία συμβάλλει στη βιβλιογραφία καταδεικνύοντας ότι οι εισροές προσφύγων δεν μειώνουν ομοιόμορφα τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας. Αντίθετα, οι επιπτώσεις τους διαμεσολαβούνται από το εθνικό πλαίσιο, τον σχεδιασμό πολιτικής και τη μεθοδολογική αυστηρότητα. Αυτές οι γνώσεις υποστηρίζουν λεπτές, εμπειρικά τεκμηριωμένες προσεγγίσεις στην πολιτική για τους πρόσφυγες και την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Κεφάλαιο 5.2: Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η παρούσα έρευνα υπογραμμίζει την ανάγκη για μελλοντικές μελέτες που θα εμπλουτίσουν τα δεδομένα με κοινωνικο-ψυχολογικές μεταβλητές, όπως το κοινωνικό κεφάλαιο, η γλωσσική επάρκεια και η ψυχική υγεία, προκειμένου να κατανοηθούν πιο ολοκληρωμένα οι παράγοντες που επηρεάζουν την ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας (Del Caprio & Wagner, 2015). Επιπλέον, προτείνεται η διερεύνηση των μακροχρόνιων επιπτώσεων της ένταξης των προσφύγων μέσω διαχρονικών μελετών με εκτεταμένη χρονική περίοδο παρακολούθησης (Del Caprio & Wagner, 2015).

Η επέκταση της ανάλυσης σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες με διαφορετικά θεσμικά πλαίσια θα συμβάλει στην κατανόηση του πώς το εθνικό και πολιτικό περιβάλλον διαμορφώνει τις οικονομικές επιπτώσεις της προσφυγικής εισροής (Del Caprio & Wagner, 2015). Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας ειδικών πολιτικών ένταξης, όπως προγράμματα εκμάθησης γλώσσας ή αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, προτείνεται επίσης για την καθοδήγηση βέλτιστων πρακτικών (Del Caprio & Wagner, 2015).

Επιπρόσθετα, η ανάλυση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των χαρακτηριστικών της τοπικής αγοράς εργασίας και της εισροής προσφύγων και η διερεύνηση των επιδράσεων

σε υποομάδες πληθυσμού με βάση το φύλο, την ηλικία ή το μορφωτικό επίπεδο μπορούν να αποκαλύψουν πιο στοχευμένες πολιτικές συστάσεις (Del Caprio & Wagner, 2015).

Η υλοποίηση αυτών των κατευθύνσεων θα βοηθήσει στη συγκρότηση πιο εμπειριστατωμένων και πρακτικά χρήσιμων πολιτικών ένταξης προσφύγων στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας.

Βιβλιογραφία

Aiyar, S., Barkbu, B., Batini, N., Berger, H., Detragiache, E., Dizioli, A., Ebeke, C., Lin, H., Kaltani, L., Sosa, S., Spilimbergo, A., & Topalova, P. (2016). The Refugee Surge in Europe: Economic Challenges. IMF Staff Discussion Notes No. 16/02

Brun, C., Faki, A., Shuayb, M., & HAMMOUD, M. (2021). The economic impact of the Syrian refugee crisis in Lebanon. What it means for current policies.

Cumulative Syrian asylum seekers in Apr 2011 to Dec 2015. https://www.ecoi.net/en/file/local/1318536/4765_1457426449_eu-syrianasylumapplications.pdf

Duvander, A. Z. E. (2001). Do country-specific skills lead to improved labor market positions? An analysis of unemployment and labor market returns to education among immigrants in Sweden. *Work and occupations*, 28(2), 210-233.

Eurostat. (2017). Labour Market Statistics, 2016. <https://ec.europa.eu/eurostat>

Khawaldah, H., & Alzboun, N. (2022). Socio-economic and environmental impacts of Syrian Refugees in Jordan: A Jordanians' perspective. *Heliyon*, 8(8).

Lundborg, P. (2013). Refugees' Employment Integration in Sweden: Cultural Distance and Labor Market Performance. *Review of international economics*, 21(2), 219-232.

Number of applicants – asylum – Syrian refugees. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_applications_-_annual_statistics&oldid=382025

OECD. (2017). Education at a Glance 2017: OECD Indicators. OECD Publishing.

Report from April 2011 to June 2022 about Syrian deaths: <https://scm.bz/en/monthly-statistical-on-casualties-in-syria-june-2022/>

Report of demographic characteristics of Syrian refugees in Egypt, Iraq, Jordan, Lebanon and Türkiye. <https://data.unhcr.org/en/situations/syria>

Report of Total Syrian person in Concern: <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2024-11/Syria%20Situation%20Overview%20v4.pdf>

Skolverket. (2016). Swedish Education System. Swedish National Agency for Education.

Statistics Sweden. (2017). Wage Structure Survey 2016. <https://www.scb.se>

Swedish Pensions Agency. (2016). Report on the Swedish Pension System.
<https://www.pensionsmyndigheten.se>

Swedish Public Employment Service. (2017). Labour Market Report 2016.

The Chronology of Syrian Civil War: https://en.wikipedia.org/wiki/Syrian_civil_war

Taylor, J. E., Filipowski, M. J., Alloush, M., Gupta, A., Rojas Valdes, R. I., & Gonzalez-Estrada, E. (2016). Economic impact of refugees. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(27), 7449-7453.

Wooldridge, J. M. (2010). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. MIT Press.